

Riksdagens protokoll

2013/14:119

Onsdagen den 4 juni

Kl. 09.00 – 17.09

Protokoll
2013/14:119

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 28 maj justerades.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Jacob Johnson* (V) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 1 juli 2014.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:488

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:488 Biosimilarer

av Ann Arleklo (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 25 juni 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan inplanerade aktiviteter.

Stockholm den 3 juni 2014

Socialdepartementet

Göran Hägglund (KD)

Enligt uppdrag

Kjell Rempler

Rättschef

Interpellation 2013/14:493

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:493 Skydd av Vättern
av Annika Lillemets (MP)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 25 juni 2014.
Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 3 juni 2014

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:501

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:501 Missbruk av visstidsanställning
av Eva-Lena Jansson (S)

Statsrådet Elisabeth Svantesson besvarar interpellationen den 26 juni 2014.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 3 juni 2014

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:514

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:514 Oberoende organ för bedömning av personskador
av Hillevi Larsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 25 juni 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan inplanerade aktiviteter.

Stockholm den 2 juni 2014

Socialdepartementet

Göran Hägglund (KD)

Enligt uppdrag

Kjell Rempler

Rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:533 Migrationsverkets uppdrag
av Eva-Lena Jansson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 27 juni 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 2 juni 2014

Justitiedepartementet

Tobias Billström (M)

Enligt uppdrag

Minna Ljunggren

Statssekreterare

4 § Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2013/14:FPM88 EU-strategi om att minska risker med kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen *KOM(2014) 247* till försvarsutskottet

5 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2013/14:236 till civilutskottet

Motion

2013/14:Fi15 till finansutskottet

6 § Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov

Civilutskottets betänkande 2013/14:CU32

Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov (prop. 2013/14:127)

föredrogs.

Anf. 1 LARS ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Fru talman! Vi ska i dag debattera regeringens förslag om *Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov*.

- Större komplementbyggnader och mindre bostäder på sammanlagt 25 kvadratmeter ska kunna uppföras.

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

- En- och tvåbostadshus ska kunna byggas till med högst 15 kvadratmeter.
- På en- och två bostadshus ska också högst två takkupor kunna byggas.
- Enbostadshus ska kunna inredas med ytterligare en bostad.

Detta ställer vi socialdemokrater oss bakom, eftersom vi i grunden ser positivt på åtgärder som på olika sätt kan underlätta för vanliga husägare att vidta byggnadsåtgärder. Samtidigt vill vi understryka behovet av att regeringen snarast återkommer med ett förslag om hur grannars rätt till domstolsprövning ska tillgodoses och i övrigt utvärdera tillämpningen av det nya regelverket.

Fru talman! Det går inte att föra den här debatten utan att ta upp den minst sagt förödande kritik som levererats från Lagrådet med flera, vilket även poängterats av riksdagens konstitutionsutskott. Vi socialdemokrater vill ansluta oss till delar av den kritik som riktas emot regeringen, och vi har även lagt fram ett särskilt yttrande.

Fru talman! Vi har sedan länge framhållit att plan- och bygglagen måste ses över med inriktningen att modernisera, förenkla och förtydliga regelverket. Redan vid införandet av den nuvarande plan- och bygglagen var vi starkt kritiska mot att lagen antogs av riksdagens borgerliga majoritet trots att det fanns starka invändningar mot kvaliteten i lagstiftningsarbetet och ett flertal oklarheter i lagen.

Vi tvingas nu konstatera att regeringens förmåga att hantera lagstiftningsärenden inom byggområdet inte tycks ha förbättrats. Liksom vid utgången av den föregående mandatperioden läggs dåligt förberedda förslag fram för riksdagens avgörande vid sista möjliga tidpunkt. Känslan som kommer krypande är att regeringen egentligen gått och hoppats på att vi socialdemokrater skulle yrka avslag på hela propositionen.

Regeringens bristande beredning av ärendet och undermåliga analys av lagförslagets konsekvenser skulle i sig ha kunnat motivera ett sådant ställningstagande. Men eftersom vi i grunden ser positivt på åtgärder som på olika sätt kan underlätta för vanliga husägare att vidta byggnadsåtgärder väljer vi att ställa oss bakom förslaget.

Förslaget måste också ses i ljuset av regeringens övriga agerande under de senaste åtta åren, eller snarare brist på agerande, när det gäller de omfattande problemen på bostadsmarknaden och svårigheterna att få till stånd ett tillräckligt bostadsbyggande.

När det gäller den sistnämnda frågan bör det klarläggas att vi inte ser lagförslaget som någon lösning för de 289 000 ungdomar som i dag saknar egen bostad. Det kommer sannolikt endast i mycket begränsad utsträckning att bidra till ett nödvändigt tillskott av nya permanentbostäder.

Bostadsbristen för såväl ungdomar och studerande som övriga grupper kräver politiskt initierade åtgärder för att öka byggandet av vanliga bostäder, och då med särskild tyngdpunkt på hyresrätter. Sådana förslag har under flera år lagts fram i riksdagen av Socialdemokraterna, och flera nya initiativ har presenterats även under innevarande år.

När det sedan gäller regeringens hantering av ärendet har utskottet i sitt ställningstagande till regeringens lagförslag ansett att invändningar kan göras mot beredningen av ärendet i vissa avseenden. För att kompen-

sera dessa brister anser vi att regeringen snarast måste återkomma med svar på viktiga frågor om hur samhällsplaneringsintresset och prövningen av grannars intressen kan tillgodoses inom ramen för den nya lagstiftningen.

Regeringen har i propositionen inte redovisat någon bedömning av vad som kan komma att krävas i form av samhällsplanering för det utökade behov av bland annat kommunikationer, vägar och va-system som kan bli en följd av att fler bostäder tillkommer i ett befintligt bostadsområde. Särskilt i fråga om vattentillgång och avlopp finns det redan i dag många bostadsområden där kapacitetstaket är nått eller till och med har överskridits. Det innebär att även ett mycket begränsat tillskott av nya bostäder kan leda till stora problem.

Fru talman! Den allvarligaste kritik som har förts fram handlar emellertid om vad det i praktiken innebär när grannar inte har rätt att få eventuella invändningar mot ett byggprojekt prövade i den ordning som ett bygglovsförfarande garanterar.

Lagrådet anser att regeringen inte i tillräcklig grad beaktat den rätt till domstolsprövning som grannar och närboende kan ha vid byggnadsåtgärder som kan innefatta en kränkning av egendomsskyddet enligt Europakonventionen.

Ofta råder det en skör balans i fråga om utsikt, insyn, skuggning och integritet när det gäller bebyggelsen på granntomter. Även små tillbyggnader kan leda till stora negativa konsekvenser. Det är inte helt otänkbart att en småhusägare har flera granntomter vars ägare kan komma att bygga var sitt komplementbostadshus så nära som fyra och en halv meter från tomtgränsen. Detta kan leda till tvister och osämja mellan grannar.

Det är således angeläget att de aktuella frågorna snarast blir föremål för en analys – en analys som egentligen borde ha varit genomförd innan regeringen lägger denna proposition på riksdagens bord.

Ett enligt konstitutionsutskott skriver i sitt yttrande över propositionen att de önskar fästa civilutskottets uppmärksamhet på de eventuella konsekvenserna vid tillämpning av det som föreslås i fråga om domstolsprövning av de nya åtgärderna, vilket även Svea hovrätt pekat på i remissbehandlingen. KU skriver även att rättsläget kan betecknas som i viss mån oklart fram tills analysen har slutförts.

Enligt både KU och Svea hovrätt kommer vi att ha ett rättsosäkert läge innan rättsläget hunnit stabilisera sig. Enligt regeringsformen ska inte offentliga organ tillämpa en föreskrift om de finner att den står i strid med en bestämmelse i grundlag eller överordnad författning.

Detta gör rättsläget för offentliga organ som kommuner, länsstyrelser och inte minst enskilda medborgare utomordentligt allvarligt. Jag hoppas därför att ansvarig minister, som i dag deltar i debatten, kan berätta att en analys av detta snarast kommer att ske.

Vi anser vidare att regeringen inom två år bör återkomma till riksdagen med en bredare utvärdering av utfallet av det nya regelverket. Denna utvärdering bör givetvis resultera i en närmare analys av eventuella brister och i förekommande fall även förslag om lagändringar. Utvärderingen bör särskilt uppmärksamma de frågor som lyfts fram av kommuner och övriga remissinstanser under beredningen av ärendet.

Fru talman! Regeringens självbild är att den har den största bostadspolitiska reformagendan i modern tid i vårt land. Bostadsbristen har ökat

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

för varje år med nuvarande regering. Nio av tio kommuner uppger själva att de har brist på hyresrätter. Unga människor tvingas tacka nej till drömutbildningar, och företag kan inte rekrytera arbetskraft. Sverige förlorar möjligheter för framtiden bara beroende på bostadsbristen.

Riksdagen debatterar i dag större friggebodar som regeringens dellösning på problemet. Tänk vad glada landets alla bostadssökande ska vara! Men det är de inte.

Om 14 ½ vecka är det val. Då kan Sverige få en ny bostadspolitik. Det tror jag vore bra för vårt land, för Sverige kan bättre.

Anf. 2 JAN LINDHOLM (MP):

Fru talman! Civilutskottets betänkande 32 *Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov* är enligt mitt tycke ett rätt ovanligt betänkande. Regeringen har bedrivit ett lagstiftningsarbete som i varje steg har fått mycket hård kritik. Trots att den kritiken också förts fram till oss i utskottet har majoriteten valt att inte låta sig påverkas av den kritiken.

När jag säger att det är ett ovanligt betänkande syftar jag framför allt på den samlade slutsats som Lagrådet drar i sin remissbehandling. Där framgår nämligen klart och tydligt att de underlag, i form av utredningar, som regeringen har tagit fram inte har den kvalitet som fordras för att de ska kunna ligga till grund för lagstiftningsarbete.

När de verkställande instanserna, från tjänstemän ute i kommunerna till dem som i slutändan ska uttolka lagen vid kommande tvister i domstol, inte anser att förarbetena håller måttet för att fungera vid tillämpningen innebär det även, vilket tydligt påpekas, att det kommer att bli rättsosäkert och att det på andra sätt kommer att bli problematiskt att i framtiden hantera tvister om mindre till- och ombyggnader såväl i kommunerna som i länsstyrelserna och domstolarna.

Regeringen har till synes helt medvetet kört över landets hela profession på området.

Fru talman! Vad handlar den här, som jag kallar den, skandalen om? Den handlar om ett antal ändringar i plan- och bygglagen. Syftet är precis som rubriken antyder, att bygglovsbefria ett antal åtgärder som i dag kräver bygglov. Det låter inte särskilt dramatiskt, men jag lovar er som lyssnar att det är mer än så.

Det föreslås att utöver den numera ganska välkända friggeboden på 15 kvadratmeter ska ytterligare en komplementbyggnad om maximalt 25 kvadratmeter få byggas för åretruntbruk. Ett enbostadshus ska även få omvandlas till en tvåfamiljsfastighet. En befintlig huvudbyggnad på en fastighet ska dessutom utan bygglov kunna kompletteras med ytterligare 15 kvadratmeter liksom med två takkupor. Tillbyggnaden får ha samma takhöjd som det ursprungliga husets nockhöjd.

Summan av dessa åtgärder blir att den traditionella villatomten omvandlas till en borggård. Med 4 ½ meters vallgrav mot grannarna kan den enskilde med en tillbyggnad och två friliggande nya byggnader bygga in sig på sin borggård. Vi kommer alltså att få en helt ny bebyggelsekaraktär.

Regeringen föreslår, till mångas stora förvåning, att dessa åtgärder ska vara bygglovsbefriade och att de även ska få utföras i de fall de strider mot gällande detaljplan. Den som vill göra detta måste i och för sig i de flesta fall först lämna in en anmälan om att åtgärderna ska vidtas.

Kommunen ska därefter lämna ett startbesked, som inte kan överklagas av någon annan än den sökande, det vill säga att om den sökande inte får sitt startbesked kan hon eller han överklaga det.

Grannar kan inte överklaga. Däremot kan grannar, när väl byggnationen har startat eller till och med när den är färdig, begära att ett tillsynsärende startas hos kommunen. Kommunens beslut kan därefter överklagas till länsstyrelsen och slutligen till mark- och miljödomstol. I värsta fall innebär det att man i stället för att lösa konflikter i förväg tvingas lösa dem när byggnaden väl är på plats.

Flera handläggare runt om i landet har tolkat regeringens förslag så att de i princip kommer att tvingas genomföra samma arbete som vid ett bygglovsärende innan de kan lämna ett startbesked. Eftersom kommunalagen anger att taxor ska återspegla de faktiska kostnaderna har redan många handläggare dragit slutsatsen att startbeskedet i stort sett kommer att hamna på samma avgiftsnivå som bygglovet.

Det blir alltså mer komplicerat för den enskilde att hålla reda på sina skyldigheter och rättigheter. Rättsosäkerheten ökar trots att ingen i kommunerna uppfattat att man kan göra någon form av arbetstidsbesparing.

Frågan blir kanske hängande i luften i den här debatten, men kan det finnas något annat motiv som gör att regeringen hastar igenom en så bristfällig lagstiftning som denna än viljan att inför valet framstå som handlingskraftig? Men vilken väljare vill ha en handlingskraftig rättssabotör till regering?

Då, fru talman, kommer vi till redogörelsen av själva skandalen.

Från flera remissinstanser har det framförts allvarlig kritik mot att regeringen ställer orimliga krav på snabba remissvar samt att man förlägger remisstiderna mycket olämpligt. Några remissinstanser har av den anledningen aktivt valt att avstå från att yttra sig. Det tycker jag är mycket allvarligt för den slutliga produkten.

Som grund för regeringens förslag ligger tre förarbeten. Plangenomförandeutredningens betänkande, som remitterades den 16 maj med sista svarstid den 31 augusti, innebar att remissinstanserna hade 15 veckor på sig, semesterveckorna inräknande. Det ansågs vara ganska normalt och därmed acceptabelt även om det alltid är problematiskt med remisshantering över semestrar.

Promemorian om vissa plan- och byggfrågor från Socialdepartementet remitterades den 20 juni med sista svarstid den 12 september. Det innebar en remisstid på 12 veckor inklusive semesterveckorna, vilket i praktiken är i knappaste laget men kanske ändå acceptabelt. Men det är som sagt alltid problematiskt med remissbehandling över semestrar.

Med Boverkets rapport, vilken jag uppfattar som den viktigaste nyckelprodukten i sammanhanget, förhåller det sig dock annorlunda, som Lagrådet uttrycker det i sitt yttrande. Boverket tvingades arbeta under mycket stor tidspress. Uppdraget gavs i mitten av november, och rapporten remitterades den 13 december. Sista svarstiden för remissen sattes till den 10 januari, vilket innebär en remisstid på bara fyra veckor, dessutom under jul- och nyårshelgerna. I praktiken innebar det maximalt tolv arbetsdagar.

Villkoren för Boverkets uppdrag och remisshanteringen av det har av många uppfattats som skandalartade, precis som jag uttrycker det. Det är inte konstigt att många som arbetat med de här frågorna har känt sig

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

totalt överkörda när någon egentlig utredning i praktiken inte kunnat genomföras. Lagrådet konstaterar att regeringen beslutade om lagrådsremissen mindre än en månad efter att remisstiden på den senaste rapporten från Boverket gått ut samt att regeringen i den lagrådsremissen knappast bemödade sig om att ens försöka bemöta den kritik som trots de korta och olämpliga remisstiderna ändå hade framförts.

Dessa fakta, samt att regeringen nästan inte tagit någon som helst hänsyn till kritiken vare sig när man utarbetat lagrådsremissen eller när man skrivit den proposition som vi debatterar i dag, visar att regeringen inte riktigt förstått sin roll. Utrednings- och beredningsresurser ska inte användas för att bedriva valpropaganda utan för att utforma lagstiftning, och det är uppenbart att det arbete regeringen har presterat inte kan klassas som lagstiftningsarbete.

Lagrådet är tydligt med att beredningen inte uppfyller regeringsformens krav. Dessutom konstaterar Lagrådet att den förhastade processen resulterat i ett lagförslag behäftat med allvarliga lagtekniska brister. Och de är inte ensamma om att tycka det. Det är många som skriver så.

Eftersom syftet med regeringens förslag anges vara att underlätta är det märkligt att regeringen inte försöker bemöta alla de remissinstanser som hävdar att förslaget kommer att få precis motsatt effekt. Det blir mer arbete högre upp i instanskedjan, säger till exempel Mark- och miljöverdomstolen. Energimyndigheten konstaterar att regeringen glömt bort energifrågorna och avstyrker av det skälet. Trafikverket avstyrker på grund av att man inte hanterat trafikkonflikter. Naturvårdsverket avstyrker av många skäl, men bland annat därför att strandskyddsfrågorna inte är behandlade i förslaget. Riksantikvarieämbetet anser att miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö inte är beaktat i arbetet och avstyrker av den orsaken. Handisam konstaterar som många andra att man helt har glömt bort tillgänglighetsfrågorna i utredningen.

Länsstyrelsen i Stockholms län konstaterar att intentionerna med plan- och bygglagen som sådan om förutsägbarhet inte är möjliga att förena med regeringens förslag och avstyrker av det skälet. Länsstyrelsen i Västra Götaland, liksom många kommuner, avstyrker regeringens förslag med motiveringen att man i alla fall kommer att tvingas göra i princip samma utredningsarbete som tidigare. Varför då göra lagstiftningen ännu mindre tydlig? Många kommuner skriver att förslaget kommer att få – lyssna nu – förödande konsekvenser för värdefulla miljöer. Är det detta som är regeringens mål? Man säger också från kommunernas sida att förslaget innebär ökad rättsosäkerhet för fastighetsägare, grannar och kommuner. Sveriges Kommuner och Landsting skriver att de är tveksamma till om just de undantag från bygglovsplikt som regeringen har valt att föreslå verkligen är de mest lämpade. En av de tyngsta instanserna ifrågasätter alltså om det är rätt saker man har försökt lagstifta kring när man nu vill underlätta.

Svenska Byggnadsvårdsföreningen avstyrker förslaget med motivet att kulturhistoriskt värdefull bebyggelse kan komma att förvanskas och att helhetsmiljöer därmed kan ta skada. Och visst kan man konstatera att vi kan skapa helt andra boendemiljöer på det här sättet. Sveriges Stadsarkitektförening avstyrker med motiveringen att förslaget i propositionen inte beretts i enlighet med regeringsformen, att det kommer att leda till ökade granntvister, att det bryter mot Europakonventionen om egen-

domsskydd, att det motverkar arbetet för en hållbar stadsutveckling och att det i praktiken innebär att vi får längre och mer svårförutsägbara planerings- och byggprocesser. Föreningen anser helt enkelt att förslaget är ett hån mot landets byggnadsnämnder och ett slag i ansiktet på hela professionen. Mycket av den kritik som Sveriges Stadsarkitektförening lämnar kan man återfinna i många andra remissvar.

Mark- och miljööverdomstolen skriver att förslaget om takkupor kan vara genomförbart – lyssna nu noga – under förutsättning att konsekvenserna utreds. Detta säger en domstol. Det tycker jag är en uppsummering av hela denna skandalartade hantering. Så kan vi inte hålla på och stifta lagar. Men visst, många av förslagen är nog inte så tokiga, och vi i Miljöpartiet skulle förmodligen ha kunnat tillstyrka en hel del av dem om vi bara hade fått rimliga underlag att ta ställning till. Sanningen är nämligen så sorglig att regeringen har stressat fram förslaget i en sådan takt att det mesta faktiskt återstår att konsekvensbeskriva. Det är inte rimligt att riksdagen fattar beslut när det är så stora hål i beslutsunderlaget. Det är inte vallöften eller valplattformar vi ska ta ställning till här i riksdagen, utan genomförbara lagförslag.

Vi miljöpartister anser även att riksdag och regering inte ska köra över dem som ska genomföra våra beslut så till den milda grad som med detta förslag. Om samtliga, från kommunens handläggare till domstolarna, säger att förslaget inte fungerar i praktiken, är det då inte rent vansinne att inte göra ett omtag och konsekvensbeskriva, som vi i Miljöpartiet föreslår i vår följdmotion? Eller är det så att ni i Alliansen faktiskt inte bryr er om huruvida det som ni beslutar här i riksdagen fungerar eller inte? Ni kunde inte ens gå handläggarna till mötes så långt att ni kunde skjuta upp ikraftträdandet till dess de kommer tillbaka från semestern. Det är ett utslag av rent maktmissbruk som man inte vill se i vårt land.

Jag tycker att det är sorgligt när så goda idéer fuskas bort så totalt. Vi i Miljöpartiet hade gärna sett ett förslag med fungerande regler för ett antal åtgärder som skulle kunna vidtas utan bygglov. Men nu läggs förslaget fram utan att konsekvenserna är utredda, och vi kan inte tillstyrka något som inte går att bedöma.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 3 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till reservationen från Sverigedemokraterna.

I propositionen föreslås ändringar i plan- och bygglagen med målet att förenkla regelverket. Det här är ett ärende som många har pratat om. Kort sagt är tanken med förändringarna att man inte ska ställa krav på bygglov i större utsträckning än vad som är motiverat utifrån samhällets behov. Detta kan vara ett sätt att säkerställa en hållbar utveckling av bebyggelsen.

I likhet med hur det var vid friggebodsreformen är det flera som har pekat på de problem som kan uppstå. Man har varit orolig för vad som skulle kunna hända om fastighetsägare fick för mycket frihet. Den förra reformen har dock varit lyckad och har uppskattats av många människor sedan genomförandet. Få politiker lär i dag ångra det beslut som togs då. Och jag funderar ofta på varför man egentligen behöver vara orolig över dagens reform.

Fru talman! Jag ska lämna dåtiden och prata lite mer om nutiden. Ändringarna innebär att de åtgärder som ska kunna vidtas utan krav på bygglov utökas med ytterligare åtgärder. Större komplementbyggnader och mindre bostäder på sammanlagt 25 kvadratmeter ska kunna uppföras. Utöver detta ska man kunna bygga till en- och tvåbostadshus med högst 15 kvadratmeter samt bygga en eller två takkupor. Enbostadshus ska således även kunna inredas med ytterligare en bostad. Jag är övertygad om att dessa förändringar inte bara möjliggör för villa- och fastighetsägare att skapa attraktivare tomter och hem. De skapar även möjligheter för nya platser att bo på, utan trassel med onödig byråkrati.

Jag har inte helt oväntat ställt mig bakom regeringens förslag om förändringar för husägare som önskar bygga till sina hus eller bygga mindre komplementhus på tomterna. För mig är det obegripligt att någon kan misstänkliggöra småhusägare för att vilja förstöra sina tomter eller göra sina fastigheter mindre attraktiva. Självfallet vill fastighetsägare göra raka motsatsen. De vill snarare göra sina tomter mer attraktiva, oavsett om de själva tänker nyttja tomten eller om de ska sälja eller hyra ut en del av fastigheten.

Fru talman! Jag ser tydligt att dagens lagstiftning om byggande innehåller ett flertal regler som innebär onödigt krångel även för mindre förändringar. Det är tydligt att fler förenklingsåtgärder för minskad byråkrati och fortsatt reformering av plan- och bygglagen är önskvärda. Utgångspunkten bör vara att underlätta byggandet och öka möjligheten för människor att själva bestämma över sina fastigheter.

Kritik har riktats mot regeringens beredning av ärendet och analysen av frågor som rör grannars intresse. Grannarnas intressen måste kunna tas till vara när fler åtgärder får utföras utan krav på bygglov. Av den anledningen kan jag till stor del instämma i kritiken. Propositionen innebär stora förändringar, och de får naturligtvis inte vara så dåligt beredda och analyserade att de kan orsaka nya problem. Det är min övertygelse att det därför finns behov av att så snart som möjligt genomföra en analys av hur grannars intresse i samband med byggnadsåtgärder på granntomten ska hanteras i fortsättningen.

Det finns skäl att vid lämpligt tillfälle noga följa den praktiska tillämpningen av lagändringarna. Särskilt de delar som har uppmärksamats under remissbehandlingen är intressanta att följa upp.

Fru talman! Regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning och eventuella nya förslag samt inkomma med en utvärdering av konsekvenserna av lagändringarna. Utvärderingen kan även ligga till grund för fler förenklingsförslag.

Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (V):

Fru talman! Vi i Vänsterpartiet är mycket kritiska till regeringens förslag. Vi menar till att börja med att detta inte löser den förödande bostadsbristen, varken generellt eller för unga människor.

Finansminister Anders Borg sade i en intervju i Expressen att förslaget att inreda friggebodar skulle kunna ge 15 000 bostäder. Även om finansministerns och regeringspartiernas önsketänkande skulle bli verklighet är behovet av bostäder långt mycket större än så. Nästan 300 000 unga vuxna saknar ett eget boende.

Ett annat skäl till att vi är kritiska mot förslaget är den typ av bostäder som regeringen vill skapa med det här förslaget och hur de därmed menar att landets unga vuxna ska bo i framtiden. Förslaget innebär att man ska kunna hyra en bostad på någon annans villatomt eller i en del av någon annans villa. Att hyra en friggebod av en annan privatperson innebär ett boende utan besittningsskydd eller med andra ord ett otryggt boende, enligt Vänsterpartiet.

Hyressättningen omfattas i dessa fall också av lagen om privatuthyrning av bostäder, vilket innebär att hyran tillåts vara högre än bruksvärdesystemet tillåter. Högerregeringen har med andra ord lagt ytterligare ett förslag som gör det mer lönsamt för den som äger sin bostad att hyra ut och därmed tjäna pengar på bostadsbristen. Det blir också osäkrare för hyresgästerna.

Vänsterpartiets syn på bostaden skiljer sig markant från regeringens. Vi menar att en bostad är en social rättighet. Därmed blir också bostadsbristen ett problem som politiken kan och bör ta ett aktivt ansvar för att lösa. Det är inte en fråga för marknaden.

Jag menar att landets unga måste ges en reell möjlighet och chans att kunna planera sin framtid, kunna flytta hemifrån och på riktigt påbörja sina vuxenliv. För att uppnå detta behövs inte fler friggebodar. Det är i stället avgörande att det finns tillgång till billiga hyresrätter, framför allt på orter där bostadsbristen är stor.

Vänsterpartiet föreslår flera åtgärder för att få fart på bostadsbygandet och för att stärka hyresgästernas rättigheter. Vi vill bland annat införa ett statligt investeringsstöd för att stimulera ökat bostadsbyggande med inriktning på miljövänliga och tillgängliga hyresrätter med rimliga hyror.

Vi i Vänsterpartiet menar vidare att det i dag råder akut bostadsbrist i stora delar av landet, inte minst i storstadsregionerna. Särskilt stor är avsaknaden av hyresrätter. Den extrema och växande bristen på hyresrätter drabbar alla människor men främst dem som inte är etablerade på bostadsmarknaden, särskilt ungdomar. Ungdomar efterfrågar oftast hyresrätter med rimliga hyresnivåer. Det har länge varit uppenbart att regeringen står handfallen inför det stora samhällsproblem som bostadsbristen i dag utgör.

Fru talman! Huvudförslaget i propositionen innebär att det ska vara möjligt att bygga en större variant av friggeboden, ett så kallat komplementbostadshus på 25 kvadratmeter, som ska få användas som permanentbostad eller hyras ut.

Vi i Vänsterpartiet menar att även ur ett samhällsplaneringsperspektiv har propositionens förslag stora brister. Liksom remissinstanserna har påpekat innebär propositionens förslag att detaljplanens funktion riskerar att undergrävas.

På ett mer övergripande och principiellt plan betyder det att möjligheten till planering och demokratisk styrning av bebyggelseutvecklingen försvagas. Det allmänna intresset får ge vika för enskilda villaägares. I avvägningen mellan den enskilde husägarens frihetsgrad, som regeringen kallar det, och vårt gemensamma samhälleliga behov av förutsägbarhet i planeringen väljer regeringen det förra.

Vi i Vänsterpartiet menar att de åtgärder som föreslås inte medför mycket positivt mervärde, vare sig för villaägare, potentiella hyresgäster eller för samhället i övrigt. Samtidigt bortser man från att lagförslaget

innebär en inskränkning av grannars möjlighet att påverka omgivningen eftersom deras möjlighet att överklaga ett bygglov tas bort.

Lagrådet har i sitt yttrande konstaterat att ärendet inte har beretts som föreskrivs i regeringsformen, och dessutom kan detta stå i strid med Sveriges åtaganden enligt Europakonventionen. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte har gett remissinstanserna reell möjlighet att överväga förslagen och därigenom möjliggöra att deras sakkunskap tillförs lagstiftningsärendet.

Lagrådet menar vidare att detta förslag går emot rättspraxis och att det inte är utrett att förslaget uppfyller Europakonventionens krav vad gäller grannars rätt till domstolsprövning. Det styrker den inskränkning av medborgerligt och demokratiskt inflytande som lagförslaget faktiskt ger upphov till.

Sammantaget finns det så stora brister i propositionen som regeringen har lagt fram till riksdagen att vi föreslår avslag på lagförslaget i dess helhet.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till reservation 2, och jag står såklart bakom alla våra reservationer.

Jag vill också säga att Socialdemokraterna är kritiska till förslaget, men det är synd att de inte yrkar avslag på det. Det är faktiskt bara kritik som de framför här i kammaren.

(Applåder)

I detta anförande instämde Marianne Berg (V).

Anf. 5 OSKAR ÖHOLM (M):

Fru talman! Låt mig börja på detta sätt: Nästan alla föregående talare i debatten har på ett eller annat sätt tagit sin utgångspunkt i de gamla friggebodarna och diskussionen om dem. De säger att det här är någon form av utveckling av detta, att friggebodarna uppdateras, att det blir Attefallshus och att det blir större möjligheter – men i grunden har de tagit sin utgångspunkt i det.

Utifrån detta kan man inte låta bli att fundera på att det inte är någon som har ifrågasatt att den reformen var bra. Det verkar det finnas en samstämmighet om. De flesta verkar nu vara överens om att friggebodarna och den frihetsreform som då kom till var någonting positivt och vettigt. Frågeställningen som nu dyker upp är: Kan man gå längre?

Man kan inte låta bli att fundera på hur diskussionen såg ut när det fattades beslut om friggebodsreformen. Man fattade beslutet den 7 november 1979. Det fascinerande är att rätt mycket känns igen. Diskussionen under den debatten handlade just om att remissinstanserna hade varit skeptiska. De hade fört fram oro för granntvister, för förstörd utsikt och för olämpliga placeringar. Det var alla typer av de argument som vi nu känner igen. På den tiden stod Socialdemokraterna i talarstolen och sade att friggebodsreformen är en skenreform som bara kommer att öka byråkratin och inte få några positiva följder över huvud taget.

Det fascinerande är att när man lyssnar på Lars Eriksson, som går upp och yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen hör man att han låter precis så där kritiskt. Han talar om de bristande analyserna och de undermåliga beredningarna för att sedan ändå någonstans mellan raderna erkänna: Vi tänker rösta ja här i eftermiddag, för vi tycker att det i grun-

den är ett bra förslag. Jag tycker att man ska ha med sig detta, för det säger en del om diskussionen.

Jag tänkte egentligen börja i en annan ände och konstatera att det är trevligt att vi får anledning att ses så här ofta. Då tänker jag just på att vi träffas i kammaren för att diskutera ett av civilutskottets betänkanden, som handlar om att minska regelkrånglet och att göra bostäderna fler.

Vi har haft flera sådana debatter den senaste tiden, och om bara ett par veckor ska vi fatta ytterligare beslut som syftar till precis det som är grunden för Alliansens bostadspolitik: att skapa en bostadsmarknad som fungerar bättre, att se till att regelverket är uppdaterat efter vår tid och att se till att vi använder de bostäder som finns på ett smartare sätt.

I grunden finns stora utmaningar; det vet vi. Det diskuterar vi hela tiden. I ett land där man under alldeles för lång tid har byggt alldeles för lite skapas med tiden en oerhört problematisk situation. När det dessutom sker i det land i Europa som kanske urbaniseras snabbast inser man att städer får växtvärk, att bostadsköerna blir längre och att frustrationen bland dem som söker bostad blir större. Om detta är det många som tycker. Tyckandet sker naturligtvis hela tiden med olika utgångspunkter, och de förslag som kastas fram i debatten går i lite olika riktningar. Men en sak är alldeles uppenbar: Alla är överens om att Sverige behöver genomföra genomgripande och strukturella förändringar för att långsiktigt öka byggandet.

Vi ser nu att vi börjar röra oss i rätt riktning. Förra året ökade byggandet kraftigt i Sverige, även om det skedde från en nivå som vi väl alla är överens om är för låg. Om man ska lyckas i denna ambition tror jag att utgångspunkten måste vara att man kan göra flera saker samtidigt. Det är lätt att säga; det tycker väl alla. Men om vi ska vara riktigt ärliga är det för alla oss som följer den bostadspolitiska debatten lätt att se att företrädare surrar sig fast vid just sitt förslag, som de menar är vägen framåt. Ni vet hur det brukar låta. Det är ett alexanderhugg som, lite beroende på vem man pratar med, ibland är ett skatteförslag, ibland ett PBL-förslag och ibland ett hyressättningsförslag. Om man pratar med oppositionen är det alltid ett nytt subventionsförslag. Det är lösningen.

Vår utgångspunkt har varit annorlunda. Den har handlat om insikten om att om man på allvar vill genomföra förändringar krävs det att man ser helheten. Det krävs att man gör flera saker på en gång och att man vågar testa nya grepp.

Ett sådant grepp är det förslag som vi ska fatta beslut om i dag. Det handlar, som vi har varit inne på, i korthet om att småhusägare ska kunna vidta en lång rad nya åtgärder utan att de behöver söka bygglov. Det blir möjligt att uppföra större komplementbyggnader, Attefallshus, på tomten om sammanlagt 25 kvadratmeter, man ska kunna göra tillbyggnader och man ska kunna inreda ytterligare en bostad i ett hus som i dag bara har en.

Det är i grund och botten ganska populära reformer, allihop. Det märks rätt tydligt. Jag ska villigt erkänna att det inte är alltid som lagförslag om ändringar i PBL leder till att det ringer på telefonen och plingar till i mejlkorgen av nyfikna väljare som hör av sig och egentligen har en enda fråga: När börjar det här gälla? Svaret är den 2 juli, därför att vi levererar.

Fru talman! Är då detta lösningen med stort L som med en knapptryckning i eftermiddag kommer att lösa en bostadsbrist som fått växa till sig under mer än 20 års tid? Nej, det är klart att det inte är. Men det är en av alla de pusselbitar som kan hjälpa till. Den fogas till andra pusselbitar i det pussel som vi lägger för att långsiktigt vända den trend som vi alla är överens om att vi vill vända.

Exakt hur de här lagförändringarna kommer att användas återstår lite grann att se. Det vi i grunden nu gör handlar om att erbjuda lite större frihet för småhusägare att själva bestämma – en välkommen frihetsreform, med andra ord. Om den dessutom kan ge ytterligare några bostäder är det förstås alldeles utmärkt. Här varierar uppskattningarna ganska kraftigt, men helt klart är att det finns en potential för att skapa bostäder i Sverige som faktiskt inte fanns förut.

Detta ska dessutom läggas till de reformer som redan har genomförts i den delen om högre schablonavdrag för andrahandsuthyrning och den nya lagen om privatuthyrning, som vi ju ser kraftigt har ökat utbudet av lägenheter och gjort en tidigare grå och svart marknad mer öppen och överskådlig.

Som sagt: Det här är inte hela lösningen. Men det är en av flera pusselbitar om man vågar göra flera saker samtidigt. Om man lyssnar på vad olika bedömare, Boverket och andra, säger om bostadsmarknaden hör man att det är precis detta. Det finns ingen motsättning mellan att satsa på ökad nyproduktion och att bedriva en politik för att utnyttja befintliga bostäder bättre.

Fru talman! Detta är alldeles särskilt sant om man dessutom har en regering som i ord och handling visar att den har kraft att såväl utreda som att ta fram förslag och leverera reformer som är både efterfrågade och verkningsfulla. Det faktum att vi bara den här våren fattar beslut om fem större propositioner i den här kammaren om ökat byggande och fler bostäder säger en hel del om både reformer och leveransduglighet, tycker jag. Att de konkreta förslagen blev fler än det stora antalet utredningar, som ibland diskuteras, säger också en hel del.

Om man tittar specifikt på just den här propositionen tycker jag att man ska se den i två dimensioner. Dels är den en frihetsreform – en anpassning där vi säger att vi har som politisk vilja att enskilda människor ska ges lite större möjligheter att själva bestämma. Dels är den en bostadspotential, där just potentialen kanske är viktigare än den exakta siffran, för den återstår att se.

Fru talman! Som jag nämnde inledningsvis har utskottet noterat ett mycket stort intresse för propositionen. Vi har sett det i medierna, och det märks i skrivelser till utskottet. Folk hör av sig, och det märks som sagt inte minst i våra egna e-postkorgar.

Även om förslagen är populära – de flesta som hör av sig är positiva – har det också framförts kritik, som vi har varit inne på tidigare i debatten. Låt mig därför uppehålla mig en kort stund vid det. Den mest övergripande kritiken har handlat just om att det har gått för fort att ta fram förslaget. Man menar att remisstiderna har varit för snäva och att det har varit för svårt att tycka till. Dessutom fanns en diskussion under själva utskottsbehandlingen där man pekade på en del negativa reaktioner från remissinstanser och andra.

Regeringar som genomför reformer kommer att mötas av kritiken att det går för fort. Så tror jag att det alltid är, men jag tycker ändå att man ska ta den här typen av reaktioner på allvar. Det var också anledningen till att civilutskottet bjöd in bostadsministern och myndighetsföreträdare för att mer utförligt redogöra för hur beredningen har gått till och för de synpunkter som inkommit.

Framför allt tyckte vi att det var viktigt att lyssna på den kritik som kommit in mot själva beredningen. Utskottet tog denna kritik på så stort allvar att vi bad konstitutionsutskottet att tycka till om beredningen och de lagliga aspekterna på förslaget. I den delen finns i betänkandet ett yttrande från konstitutionsutskottet som visar att utskottet är tydligt med att de inte vill avstyrka förslaget, även om man väljer att läsa upp delar där man naturligtvis kan tycka att saker och ting kunde ha gjorts på annorlunda sätt. Att KU:s yttrande dessutom har en mycket bred majoritet bakom sig stärker också argumenten för att det är rätt att fatta de här besluten i dag.

Fru talman! Vi går nu fram med ytterligare ett förslag som kan minska regelkrånglet och skapa fler nya bostäder. Jag har full förståelse för att oppositionen i olika delar framför synpunkter, men man ska komma ihåg att det finns en bred majoritet bakom förslaget i dag. Att Vänsterpartiet och Miljöpartiet konsekvent säger nej till reformer på bostadsområdet har vi vant oss vid.

Trots de retoriska dimridåer som Lars Eriksson försöker lägga ut här har reformens popularitet uppenbarligen lett till att man har gjort bedömningen att man stöder regeringens förslag i detta sammanhang. Det är välkommet.

Men det finns en viktig lärdom som kan dras av oppositionens agerande i detta ärende. Vi såg häromdagen att EU-kommissionen lämnade rekommendationer för reformområden i Sverige och återigen pekade på bostadsområdet som prioriterat framöver. I ett läge där oppositionen just nu leder i opinionsmätningarna inför valet kan det vara intressant att granska hur en annan regering skulle hantera bostadsfrågorna.

Lars Eriksson från Socialdemokraterna sade här i dag att om ni vinner valet kommer det att bli en annan bostadspolitik i Sverige. Det tror jag är alldeles riktigt. Men vad blir det?

Sett ur den aspekten är dagens ärende ganska typiskt. När det gäller krav på utvärdering av reformen kan jag konstatera att det finns lika många reservationer som det finns oppositionspartier med olika uppfattningar. I denna fråga, precis som när det gäller varenda en av de bygg- och bostadspolitiska propositioner som har lämnats till riksdagen i vår, är oppositionen djupt splittrad i vad man faktiskt vill göra. I den mån man över huvud taget kommer överens handlar det om att säga nej och stoppa förändring. Jag tycker att det är tråkigt. Vi behöver reformer i Sverige. Vi behöver förändring, och vi måste våga göra flera saker samtidigt. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 6 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Fru talman! Bostadsbyggandets hinderbana består av långa omständliga processer som skapar hinder för att bygga och för att sätta spaden i

backen. Så har verkligheten beskrivits vad gäller bostadsbyggandet. Krånglet kostar dessutom pengar.

I otaliga rapporter har planeringsfrågorna pekats ut som en orsak till att det byggs i för långsam takt. Så har det varit under de senaste 20 åren. Långa processer hämmar konkurrensen. Tiden från idé till färdigt hus måste bli kortare. Det är därför glädjande att alliansregeringen och bostadsministern arbetar så intensivt med just den frågan.

Alla inblandade i byggprojekten blir lidande när processen blir lång. Det handlar om familjer och enskilda i behov av bostäder, byggbolag som inte kan planera för sin verksamhet och husägare som inte kan bygga ut och bygga till när familjen växer eller när familjeförhållandena ändras. Mindre bolag riskerar dessutom att inte kunna ta den ekonomiska risk som väntandet på att få bygga innebär. De slås ut från en marknad som i själva verket skulle må bättre av en ökad konkurrens. Det behövs därför ett minskat regelkrångel.

Fru talman! I dag behandlar vi en proposition från regeringen som ska underlätta för en husägare som vill bygga. I dag ska vi ge människor möjlighet att bygga till, bygga komplementbyggnad och inreda ytterligare en bostad i huset. Det ger medborgarna ökad frihet, frihet att utveckla sin fastighet. Småhusägare vill utveckla och ta ansvar. Jag förstår inte den oro som kommer till uttryck från oppositionen.

Att ge kommunerna och medborgarna ökad beslutsamhet är bra. Men det ger också förvaltningar och nämnder i kommuner utrymme att hantera andra bygg- och planeringsärenden. Det frigör tid.

Om några veckor får riksdagen möjlighet att minska krånglet ytterligare och utöka kommunernas möjlighet att avgöra hur beslut ytterligare kan förenklas. Makten över processen blir större på lokal nivå. Detta bör glädja både kommuner och medborgare.

Besluten i dag rör bland annat att större komplementbyggnader och mindre bostäder på sammanlagt 25 kvadratmeter ska kunna uppföras. En- och tvåbostadshus ska kunna byggas till med högst 15 kvadratmeter. På en- och tvåbostadshus ska också högst två takkupor kunna byggas. Och enbostadshuset ska kunna inredas med ytterligare en bostad. Detta är viktiga åtgärder för den småhusägare som vill utveckla sin fastighet.

Alliansregeringens förslag om nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov har väckt ett stort intresse och uppmärksammas av många. Vi är många som får telefonsamtal och mejl om när de kan börja bygga. Varje vecka kommer dessa frågor. Jag gissar att de även kommer till oppositionen.

Det är glädjande att vi i dag kan ge besked om att det från och med den 2 juli ska bli möjligt att bygga.

Socialdemokraterna står bakom förslagen, men Lars Erikssons anförande ger uttryck för någonting annat. Vänsterpartiet yrkar avslag på åtgärderna, och Miljöpartiet riktar mycket skarp kritik mot dem.

Fru talman! Låt mig ändå läsa upp vad som står i Miljöpartiets reservation i betänkandet, nämligen:

”Miljöpartiets förslag är mot denna bakgrund att riksdagen nu antar förslagen om att underlätta tillbyggnad, komplettering med takkupor och uppförande av en komplementbyggnad eller ett komplementbostadshus.”

Miljöpartiet är i sak också positivt inställt till förslagen och yrkar egentligen avslag bara på inrättandet av ytterligare en bostad i en enbostadsfastighet.

Min fråga till Miljöpartiet är därför: Är Miljöpartiets åsikt det som Jan Lindholm framför i sitt anförande, eller är Miljöpartiets åsikt det som framförs i reservationen i betänkandet?

Fru talman! Frihet och ansvar hänger ihop. I sådana områden som utgör värdefulla miljöer kommer kommunerna alltså att kunna bestämma att åtgärderna kräver bygglov.

Bygglov kommer också att krävas om åtgärderna gäller byggnader eller bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. I övriga fall kommer det fortsatt att finnas krav på anmälan till byggnadsnämnden för flertalet av de aktuella åtgärderna.

Kommunerna kan bevaka att det anordnas en ytterligare anslutningspunkt till vatten och avlopp i de fall som det behövs.

Vad gäller frågor om grannars rätt till domstolsprövning har regeringen aviserat att en bred analys i fråga om domstolsprövningen kommer att genomföras.

När det sedan gäller de aktuella lagförslagen framhåller regeringen att det finns skäl att inom ett antal år göra en utvärdering av reformen, alltså precis det som efterfrågas. Det gäller särskilt i fråga om möjligheten att uppföra ytterligare en bostad på 25 kvadratmeter i anslutning till ett en- eller tvåbostadshus.

Fru talman! Lagändringarna som vi ska rösta om i eftermiddag ska träda i kraft den 2 juli 2014. Det är ett efterlängtat besked till många medborgare som väntar på att få bygga till sina hus.

Jag yrkar därmed bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 7 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Fru talman! Jag fick en fråga av Nina Lundström om huruvida vår politik är det som framgår av mitt anförande eller som framgår av vår reservation. Jag kan konstatera att Miljöpartiets politik är exakt densamma som framgår av mitt anförande och av vår reservation och vår motion. Jag var nämligen mycket noga med att vid två tillfällen i mitt anförande påpeka att vi mycket väl skulle kunna ställa oss bakom dessa förslag. Men det är faktiskt så att vi vill stifta lagar som fungerar. Därför är vi kritiska till hur detta har gått till.

Om man läser noggrant både i propositionen och i betänkandet inser både vi och ni att ni själva faktiskt riktar samma kritik mot era egna förslag som jag har framfört här i talarstolen. Ni instämmer i den kritiken, och ni tänker rätta till det efteråt. Vi tycker att det är bättre att man från början stiftar fungerande lagar än att man först av rent valtaktiska motiv genomför någonting som man vet inte kommer att fungera bara för att man vill göra det före valet för att man ska kunna säga till väljarna: Titta vad duktiga vi är! Men ni har i betänkandet mycket tydligt skrivit att ni ska åtgärda dessa problem efteråt.

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

Vår syn på förslaget skiljer sig faktiskt inte. Det är bara det att vi vågar tala om hur dåligt det är och vilka brister som finns. Ni säger: Vi ska fixa dem efteråt.

Jag tycker inte att man ska lagstifta på det sättet. Därför kunde ni ha gått handläggarna till mötes och skjutit genomförandet framåt i tiden, en månad eller två, så att de hade fått möjlighet att åtminstone hantera förslaget på ett lite vettigare sätt än hur det nu kommer att hanteras.

Anf. 8 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Det är glädjande med Jan Lindholms tydlighet i repliken. När jag lyssnade till anförandet som riktade så vass kritik mot förslaget fick jag uppfattningen att Miljöpartiet inte på något sätt står bakom någon del av propositionen, men så är ju inte fallet.

Det står till och med i Miljöpartiets reservation att man ser positivt på att regeringen har tagit initiativ till att utveckla friggeboden och föreslagit vissa förenklingar för dem som vill bygga dessa hus.

Den bild som medborgarna har är att det här skapar möjligheter, och jag utgår ifrån att det även har nått Jan Lindholm. Det är många småhusägare som hör av sig och ser detta som en stor potential och möjlighet. Men självfallet är det också en frihet under ansvar. Jag är fullständigt övertygad om att de småhusägare som nu får den här möjligheten också ser det som värdefullt att vårda den.

Dessutom har kommunerna, när det gäller kulturhistoriska och andra värdefulla miljöer, fortsatt möjlighet att ställa höga krav på dem som vill bygga.

Men det är glädjande att Jan Lindholm nu uppvisar tydlighet. Det står i propositionen och även i betänkandet, vilket vi i Alliansen står bakom i utskottet, att man ska göra en utvärdering, precis som man gör i alla andra sammanhang.

Detta med att lagen träder i kraft den 2 juli är ingenting ovanligt. Det händer mycket ofta att lagar träder i kraft under sommaren. Jag är fullständigt övertygad om att också alla berörda nämnder och förvaltningar har beaktat det i sin planering.

Anf. 9 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Fru talman! Visst, vi får många telefonsamtal och mejl i frågan. Man kan sortera dem på olika sätt. Visst, det finns de som tycker att det här är ett bra förslag. Jag vet inte om det är skillnad på vilka mejl som skickas till vem. Jag får dessutom många mejl från personer som har en granne som har fått avslag på en bygglovsansökan och som har sagt: Den 2 juli bygger jag.

Detta förslag kommer att leda till väldigt många granntvister. Det är märkligt att ni tycker att det är bättre att man ska kunna bygga till sitt hus eller bygga ett komplementhus och sedan leva med den rättsosäkerhet som det innebär. Startbeskedet betyder ju inte att byggandet har legaliserats. Grannarna kan ju driva saken till domstol, och sedan får man kanske riva alltihop.

När man löser granntvister i förväg kan grannarna leva med det. Då kan man bo kvar och vara grannar. Men det som ni skapar nu – om ni inte rättar till det väldigt snabbt – leder ju till att grannar inte kommer att prata med varandra, tyvärr. Det är en sorglig lagstiftning.

Anf. 10 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är fantastiskt att den här möjligheten öppnas för småhusägare. Jan Lindholm väljer att kalla det för en sorglig lagstiftning. Trots allt står ju Jan Lindholm och Miljöpartiet bakom stora delar av propositionens förslag. Det gäller inte minst komplementbyggnader och tillbyggnader.

Jag tycker att det är utomordentligt bra att vi vågar ta det här steget. Oskar Öholm redogjorde för den kritik som riktades också mot friggebodreformen.

Småhusägare tar ansvar. De vill utveckla sin fastighet och ta vara på de möjligheter som finns. De vill definitivt inte försämra värdet på sina fastigheter. Vi utgår ifrån att de tar ett ansvar, och vi ska följa utvecklingen noga och se hur det hela faller ut.

Dessutom har kommunerna en fortsatt möjlighet att värna värdefulla miljöer, inte minst av kulturhistoriska skäl.

Vi ser fram emot dessa möjligheter. De som hör av sig är fyllda av förhoppningar om att äntligen få börja bygga. Det här är en viktig pusselbit för att möjliggöra utveckling. Den kommer inte att lösa bostadspolitikens stora utmaningar, utan det är den stora paletten med mängder av åtgärder som ska lösa denna. Men vi vågar ge frihet, vi utgår ifrån att småhusägarna tar ansvar och vi kommer att följa utvecklingen.

Anf. 11 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Det här är i grunden en frihetsreform. Det offentliga får lite mindre att säga till om, och människor får större chans att påverka sina egna liv.

Att kunna bygga ut sitt lilla hus när familjen växer eller att kunna ställa en stuga på tomten när tonåringen har blivit större motsätter sig delar av oppositionen. När man inte motsätter sig förslaget som sådant försöker man åtminstone att hitta kritik mot det så att man kan vara emot, trots att man egentligen är för.

Jag tycker att det hade varit bättre om oppositionen i stället hade lyft fram alla de positiva sidor som finns i förslaget, för egentligen har vi en ganska stor enighet när det väl kommer till votering i eftermiddag.

Här gäller gamla system. Det är gamla detaljplaner som kommuner inte orkat uppdatera. Bostadsbristen i många kommuner är skriande. Här har kommunerna ett väldigt stort ansvar själva. Men när de inte tar det ansvaret, ja, då får vi på riksnivå försöka göra så gott vi kan med de medel som vi har. Ett verktyg är andrahandsuthyrningen, och den här reformen är ytterligare ett verktyg.

Skillnaden mellan regeringen och oppositionen är att oppositionen gärna vill kasta ut pengar till de stora och redan vinstrika bostadsbolagen, medan Centerpartiet och regeringen vill att man ska få bestämma lite mer själv.

Det är svårt att i förväg föreställa sig exakt hur reformen kommer att utvecklas. Ska kompletteringsbyggnader användas som kontor eller verksamheter i nystartade små företag? Kommer familjedaghem att kunna utveckla sin verksamhet och skapa större ytor för ytterligare barn eller för de barn som finns? Kommer det att bli vävstugor, pingisrum, nya kök och badrum eller festlokaler? Det kanske till och med kan bli ett bostads-

hus för tonåringen, den lilla familjen, en äldre släkting eller för sommar-gäster.

Oavsett hur det blir kommer man att få nya små, men fullt moderna och funktionsdugliga hus och utrymmen som människor kan bo i om de vill. Husen är också i vissa fall tillgängliga för uthyrning.

Om man lyssnar på delar av oppositionen säger den: Ja, det här kommer inte att lösa bostadsbristen. Nej, det kommer det inte att göra. Det kommer inte att bli 300 000 nya bostäder genom det här enskilda förslaget. Men det är en liten del i det stora pusslet.

Även om det nu blir 15 000 och inte 300 000 bostäder är det ju bra. Det är 15 000 personer som annars inte hade haft någonting att flytta till över huvud taget. Det är lätt att säga att det är ett dåligt förslag för att det inte löser bostadsbristen, men säg det till de 15 000 personerna som får chans till en bostad! Säg det till de individer som i dag inte har någon bostad alls! Det är det som är alternativet.

Fördelen är också att den som äger ett hus eller en tomt slipper vänta på att kommunen ska uppdatera gamla detaljplaner som kanske inte ens ligger i pipeline för revidering.

Oppositionen lyfter fram många olika problem, både i sina reservationer och i tidigare debatter. Man säger: Nej, det blir inga fler bostäder, och det löser inte bostadsbristen. Samtidigt säger man att om det blir bostäder – som man nu inte erkänner att det blir – ja, då kommer grannarna att klaga. Kommuner kommer att behöva rusta upp va-nät, bygga ut befintliga busslinjer och kollektivtrafik, så de kommer att få mer och mer problem. Här finns det en motsättning. Oppositionen säger att det inte blir några fler bostäder, och sedan lyfter man fram alla problem som nya bostäder för med sig.

Jag tycker snarare att det är bra att människor får större möjligheter att flytta in i ett modernt och nybyggt hus. Man kan antingen hyra in sig eller bygga ut sitt eget hus. Det kan bli nya, hållbara och energieffektiva byggnader i ganska omoderna bostadsområden. Antagna detaljplaner som inte är aktuella för revidering kan utnyttjas bättre. Det blir fler människor som ger bättre underlag för service, handel, arbetstillfällen och andra typer av tjänster.

Frågan till oppositionen blir: Var tycker ni att människor ska bo? Kommuner bygger ju inte på det sättet som de borde göra. Exempelvis den rödgröna majoriteten i Göteborg bygger betydligt mindre än vad man gör i allmännyttan i Stockholm. Man har inte klarat sina bostadsmål någon gång under de senaste 20 åren. Det är klart att om man inte klarar det på kommunal nivå – oavsett regering – då får vi göra åtminstone en liten av vår del här, och det tycker jag att vi också gör.

Det här är ett litet steg framåt. Det är inte hela lösningen på bostadsbristen, för den kan inte riksdag eller regering lösa. Den kan bara lösas ute på plats. Men vi gör åtminstone vår del. Det ger minskad byråkrati, det ger lite mer frihet och det ger lite fler bostäder. Det tycker vi i Centerpartiet och i Alliansen är bra, och därför yrkar vi bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 12 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Det vi tar upp i dag är frågor som är mycket viktiga för många. Det handlar alltså om nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov. På ett djupare plan handlar det om människors frihet och möjlighet att förverkliga sina drömmar. För mig som kristdemokrat är det viktiga inslag för ett liv med bra livskvalitet när människor får fatta sina egna beslut vid köksbordet om bland annat sitt boende.

Det är viktigt att ha möjlighet att utan bygglov få bygga ett hus på 25 kvadratmeter på tomten. Anmälan görs till byggnadsnämnden, som ser till att de tekniska kraven följs, och sedan får husägaren ett startbesked. Någon prövning av hur huset placeras i förhållande till detaljplan sker inte.

Till skillnad från friggeboden ska Attefallshuset kunna användas som permanentboende men också som gäststuga, garage eller kontor. Högsta nockhöjd blir fyra meter, vilket gör det möjligt att ha ett loft. Huset måste ligga minst fyra och en halv meter från tomtgränsen, annars krävs grannars tillstånd.

Såg ni rubrikerna i våras? Det första Attefallshuset visas i centrala Stockholm, Attefall och Borg besöker 25 kvadratmeter på Norrmalmstorg. En ledare skrev att Attefallshuset är en tydlig bostadspolitik. Villaägarna skrev att Attefallshus ger hundratusentals bostäder. Villaägarnas Riksförbund bedömer att de slopade bygglovskraven när det gäller tillbyggnad av hus och den nya formen av komplementbostadshus, eller Attefallshus som de kallas, på sikt kan skapa 150 000–200 000 nya bostadstillfällen. De har genomfört en undersökning som visar att 90 procent av småhusägarna är positiva till att öka storleken på dagens friggebodar och att 83 procent anser att man bör få inreda dem för bostadsändamål.

Ja, det var lite annat ljud i skällan då än det vi fått höra från vissa debattörer i dag. Men det är inte hela sanningen, för såväl socialdemokrater som vänsterpartister och miljöpartister vet att Attefallshuset är en fantastisk bra grej. Oppositionen våndas eftersom de vet att det har samma dignitet och möjlighet att bli en succé som friggeboden.

Fru talman! Det låter ungefär likadant som 1979 när friggeboden lanserades av dåvarande folkpartiregeringen. Då var många skeptiska, framför allt från myndighetshåll och från oppositionen, där man hade en uttalad rädsla för vad det kunde föra med sig av förskräckligheter. Var det verkligen meningen att vanliga villaboende skulle kunna hantera frihet från förbud, regler och lagstiftning? Ändå var det ganska lätt att hålla reda på reglerna, nämligen högst tio kvadratmeter, som senare blev 15, takhöjd högst tre meter och ingen placering närmare grannen än fyra och en halv meter.

Det var många synpunkter som kom fram i remissvaren. Några modiga instanser tillstyrkte rakt av. Andra gick emot. Arkitekterna var särskilt negativa till friggeboden. De menade att grannarna skulle drabbas i stor omfattning av förstörd utsikt, intrång på annans mark, dålig sikt vid utfart och av att skuggor skulle falla på byggnader. Man befarade att byggnaden skulle placeras olämpligt, till exempel mitt på tomten i stället

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

för att med grannes medgivande ge den en mer undanskymd placering i tomtgräns.

Grupphusområden var särskilt illa ute. Folk skulle försöka smälla upp byggnader som inte ens fick plats på tomten, och förslaget kunde uppfattas som en uppmuntran att bygga ett friliggande hus i stället för att göra en tillbyggnad som ofta kunde vara mer motiverad. Till slut drämde Föreningen Sveriges Stadsarkitekter i med att förslaget var ett avsteg från det kommunala planmonopolet och således inte kunde genomföras.

Fru talman! I riksdagen var det faktiskt mycket nära att förslaget att vi utan bygglov skulle få bygga små hus och bodar inte gick igenom. Omröstningen i riksdagen den 7 november 1979 blev dramatisk och slutade med röstsiffrorna 162 för boden och 162 emot. Dåvarande Vänsterpartiet och Socialdemokraterna röstade emot, trots att Per Olof Håkansson, socialdemokrat från Trelleborg, försäkrade att de ”var emot krångel och byråkrati”. Men han ansåg – vilket också Oskar Öholm tog upp tidigare – att ”förslaget var en skenreform som snarast förvärrar det som den är avsedd att bekämpa nämligen byråkratin”. Som ni hör kan det som sägs i denna riksdag och som förs in i protokollen med tiden vändas mot en. Risker är att man blir citerad om 30 år när Attefallshusen har övervunnit sina naturliga hinder. Det kanske är någonting att fundera över.

Dåvarande Vänsterpartiet föreslog i stället att all mark som skulle byggas skulle föras över till kommunerna och att alla privata hyreshus skulle kommunaliseras. Lotten fick avgöra friggebodens öde, och som tur var tog Rune Torwald, centerpartist, en ja-sedel ur rösturnan och lagen kunde därmed träda i kraft den 1 januari 1980.

Man kan fråga sig, fru talman, om den där lilla stugan på 10 eller 15 kvadratmeter förtjänar all den uppmärksamhet som den har fått. Det är ju bara en enkel liten stuga, så oansenlig där den står. Men den är faktiskt större än så. Den är en frihetssymbol. Så är det också med Attefallshusen. Det handlar om hundratusentals hushåll som på ett enkelt sätt kan förverkliga sina drömmar.

Fru talman! Regeringen, med bostadsminister Stefan Attefall i spetsen, tillika kristdemokrat, har under det senaste året presenterat ett mycket stort antal förslag som syftar till att bland annat förkorta och förenkla hela plan- och byggprocessen, som under flera decennier varit en studie i snårighet. Regeringens ambition att förenkla regelverket blir väldigt tydlig i den proposition som regeringen lagt på civilutskottets bord.

Det spretar ordentligt i oppositionens syn på regeringens förslag. Vänsterpartiet vill avslå regeringens förslag i dess helhet. De påstår dessutom att regeringen står handfallen. Miljöpartiet går med på det mesta, men inte bygglovsbefrielse för att inrätta ytterligare en bostad i ett enbostadshus, och deras förslag är att senarelägga starten från den 2 juli till den 1 september i år.

Socialdemokraterna ställer sig bakom regeringens förslag även när det gäller datum. Med stor tveksamhet, skriver de, har de avstått från att lägga fram ett avslagsyrkande. De avstyrker alltså inte förslaget. Varför? kan man fråga sig. Jag tror att det beror på att det är en reform som kommer att vinna folkets gillande.

Vi kristdemokrater välkomnar den här frihetsreformen för småhusägare. Vi anser att det dessutom finns mer att göra. Det finns en rad åtgärder som vi borde överväga att bygglovsbefria, till exempel byte av

takmaterial, fasadändring mot innergård och garageportar. Det är åtgärder där kravet på bygglov kan ifrågasättas. Utgångspunkten borde vara att åtgärder som inte innebär någon inskränkning på grannens utsikt eller motsvarande bör befrias från bygglov.

Hälften av den svenska befolkningen bor i villa. Kristdemokraterna vill helt enkelt göra livet lite enklare för alla dessa människor.
(Applåder)

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

Anf. 13 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Fru talman! Vi har nu hört Roland Utbult hålla ett anförande som egentligen inte har med betänkandet att göra. Hela argumentationen handlar om framgången med friggeboden. Min enkla fråga till Roland Utbult är: Anser inte Kristdemokraterna att det är någon skillnad på detta förslag och friggebodsförslaget?

Här handlar det om att en fastighet där det i dag bor en familj med förslaget utan bygglovsprövning kan komma att bebos av tre familjer. Det är en väsentlig skillnad mot friggebodsförslaget som inte innebär att man fick ha ett permanentboende i friggeboden.

Det här förslaget handlar om en förändring av hur fastigheten kan nyttjas och inte om att en byggnad så eller så uppförs. Är det verkligen inte någon skillnad i sak mellan dessa förslag?

Anf. 14 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru talman! Det jag gjorde framför allt var att jämföra den kritik som fanns då och den kritik som finns nu. När jag lyssnade på ditt anförande och jämförde lite grann med Nina Lundströms anförande slog det mig att du använde uttryck som att det skulle vara en "borggård".

Du talade om "skandal". Du använde uttrycket "förödande konsekvenser". Du sade att det var "ett hån mot landets byggnadsnämnder". Du talade om "maktmissbruk" och "sorglig lagstiftning". Nina Lundström talade om att "underlätta för medborgarna" och om "ökad frihet". Hon sade att det "väckt stort intresse" och är "till glädje för medborgarna". Det är en väldig skillnad i synen på detta, och det fanns också 1979 när det skulle fattas beslut om friggeboden.

Det var den jämförelsen jag gjorde. Jag tycker att den är helt relevant. Attefallshuset är en utveckling av detta med friggeboden. Det handlar om befrielse från bygglov och en större yta. Det handlar om att dra in både värme och vatten. Jag ser det mer som att Attefallshuset är en utveckling av friggeboden.

Anf. 15 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Fru talman! Det var inte något svar på min fråga. Jag frågade Kristdemokraterna och regeringssidan, för ni tycker ju samma sak i de fyra allianspartierna: Anser ni inte att det är någon skillnad på en reform som innebär att man på en fastighet får bygga en bod som man kan förvara saker i eller att man får förändra fastighetens användningsområde från att bebos av en familj till att bebos av tre familjer? Är det ingen skillnad?

Jag tycker att jämförelsen av hur man argumenterar är väldigt intressant. Det handlar om i vilken mån vi tar hänsyn till det som fackmyndigheter anser. De ord som jag använde är tagna från remissyttranden. Det

handlar om vilken hänsyn vi ska ta till de lagtillämpande instanserna, de som ska handlägga.

Nu använde Roland Utbult, precis som alla andra företrädare för regeringens sida, begreppet frihetsreform. I vilken utsträckning är det en frihetsreform i verkligheten? Det vore intressant att få veta. Då kan man lyssna på vad handläggarna säger.

Förutom min första fråga, Roland Utbult: Vad anser ni om det faktum att handläggarna säger att de kommer att behöva göra samma prövning för att kunna lämna ett startbesked som för att ge ett bygglov?

Anf. 16 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru talman! Det sista med handläggarna får du på något sätt leda i bevis, det vill säga om de verkligen uttrycker att de menar att det blir ungefär samma hantering. Det har jag inte hört.

(JAN LINDHOLM (MP): Du har inte läst remissvaren.)

Du säger handläggarna. Frågan är hur stort antal det handlar om egentligen. Varje gång vi svarar dig säger du att du inte får svar på frågan. Det är ganska hopplöst att försöka besvara frågorna om man ska ha den retoriken hela tiden.

Jag ser Attefallshusen som en utveckling och en frihetsreform. Det är en möjlighet för människor att få en större frihet att förverkliga de beslut de fattar vid köksbordet. Jag förstår inte varför Miljöpartiet har så svårt för att ge människor den friheten och möjligheten att fatta de besluten själva.

Varje gång vi hör argumentationen från oppositionen går det för långsamt för regeringen och händer för lite, eller så agerar man och det händer saker, och då går det för snabbt. Det är oppositionens roll att hålla argumentationen i gång. Jag tror att Attefallshusen kommer att bli en lika stor frihetsreform som friggeboden.

Anf. 17 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Det pågår en totalreovering av svensk bostadspolitik där vi vänder på i stort sett alla stenar. En rad olika propositioner har lagts fram till riksdagen förutom de förslag som återfunnits i olika budgetpropositioner. Vi har också gjort en del skattelättnader, exempelvis att de första 15 åren när man bygger nytt är fastighetsavgiftsbefriade.

Vi har lagt fram propositioner som underlättar andrahandsuthyrning, om avskaffande av den obligatoriska byggförsäkringen och som tar tag i bullerproblemen och den bristande samordningen mellan olika statliga aktörer på området. Vi har genomfört en rad planförenklande åtgärder och enklare regler för att bygga ungdoms- och studentbostäder. Nu har vi propositionen *Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov*.

Det handlar totalt sett om 112 skarpa lagförslag som har som en röd tråd att förenkla, göra det enklare att komma till byggstart, göra det enklare att bygga fler bostäder och få en smidigare fungerande bostadsmarknad.

Fru talman! Jag är glad att vi nu i dag med som synes en bred majoritet kan fatta beslut om ett antal åtgärder som underlättar vardagen för

många människor. Vi förenklar för dem som vill skapa mer utrymme åt sin familj eller skapa bostäder åt andra.

Det är fyra viktiga förenklingar, nämligen

- möjlighet att bygga ett komplementbostadshus på högst 25 kvadratmeter
- möjlighet att göra en tillbyggnad på högst 15 kvadratmeter
- möjlighet att inreda ytterligare en bostad i ett enbostadshus
- möjlighet att bygga upp till två enkla takkupor.

I de tre första fallen krävs en anmälan till byggnadsnämnden eftersom det handlar om bostäder för permanent boende. Och då måste vi säkerställa att vissa krav är uppfyllda, inte minst säkerhetsfrågor.

De förenklingsåtgärder som vi i dag ska besluta om kan ske utöver gällande detaljplan. En prövning som sker av kommunerna i samband med anmälan är av enklare karaktär. Det innebär en snabbare prövning än vid ett bygglov, och åtgärderna kan inte stoppas om det inte finns starka tekniska eller säkerhetsmässiga invändningar, eller för att det är en särskilt kulturellt värdefull miljö.

Jag kan se framför mig hur de reformer vi beslutar om i dag kommer att bidra till att lösa många vardagsproblem för människor runt om i Sverige. Det är familjen som skapar ett lekrum på övervåningen med hjälp av två takkupor som ger ljus och rymd. Det handlar om hur den växande familjen skapar mer utrymme genom en tillbyggnad, hur en ny bostad inrättas i huset när barnen flyttat hemifrån och hur tonåringen kan få ett eget hus på gården, eller hur mormor kan flytta närmare barnbarnen och ändå ha ett eget boende. Ett bostadstillfälle kan kanske skapas för den unge studenten – för att inte nämna alla lösningar som kan uppstå vid fritidshuset, där exempelvis de vuxna barnen vill ha en egen stuga. Möjligheterna är oändliga.

Till detta ska vi lägga alla de prisvärda koncepten som kommer att dyka upp när byggbranschen utvecklar sina koncept i takt med stigande efterfrågan, vilket i sin tur pressar priser och ökar utbudet.

Det är så här det brukar bli när politikerna ger människor mer makt och ansvar för sina liv, när vi öppnar möjligheter för människor att finna lösningar på sina vardagsproblem.

Fru talman! År 1979 kom friggeboden, ett bygglovsbefriat litet hus på max 10 kvadratmeter. Roland Utbult har på ett levande sätt beskrivit den processen och turbulensen här i riksdagen kring den voteringen. År 2008 blev den 15 kvadratmeter. År 2014 får vi ett 25 kvadratmeter stort komplementhus.

Vad är den gemensamma nämnaren till de här tre besluten? Jo, tre borgerliga regeringar. Förenklingar för vanliga människor kommer när vi har en regering som är fokuserad på just förenklingsarbete.

När friggeboden kom 1979 var det ungefär samma kritik som nu. Man varnade för än det ena, än det andra. Myndigheternas kontroll skulle minska, förfulningen av bostadsområdena skulle öka, och konflikterna mellan grannar skulle öka.

Kritiken mot de bygglovsbefriade åtgärderna gäller i huvudsak tre områden.

Det första är att det har gått fort. Ja, vi har arbetat snabbt. Tjänstemännen på Boverket och i Regeringskansliet har lagt ned oerhört många timmar under en relativt kort tidsperiod. För det ska de ha beröm – inte skäll. Remisstiden har varit kortare än normalt när det gäller vissa delar av förslaget – det stämmer – men vi har delvis kompenserat detta med att förannonsera om remisstiden samt anordna en extra hearing för att ge utrymme för frågor och information för remissinstanserna.

Det viktiga måste ändå vara om alla relevanta synpunkter och inläggningar har kommit fram. Ja, det har de, och vi har justerat och kompletterat förslagen utifrån synpunkterna. Glöm inte heller att vi inte har skapat någon helt ny lagstiftning när det gäller komplementbostadshuset utan byggt vidare på befintlig friggebodslagstiftning.

Jan Lindholm läser upp en massa från vad remissinstanser har sagt. Det är Naturvårdsverket, som kritiserar att man inte har beaktat strandskyddet. Ja, men det är samma strandskyddsregler som i dag. Det finns en rad olika skäl till att vi inte har lyssnat till remissinstanser när de påpekar det självklara. Energiverket klagar över energiregler. Men det är samma regler som för andra små bostäder under 50 kvadratmeter. Samma sak är det med tillgänglighetsfrågorna etcetera.

Sedan glömmet Jan Lindholm i sin uppräkningsnogsamt att berätta att Sveriges Kommuner och Landsting tillstyrker förslaget, vilket också framkom på den hearing som civilutskottet hade.

Den andra kritiken är att grannarna borde kunna överklaga det startbesked som kommunen ger efter en anmälan till byggnadsnämnden. Men kom då också ihåg att det finns ett antal spärrar i förslaget, just för att hävda grannars rättigheter. En tillbyggnad eller ett komplementbostadshus kan inte byggas närmare än fyra och en halv meter från grannens tomt utan deras medgivande. Om grannen anser att någon inte följer reglerna kan en begäran om tillsyn lämnas till byggnadsnämnden, som då kan följa upp de felaktigheter som har begåtts och i värsta fall beordra flyttning eller rivning.

Men vi avser också, som vi skriver i propositionen, att göra en bred analys av de här frågorna, för det finns i så fall fler områden där man kan ifrågasätta varför det inte finns möjlighet att överklaga i traditionell form. Det finns nämligen också andra områden där man kräver anmälan och där sådan möjlighet inte heller finns.

Den kritik som har riktats från bland annat Lagrådet på den här punkten träffar faktiskt fler områden, och det krävs ett särskilt analysarbete för detta. Det är vi beredda att göra, men vi tycker inte att det finns skäl att avstå från lagstiftning.

Kom också ihåg att skiljelinjen mellan en friggebod på 15 kvadratmeter, som inte kräver någon typ av prövning av kommunerna, och en stuga på 25 kvadratmeter är så allvarlig att mänskliga fri- och rättigheter står på spel. Vi måste ha lite proportioner i den här diskussionen.

Den tredje kritiken är att det förfular: Stadsmiljöerna förfulas när människor får bygga friare. Men det finns, tycker jag, spärrar i lagförslaget som gör att kulturellt värdefulla miljöer kan värnas. Inget tyder heller på att människor vill ha det fult omkring sig. Ingen vill sänka värdet på sin fastighet. Det gör att den här kritiken faller ganska platt, tycker jag, liksom den gjorde när samma kritik riktades mot friggeboden en gång i tiden.

Sammantaget förskjuter de föreslagna bygglovsbefriade åtgärderna lite grann makten från det offentliga till enskilda familjer och människor, vilket också Rickard Nordin påpekade. Jag kan förstå att det stör en och annan, inte minst på vänstersidan i politiken.

Trots att det verkar finnas en bred majoritet bakom betänkandet i dag ser vi hur obekvämt man känner sig på vänstersidan inför de här förslagen. Socialdemokraterna kallar till och med förslaget för uselt, enligt TT, och Lars Eriksson framförde en kanonad av olika problem, liksom Jan Lindholm. Men de kommer ändå att rösta ja till förslaget.

Jag måste säga att jag i det här fallet nog mer respekterar retoriken och konsekvenserna från Vänsterpartiet, som i ett pressmeddelande till och med kallar förslaget en återgång till statarsamhället. Det är åtminstone konsekvent. Vänsterpartiet är emot detta förslag, liksom alla andra förslag som vi lägger fram, ska vi kanske påminna om. Det är kanske kännetecknande för Vänsterpartiet.

Det finns skäl för att slutligen trycka på ja-knappen. Det måste bero på att detta är en reform som människor runt om i Sverige uppskattar.

Jag noterar också i diskussionen de perspektiv som präglar debattövern. Från vänstersidan är perspektivet ofta den kommunala planeraren och myndigheten, medan vi från Alliansen pekar på just den enskilda familjen, den enskilda människan, deras möjlighet att förverkliga sina ambitioner och planer. Jag tror att det är något viktigt att ta med från den här diskussionen.

Fru talman! Jag tror att det förslag som vi har på riksdagens bord i dag är en del i att skapa ett enklare regelverk, skapa fler bostadstillfällen och framför allt lösa människors vardagsproblem. Jag tror att de fyra bygglovsbefriade åtgärder som vi föreslår här kommer att göra skillnad i vardagen och kommer att bidra till att mångas bostadssituation kan förbättras. Det gäller både dem som i dag inte har en bostad och dem som behöver förändra sin bostad. Därför är jag glad att vi verkar ha en bred majoritet för förslaget.

(Applåder)

Anf. 18 LARS ERIKSSON (S) replik:

Fru talman! Mycket ska man behöva höra från borgerliga ledamöter som verkar ha längtat efter att ge sig på socialdemokratin i en bostadspolitisk debatt där vi tar ansvar för beredningsprocesser och hur ärenden bereds och hanteras. Jag tycker att det vore klädsamt om den här regeringen och dess partier faktiskt tog ansvar för det. Det är i grunden vår starkaste kritik mot propositionen.

Bostadsministern är bostadsminister. Det kan man tycka förpliktar. I Sverige finns det i dag 289 000 bostadslösa ungdomar. Då har regeringen valt att gå fram med ett förslag om att göra det enklare att hyra ut andrahandslägenheter, i princip till marknadshyra. Man sätter sin förhoppning till att unga människor ska vilja gå till banken och hoppas få skuldsätta sig för att få möjlighet att köpa sig en bostad, väl medveten om hur det är för den som är student eller jobbsökande. Och nu lanserar man förslaget om större friggebodar, kallade Attefallshus efter ministern, på föräldrars eller annans tomt.

Bostadsministern beskriver en reformagenda. Jag undrar var ministern och regeringen befinner sig i den reformagendan för att till exem-

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

pel de 289 000 ungdomarna ska få möjlighet att skaffa sig en bostad. Hur många bostäder beräknar ministern att detta ska ge? Vad är det vi ska dra av på de 289 000?

Anf. 19 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik:

Fru talman! Beredningsprocessen diskuteras mycket. Då måste man välja väg. Antingen tycker man att de svar som vi ger i propositionen och de förklaringar som vi ger innebär att det blir ett hanterbart beslutsunderlag som man kan gå till beslut om eller också tycker man att detta är useft och hemskt och annat som Lars Eriksson ofta uttrycker i sin retorik och som sägs i socialdemokratiska uttalanden i olika sammanhang – och då kan man inte rösta ja till förslaget. Man måste bestämma sig. Är detta ett godtagbart underlag för lagstiftning eller inte?

Slutsatsen av Socialdemokraternas ja-röstande i dag måste vara att man tycker att det är acceptabelt. I mitt anförande och i andra sammanhang har jag pekat på att man måste gå igenom punkt för punkt vad det är för typ av kritik och hur den ska bemötas. Vi tycker att vi har ett bra underlag för att fatta beslut.

Diskussionen om grannars överklagande är juridisk-tekniskt mycket intressant, men den är inte så glasklar som Lagrådet framställer det. Vi har ett antal startbesked som ges i samband med anmälan som inte ens den sökande kan överklaga. Det finns faktiskt juridiska saker i befintlig lagstiftning som får samma kritik som Lagrådet pekar på. Därför krävs det en översyn av dessa frågeställningar. De är inte så enkla att de står och faller med komplementbostadshuset.

Vi ska göra den typen av analyser. Vi ska självklart också följa upp lagstiftningen och se hur den fungerar. Jag tror dock att man måste välja; antingen tycker man att underlaget är rimligt, eller också tycker man inte det.

Sedan har vi en rad olika reformer för att underlätta byggandet, inte minst av små lägenheter. Riksdagen har ställt sig bakom en del lagförslag, och Boverket kommer med nya ändringar i regelverk som gör att det går att bygga fler ungdoms- och studentbostäder till lägre kostnad. Det är ett viktigt bidrag till att lösa problemen.

Anf. 20 LARS ERIKSSON (S) replik:

Fru talman! Skillnaden mellan mig och Stefan Attefall i den här debatten är att för Stefan Attefall är detta regeringens bostadspolitik. Man säger att man hoppas att människor ska flytta in i Attefallshuset för att lösa ett problem på svensk bostadsmarknad, och man sätter sin tilltro till andrahandsuthyrningen.

Jag frågar: Var befinner sig bostadsministern och regeringen på den här reformagendan? Det finns 289 000 bostadslösa ungdomar och studenter i Sverige, för att bara ta en grupp. Det finns många.

Var befinner sig regeringen på den här agendan? Vad är detta ett svar på i numerär? Vad är det man ska dra av från 289 000 med den här reformen? Välj gärna någon annan reform också så att vi får grepp om ifall regeringen har ett mål med bostadspolitiken.

Var någonstans på den resan befinner sig bostadsministern när han lägger fram denna reform? Talare efter talare från de borgerliga partierna går upp och säger: Detta är vår bostadspolitik. Det är vårt stoltaste ögon-

blick i riksdagen när vi lägger fram en reform om Attefallshus, som ska lösa en del av bostadspolitiken. Jag undrar: Hur stor del ska den lösa?

Jag har varit tydlig med att Socialdemokraterna ser positivt på åtgärder som på olika sätt kan underlätta för vanliga husägare att vidta byggnadsåtgärder. Därför ställer vi oss bakom reformen.

Vi har helt andra förslag som vi lyfter upp. Vi tar upp en tillväxtmiljö som vi tar från de rikaste kommunerna i landet och premierar dem som vill bygga hyresrätter. Vi tycker att hyresrätter är att föredra för ungdomar och studenter. Vi riktar också investeringsstöd till små lägenheter.

Regeringen går fram med komplementbostadshusen.

Anf. 21 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik:

Fru talman! Jag vet att ni vill ta pengar från de kommuner som behöver bygga fler bostäder. Det är inte särskilt slutt.

Vi har sammantaget 112 skarpa lagförslag som handlar om att vända på alla stenar för att underlätta inte minst vägen från idé till dess att spaden kommer i backen, för att göra det enklare att bygga bostäder.

I den proposition som just nu ligger på riksdagens bord har vi pekat på vår bedömning av hur många bostäder vi behöver bygga. Vi måste komma upp i 40 000–45 000 bostäder. Vi är på väg åt det hållet nu. Bostadsbyggandet ökar kraftigt. Förra året var det nästan 50 procent plus, och om jag kommer ihåg rätt var det 26 procent plus under det första kvartalet 2014.

Vi har prognoser som pekar på att vi är på väg åt rätt håll. Nu gäller det att hålla i och fortsätta reformarbetet. Sedan måste kommunerna göra sin del av det hela, men regelverket på nationell nivå håller på att förenklas.

Ni socialdemokrater kommer att bli svaret skyldiga när ni står vid voteringsknappen nästa gång ni pratar bostadspolitik. Är ni beredda att medverka till planförenklande åtgärder som gör att det går snabbare att få fram bostäder? Eller tänker ni sätta stopp för de förslagen, som ni nu diskuterar i utskottet?

Detta kommer att vara avgörande för trovärdigheten hos socialdemokratiens förmåga att leverera konkreta beslut och inte bara snacka i valrörelsen.

Anf. 22 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Jag tackar statsrådet Stefan Attefall – det är jättebra att du är här i dag. Vi hade diskussioner om dessa frågor även i utskottet, men det är alltid bra att kunna diskutera här eftersom folk följer oss.

KD:s inställning i fråga om privata husägare är ingenting nytt. Ministern talade om 112 skarpa förslag. Vet ministern hur många faktiska hyresrätter som genereras i bostäder för de ca 300 000 ungdomarna, eller är det ja till mer makt till enskilda husägare, ja till mer överhyror, ja till otrygga boenden för alla dessa ungdomar i beroendeställning och ja till en otrygg framtid för landets unga vuxna?

Den kritik som finns är inget vi har hittat på, utan det är Lagrådets och remissinstansernas kritik. Vi överdriver inte. Jag tror att ministern vet att det är han själv som ignorerar medierna och det som sades på

radion i morse. Det är en maktmänniska som står här i talarstolen. Regeringen har makt över andra människor.

Vi vet var vi har husägarna, men vi vet inte vad de 300 000 ungdomarna får. Blir det en hyresrätt? Ska de leva vidare med c/o, eller blir det en egen bostad och en bättre framtid?

Anf. 23 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik:

Fru talman! Amineh Kakabaveh påstår att vi ignorerar invändningarna. Ja, det verkar även Socialdemokraterna och Miljöpartiet göra i allt väsentligt, eftersom de tänker rösta ja i dag. Det är klart att det kan vara svårt att samarbeta med partier, så som Vänsterpartiet tänker göra, som tydligen ignorerar invändningarna på ungefär samma sätt som regeringen.

Det här är en del av att lösa bostadspolitiken. Ingen av företrädarna för Alliansen har dock sagt att detta är en quick-fix-lösning. Man måste vidta en lång rad åtgärder för att lösa bostadsbristen. Om vi talar om de unga kommer de regelförenklingar Boverket gör och de lagändringar som riksdagen redan antagit att bidra mycket från och med den 1 juli till att göra det möjligt att bygga mindre bostäder enklare, snabbare och mer flexibelt.

De nya bullerregler vi ska genomföra kommer att göra det lättare att bygga mer i tätortsnära lägen, även fler smålägenheter, som bullerreglerna slår extra hårt mot.

Det finns alltså en rad olika åtgärder, men sedan måste kommunerna göra sin del. Det är intressant att se runt om i Sverige hur kommuner där Vänsterpartiet har regeringsmakten inte förmår leverera detaljplaner. Ett exempel är Göteborg, där Vänsterpartiet är med och styr, liksom Gävle. Det är inte direkt exempel på kommuner med en sprudlande planberedskap.

Det finns många exempel på kommuner där Vänsterpartiet finns med som har mycket hemläxa att göra på hemmaplan. Det handlar om att få kommunerna att göra sin del av det hela. Men vi måste ge dem fler verktyg och möjligheter att komma fram snabbare med byggklar mark. Därför är det mycket fascinerande att se hur Vänsterpartiet, så fort vi lägger fram sådana förslag, säger nej. Då har man inte förstått mycket av hur bostadspolitik fungerar.

Anf. 24 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Fru talman! Jag tackar ministern.

Problemet är att vi inte ser att detta är en reell lösning. Därför har vi andra förslag än regeringen. Vi tycker att politiken ska ta ansvar, och vi tycker att regeringen under åtta år borde ha tagit ansvar för att bygga fler hyresrätter.

Ni har utarmat hela allmännyttan. 160 000 lägenheter har sålts. Det finns inga hyresrätter kvar, och ni bygger inga. Det byggs bara för dem med gräddfil och i strandlägen. De människor vi företräder har inte råd med strandlägen. Därför säger vi ja till investeringsstöd.

Du, Stefan Attefall, och regeringen ger miljard efter miljard i skatteavdrag, bidrag och olika förmåner till husägare, till enskilda som redan har. Så fort vi säger att vi ska bygga fler hyresrätter säger ni: Vi vill inte ge bidrag, för det är bara Vänsterpartiet som säger det. Men ni själva ger

miljard efter miljard. De går till skatteparadis, till skattesänkningar och till RUT- och ROT-avdrag, men det finns inte pengar till att bygga hyresrätter.

Vi säger helt enkelt: Finns det pengar till detta vill vi ta ansvar också för de människor som inte har pengar till att äga. Här vet även ministern vad Vänsterpartiets politik står för.

När det gäller vänsterkommuner beklagar även jag att det inte fungerar i vissa kommuner. Men jag tror att det är precis som vi har skrivit i andra motioner: Det handlar mycket mer om att det måste finnas mer utbildad personal i kommunerna. För att den politik som finns ska kunna genomföras måste det finnas mer resurser till dem.

Anf. 25 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik:

Fru talman! Jag noterar att Vänsterpartiet vill satsa totalt sett 11 miljarder, tror jag, på nya subventioner för att öka byggandet. 11 miljarder kronor som skattebetalarna – undersköterskor, metallarbetare och poliser – ska leverera in för att subventionera byggföretag så att de ska bygga mer.

Jag tror att det är bättre att förenkla regelverken så att vi snabbare får fram nya bostäder. Vi kan bygga enklare bostäder och även mindre bostäder där det behövs och därmed pressa kostnader. Jag tror att det är en bättre användning av skattebetalarnas pengar att tänka så.

Jag kan ta många exempel på kommuner där exempelvis privata företag som vill bygga hyresrätter säger: Vi vill bygga hyresrätter i dag! Vi har pengarna, kompetensen och resurserna. Ge oss bara byggklar mark så kan vi köra i gång! Men de får inget eftersom det sitter fast i den kommunala processen. Det är betingat delvis av ett nationellt regelverk som är krångligt, delvis av kommunal oförmåga att få fram detaljplanerna.

Då kan man säga att det finns för lite resurser till stadsbyggnadskontoren ute i kommunerna. Det kan mycket väl vara så, men stora kommuner kan inte skylla på att de har för små resurser för att kunna extraanställa ett antal handläggare på stadsbyggnadskontoren. Inte kan Göteborg, Gävle och den typen av kommuner skylla på det. Inte Norrköping heller, för att ta ett annat exempel på en S-märkt kommun där Vänsterpartiet är med och styr som faktiskt bygger mycket sämre än många andra kommuner i dess närhet.

Anf. 26 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Fru talman! Miljöpartiet har som en grundläggande princip att vi tycker att beslut ska fattas så nära dem som berörs av beslutet som möjligt. Det är väl lite grann det som den här debatten handlar om. Det är bara det att vi tycker att besluten ska fattas på ett rättssäkert sätt.

Förslaget som vi diskuterar i dag innebär – det syns tydligt i majoritetstexten i betänkandet – att man först har valt att öppna för någonting och sedan insett att det man öppnar för leder till mängder av problem. Man hänvisar till det mesta från remissinstanserna som jag tog upp i mitt anförande och säger att man ska rätta till det här efteråt. Är det så vi ska lagstifta?

Anser ministern att det är okej att den frihet som ni talar om är friheten att leva med en tillbyggnad till sin fastighet som inte är legaliserad? Det vet man ju inte om den är när man får ett startbesked. Det är först om

*Nya åtgärder
som kan genomföras
utan krav på bygglov*

grannen begär ett tillsynsärende och det slutligen går till process i domstol som man vet om man får ha kvar tillbyggnaden.

Jag försökte tidigare få svar här från ministerns partikamrat på om ni ser någon skillnad på det som ni hänvisar till, friggebodsreformen, och den här reformen. Jag hoppas att åtminstone ministern kan ge ett svar på det. Är det enligt ert sätt att se på det någon skillnad mellan en reform där man får tillstånd att bygga en byggnad att ha som redskapsbod eller liknande, alltså inte som åretruntboende, och reformer som innebär att en villafastighet kan förändras från en bostad för en familj till en tomtyta där tre familjer bor? Är det ingen skillnad mellan de förslagen?

Anf. 27 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja säga att det är en gradskillnad men ingen artskillnad.

Jag delar också Jan Lindholms ambition att beslut ska fattas så nära dem som berörs som möjligt. Det kallas på kristdemokratiska för subsidiaritetsprincipen. Beslut ska fattas på den mest ändamålsenliga nivån.

Det är precis vad det här handlar om. Vi lägger beslutet närmare människorna. Vi ger den enskilda familjen möjlighet att forma sitt liv och hitta lösningar. Vi tror att människor kan ta det ansvaret. Och vi har, tycker vi, tillräckliga spärrar mot att det skulle missbrukas på något sätt.

Man ska vara ödmjuk inför alla reformer och följa upp dem noggrant. Det kommer vi att göra också i den här frågan. Men jag vänder mig mot att Jan Lindholm använder uttryck som inte rättssäkert, maktmissbruk, rättssabotör och skandalartat. Ändå tänker han rösta ja till tre av de fyra förslagen.

Vore det skandalartat och rättsosäkert skulle jag aldrig rösta ja till ett förslag. Då skulle jag rösta nej. Men tycker jag att det är en rimlig avvägning och en bra lagstiftning – jag kanske har synpunkter på detaljer, men jag tycker att det sammantaget är ganska rimligt – röstar jag ja.

Jag tolkar det som att Miljöpartiet kommer att rösta ja till tre av de fyra förenklingsförslagen. Socialdemokraterna röstar ja till alla, medan Vänsterpartiet är mer konsekvent och har något slags logik i förhållandet mellan retorik och knapptryckning.

Som sagt: Analysera de olika invändningarna och titta på hur vi bemött dem! Att Lagrådet kritiserar överklagandemöjligheterna är en principiell, juridiskt knepig frågeställning som i så fall berör fler områden i den nuvarande lagstiftningen. Den kräver alltså analys. Men det är inte så att det uppstår något nationellt trauma dag ett när vi har infört lagstiftningen. Man får se vad praxis blir av detta, vad man måste titta på och hur man ska hitta en bra ordning för detta. Men vi vill göra det enklare att bygga ett komplementbostadshus, inte krångligare.

Anf. 28 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Fru talman! Ministern säger att man vill göra det enklare och inte krångligare. Det är många remissinstanser som hävdar att det är precis tvärtom – det här kommer att göra det krångligare, och det kommer att göra det mindre rättssäkert.

Eftersom ministerns partikamrat uppenbarligen inte har läst remissvaren hoppas jag att ministern har gjort det. Jag skulle nämligen vilja ha svar på ytterligare en fråga.

Många kommuner påpekar att det krävs i princip samma kommunala hantering för att lämna ett startbesked som det i dag krävs för att lämna ett bygglov – i princip samma hantering; man ser inte några större skillnader. Däremot ser man osäkerheter som kan leda till ytterligare hantering efteråt.

Många kommuner och även en del regioner och länsstyrelser hänvisar alltså till samma motiv för att ifrågasätta den här lagstiftningen. Hur ser ni från regeringens sida på det? Anser ni att det är en felaktig bedömning? Anser ni att de inte förstår förslaget som ni har lagt fram?

Vad avser ni att göra om det visar sig att många kommuner där man bara har en handläggare under sommaren inte kommer att klara det här arbetet förrän kanske efter några månader när andra kommuner har vågat utveckla någon form av praxis? Vilka signaler vill ni ge för att de ska förstå vad det egentligen är ni föreslår? Om det nu innebär en förenkling, för det upplever man alltså inte ute i verkligheten.

Anf. 29 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik:

Fru talman! Jag tror att ett skäl till att vi har fått den här typen av synpunkter från kommuner är att remisstiden har varit lite kortare och att man därför har svarat på tjänstemannanivå. Då har man sett en del praktiska problem framför sig, framför allt i inledningsskedet. Men notera att Sveriges Kommuner och Landsting, den gemensamma organisationen, har tillstyrkt förslaget.

Man ska också vara ödmjuk inför att det kan ta sin tid innan de hittar bra och smidiga rutiner ute i kommunerna. Men jag tycker att det är märkligt när stora kommuner använder invändningar av typen att det är semestertider. Där har man resurser; där kan man planera sitt arbete. Jag har mer respekt för de mindre kommunerna i det avseendet.

Vad handlar det då om? Jo, man ska enligt bygganmälan pröva den tekniska utformningen av det hela eftersom det är permanentbostäder med åretruntboende. Man ska pröva säkerhetsfrågor, men man ska inte pröva detaljplanen när det gäller hur stor byggbar yta man får ha på tomt, estetik och liknande saker. Man ska inte ställa krav på kontrollansvarig. Det behövs inget tekniskt samråd eller liknande. Det är alltså en enklare prövning, men det är likafullt en prövning.

Kommer man då med ett färdigt koncept – man kanske har en tillverkare som skickar med ritningar och man gör en situationsplan som man bifogar – blir det en smidigare behandling än vad en bygglovsansökan innebär. Framför allt är det på färre punkter som man kan invända från en kommunal myndighets sida. Vi måste självklart se till att både Boverket och kommunerna är alerta och följer upp detta, så att man så snabbt som möjligt hittar bra rutiner.

Alla nya åtgärder måste man självklart finna nya rutiner för att hantera. Det kan vara lite struligt på en del ställen inledningsvis, men jag tror att det ganska snabbt kommer att rätta till sig. Jag tror att det här kommer att bli en modell som efter en tid kommer att upplevas som ganska väl fungerande, och det kommer att vara få som kommer att kännas vid den kritik som i dag upprepas av Jan Lindholm.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 23 §.)

7 § Ansvaret för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder

Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU34

Ansvaret för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder
(prop. 2013/14:203)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 23 §.)

*Sveriges tillträde till
överenskommelser
inom FN om bekämpande
av terrorism*

8 § Sveriges tillträde till överenskommelser inom FN om bekämpande av terrorism

Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU39

Sveriges tillträde till överenskommelser inom FN om bekämpande av
terrorism (prop. 2013/14:212)
föredrogs.

Anf. 30 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! Det här ärendet innebär att riksdagen senare i dag ska fatta beslut om att tillträda dels en konvention, dels två protokoll som egentligen kommer från FN:s arbete som gäller bekämpande av terrorism.

Konventionen handlar om terrorism, som kan utövas med hjälp av kärnvapen – nukleära vapen, som det uttrycks – och protokollen handlar om kompletteringar och om internationellt vatten. Det gäller dels plattformar på kontinentalsockeln, dels fartyg som kan drabbas av denna typ av händelser.

Vi kommer i och med detta att eventuellt kunna överlåta förvaltningsuppgifter till främmande stater, just för att det ska gå snabbt och enkelt att hantera en situation där ett svenskt fartyg drabbas av en terroristattack på internationellt vatten och någon från ett annat land befinner sig på närmare håll och kan reda upp situationen. Det beslutet kommer vi att kunna fatta med kvalificerad majoritet.

Herr talman! Vi ser allt fler fall av så kallad asymmetrisk krigföring. Vi ser fortfarande, även om det inte behandlas i medierna varje dag, olika typer av terroristattentat. Det blir alltmer tydligt att behovet av en internationell rätt, och att fler länder ställer sig bakom denna typ av lagstiftning, är stort, inte minst mot bakgrund av de senaste månadernas händelser, där vi ser att detta på något sätt flyter ihop.

Vi har sett händelser där reguljär militär trupp i dag börjar agera på andra länders territorium utan landsbeteckningar och utan att från början uppge vem de tillhör. Det verkar tyvärr som om reguljär krigföring och terroristangrepp börjar flyta ihop. Det är en negativ utveckling. Det styrker behovet av att vi också i Sverige anammar ett internationellt regelverk för att kunna stävja dessa allvarliga händelser.

Betänkandet är i sig enkelt. Det leder inte till mer debatt än detta. Jag är också tacksam för att oppositionen i det här fallet har valt att inte obstruera mot denna viktiga lagstiftning.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 23 §.)

9 § Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård

Socialutskottets betänkande 2013/14:SoU27

Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård (prop. 2013/14:119) föredrogs.

Prot. 2013/14:119
4 juni

Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård

Anf. 31 PER RAMHORN (SD):

Herr talman! I dag har vi regeringens proposition *Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård* framför oss. I propositionen föreslår man nya bestämmelser i syfte att trygga och säkra vårdmiljön och motverka brottslighet inom rättspsykiatrin, vilket är naturligtvis är bra och lovvärt. Men vi sverigedemokrater ser att det fortfarande finns brister i det här förslaget som vi inte kan ställa oss bakom.

Först och främst anser vi inte att ett generellt förbud mot elektronisk kommunikation endast ska gälla vid avdelningar som har en förhöjd säkerhetsklassificering, det vill säga säkerhetsklass 1 och 2. Vi anser att förbudet ska gälla inom hela rättspsykiatrin. Anledningen är att vid en situation där en patient som i normalfallet vårdas på en avdelning som har säkerhetsklass 3 kan behöva vårdas på en avdelning som har säkerhetsklass 1 eller 2 ska enligt propositionen denna patient inte omfattas av ett förbud. Det kan innebära att hot- och våldssituationer kan fortgå mellan olika patientgrupper. Även hotbilden mot personalen kan bli större.

Dessutom anser vi det inte rimligt att man inom samma sjukvårdsinrättning eller till och med på samma avdelning ska vårda patienter med olika regelverk, vilket också en del remissinstanser har påpekat.

Herr talman! En av rättspsykiatrins svåraste uppgifter är att bedöma risken för framtida våldshandlingar från patienternas sida. Dessa frågor är ständigt närvarande, och beslut i dessa frågor fattas dagligen inom rättspsykiatrin. I dag är det en stor skillnad på kvalitet och säkerhet på de riskbedömningar som görs av patienter runt om i landet. Det är alltifrån osäkra läkarbedömningar med korta journalanteckningar till en mer strukturerad, tydlig och långsiktig bedömning som strävar efter att så långt som möjligt minska återfall i brott. Dessa skillnader när det gäller bedömningarna är orimliga.

Därför anser vi att man bör ta fram ett gemensamt nationellt bedömningsinstrument som är baserat på forskning och beprövad erfarenhet. Det kommer att innebära att länsrätterna får ett bättre beslutsunderlag, vilket i sin tur ökar säkerheten i de rättsliga besluten.

I dag har landsting och regioner ansvar för rättspsykiatri. Det finns fem regionkliniker och 25 större vårdenheter spridda över landet, med olika förutsättningar och resurser. Vi anser att det finns starka skäl för en statlig styrning och samordning av rättspsykiatri med en huvudman. Vi ser flera vinster med detta förslag, bland annat att vi kan få en mer likvärdig vård.

I dag bedrivs rättspsykiatrisk vård på olika villkor med skiftande resurser. Vissa landsting säljer bort hela uppdraget eller delar av uppdraget. I andra landsting är rättspsykiatri helt integrerad i den vanliga psykiatri.

Dessutom skiftar personalens kompetens och erfarenhet inom området, och synen på vård och behandling skiftar mellan landstingen, vilket gör vården ojämlig. Det är varken bra eller rimligt. Likaså är det med forskningen inom rättspsykiatri, som är olika i dag.

I en del vårdenheter har man satsat på forskning under många år, men andra har ingen eller högst blygsam forskning. Detta drabbar i förlängningen patienterna negativt. Vi förespråkar därför att ett pilotprojekt införs, där några vårdenheter tas över av staten som huvudman, för att senare utvärderas för att man ska se om en mer jämlig vårdkvalitet kan uppnås med en gemensam huvudman. Detta är till gagn för alla inblandade och för patienterna.

Det är viktigt att vi får en trygg, säker och jämlig rättspsykiatrisk vård i hela landet. Jag yrkar bifall till våra reservationer, nr 1 och 2, i detta ärende.

I detta anförande instämde Carina Herrstedt och Markus Wiechel (båda SD).

Anf. 32 MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (FP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Den proposition som detta betänkande behandlar föreslår nya bestämmelser med syftet att skapa en trygg och säker vårdmiljö och motverka brottslighet vid sjukvårdsinrättningar för psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård. För en avgränsad patientgrupp införs ett generellt förbud mot att inneha annan utrustning för elektronisk kommunikation än den som vårdgivaren tillhandahåller. De patienter som det gäller är de som vårdas med stöd av lagen om rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning och som vårdas på inrättning eller avdelning där man har en förhöjd säkerhetsklassificering.

Herr talman! Det lämnas också förslag på att det i lagen om psykiatrisk tvångsvård ska införas en bestämmelse som anger att beslut om inskränkningar i rätten att använda elektroniska kommunikationstjänster eller beslut om övervakning av försändelser får, genom nytt beslut, förlängas två månader vid varje tillfälle. Detta gäller faktiskt i dag, men det bör ur rättssäkerhetssynpunkt även framgå av lagen så att patienten kan förutse vilka beslut som kan fattas.

Herr talman! Det finns möjlighet att göra inskränkningar i dag enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård, men enligt utredningar har detta inte medfört att brottslighet, narkotikahandel med mera upphört på kliniker. Den förändring som nu görs gäller lagen om rättspsykiatrisk vård

medan de personer som vårdas enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård inte kommer att bli föremål för andra inskränkningar än de som gäller i dag och utifrån individuella bedömningar.

Herr talman! Detta förslag innebär en inskränkning av enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Därför är det så oerhört viktigt att bestämmelser som har syftet att motverka brottslighet och i stället skapa trygghet och säker vård inte får bli vidare än vad som krävs för att uppnå målet. Därför omfattar dessa bestämmelser personer där det har bedömts att det finns en risk för återfall i allvarlig brottslighet.

De generella inskränkningarna ska endast gälla patienter som vårdas enligt lagen om rättspsykiatrisk vård och som av domstol överlämnats till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning, vidare de som är anhållna, häktade eller intagna i eller på väg till kriminalvårdsanstalt.

Herr talman! I utformningen av förslaget till lagändring som ska gälla från oktober 2014 har man beaktat de remissvar som inkommit och de erfarenheter som också förmedlats från rättspsykiatrin. Det är oerhört avgörande att teknik, till exempel elektroniska kommunikationstjänster, inte ska få användas på ett kränkande och hotfullt sätt. Sjukdom kan i vissa fall innebära att man använder möjligheterna till kommunikation på ett felaktigt och kränkande sätt.

Herr talman! Det är så oerhört viktigt att det inom den rättspsykiatriska vården finns en balans, dels för att motarbeta en patient som använder teknik på ett kränkande och hotfullt sätt, dels för att ombesörja att personen i fråga får en god rehabilitering för att främja en bättre psykisk hälsa. Detta har man beaktat i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 23 §.)

10 § Tid för undervisning

Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU19
Tid för undervisning (prop. 2013/14:160)
föredrogs.

Anf. 33 AGNETA LUTTROPP (MP):

Herr talman! Jag står naturligtvis bakom Miljöpartiets reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 1.

Ofta kan det vara bra att gå tillbaka till gamla texter – till ursprunget, till intentionerna. Så är det med åtgärdsprogram. Första gången åtgärdsprogram nämns är i SIA-utredningen från 1974. Man betonade mycket klokt att åtgärdsprogram skulle vara en process med delaktighet från både föräldrar och elever. Helt centralt inom specialpedagogiken då och nu var att åtgärdsprogram både skulle omfatta individuella insatser för eleven och se till elevens hela skolsituation. Man skrev också att det var elevens starka sidor som skulle vara utgångspunkt. Det var kloka ord då, och det är kloka ord i dag.

Kravet på åtgärdsprogram infördes första gången i Lgr 80 – men bara för grund- och specialskola. Från 1995 reglerades åtgärdsprogram i grundskoleförordningen. Men det var ingen skillnad i skrivningen från

Prot. 2013/14:119
4 juni

Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård

Tid för undervisning

texten i Lgr 80. I dag återfinns åtgärdsprogram i skollagen, vilket jag tycker är bra.

Den ursprungliga texten om åtgärdsprogram var inte kopplad till kunskapsmål utan till elevens skolsituation i dess helhet. Då framgick av texten att om en elev behöver särskilda stödåtgärder ska ett åtgärdsprogram utarbetas av berörd skolpersonal. Vid utarbetandet av programmet bör skolpersonalen samråda med eleven och elevens vårdnadshavare.

Sedan kom Funkisutredningen 1998. I den utredningen föreslogs att man i alla skolformer utom förskola skulle skriva åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. Samma förslag lades också fram i en departementsskrivelse, *Elevens framgång – skolans ansvar*. Skolverket hade då i omgångar kritiserat arbetet med åtgärdsprogrammen.

En del av kritiken rörde att arbetet är bristfälligt eller obefintligt. Vidare ansågs det att uppföljning och utvärdering görs för sällan samt att individperspektivet dominerar.

I dag är det framför allt två områden som kritiserar. Fortfarande dominerar individperspektivet. Det heter fortfarande att man hanterar elever *med* särskilda behov. För mer än 20 år sedan ändrades formuleringen till elever *i* behov av särskilt stöd – för att betona omgivningens ansvar.

I flera olika rapporter framgår att det råder brister i föräldrarnas ansvar. Många uttrycker att föräldrarna visst är med, men när det sker kvalitativa undersökningar framgår det att föräldrarnas underskrifter har betraktats som aktivt deltagande. Skolverket har kritiserat att det sällan sker en analys av problemet, det vill säga att orsaker inte har noterats skriftligt.

Vad kan göras för att förbättra åtgärdsprogrammen? Ett förslag är att ta fram intentionerna från 1974 och titta på vad Skolverket har kritiserat i stället för att ge sig på andra områden. Föräldrars och elevers medverkan är en sådan sak.

Enligt Skolverket är syftet med ett åtgärdsprogram att det ska vara ett redskap för lärare, annan personal och rektorer i arbetet med att stödja en elev i behov av särskilt stöd. I det praktiska arbetet fungerar åtgärdsprogrammen som ett stöd i planeringen och genomförandet av den pedagogiska verksamheten runt eleven.

Jag anser att åtgärdsprogrammen är ett av de allra viktigaste verktygen läraren har för att skapa en bra skolsituation för elever i behov av särskilt stöd. Jag är inte ensam om den åsikten. Det finns också tunga remissinstanser som betonar det starka behovet av att åtgärdsprogrammen finns kvar till stor del som de ser ut i dag. Det gäller Skolverket, Lärarförbundet och Skolväsendets överklagandenämnd. De allra flesta ärenden som kommer in till Skolväsendets överklagandenämnd rör elever i behov av särskilt stöd.

Ska något över huvud taget ändras? Lärarna behöver vila, som vi alla säger. Då är det inte dessa frågor man ska ge sig på. Remissinstanserna är mycket tveksamma till om en ändring över huvud taget förändrar någonting i fråga om lärarens administrativa arbetsituation.

Slutligen vill jag säga något om frågor om diagnoser. Jag vet att det inte är skrivet någonstans att eleven måste ha en diagnos för att få stöd. Tyvärr ser det dock ofta ut så i skolorna. Miljöpartiet tycker att det är viktigt att det klagas och tydliggörs att en diagnos inte är nödvändig för att få stöd. Tyvärr ser det ut så i praktiken.

Sedan är det frågan om särskilt stöd i undervisningen. Jag blev inte så mycket klokare när jag läste texten. Flera remissinstanser har svarat att de vill ha ett förtydligande av vad som är stöd och särskilt stöd. Jag har inte blivit klokare av texten i propositionen. Jag tror att frågan fortfarande kommer att vålla stora praktiska problem på skolorna.

Anf. 34 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag var ganska liten när jag bestämde mig för att bli lärare. Min dröm då var att få bli lärare i engelska. När jag sedan fick chansen att vikariera i skolan efter avslutat gymnasium upptäckte jag att det verkligen var det roligaste arbete man kunde tänka sig. Att få vara en del av elevernas resa i skolan och att känna att jag kunde bidra till den blev för mig den största utmaning och den viktigaste uppgift som jag kunde tänka mig att arbeta med. Det är eleverna som gör detta. Bra kolleger som tillsammans i arbetslag utvecklar en bra skola är naturligtvis också jätte viktigt, men utan elever finns liksom inte uppgiften.

Tiden tillsammans med eleverna är vad läraryrket handlar om – att få till de där magiska mötena mellan lärare och elev, att se ljuset tändas i ögonen på eleverna framför dig, att höra de underbara reflexionerna över en text man läst, att läskoden knäcks. Då öppnar sig bokstavligt talat en helt ny värld. Det är ju inte kärnfysik direkt när vi mottar forskningsbelegg för att det är vad som händer mellan lärare och elev som ger de goda förutsättningarna för lärande. Det känns faktiskt ganska självklart.

Läraryrket har dock alltid inkluderat en viss mängd administration. Denna har på olika sätt ökat, och i dag behandlar vi regeringens proposition *Tid för undervisning*. Regeringens arbete med att minska lärarnas arbetsbörda fortsätter. Efter förra årets beslut att ta bort de individuella utvecklingsplanerna, de så kallade IUP, i de årskurser där betyg ges handlar dagens betänkande om regeringens förslag om ändringar och tillägg i skollagen i syfte att förtydliga reglerna om stöd och särskilt stöd samt förenkla lärarnas arbete med åtgärdsprogram och annan dokumentation.

Lärarna upplever att de inte hinner med sitt kärnuppdrag, att undervisa, och regeringen är mycket mån om både att lärarnas arbetsbelastning ska minska och att tiden med eleverna ska öka.

Herr talman! Det är bekymmersamt när man som lärare upplever att det är bäst att man skriver ett åtgärdsprogram så att man i alla fall har ryggen fri om Skolinspektionen kommer. Så upplevs det av många lärare i dag, och det gör att det kan finnas ohyggligt många åtgärdsprogram i en och samma klass.

Åtgärdsprogram behövs, men det är klokt och bra att vi nu får förtydliganden som kommer att minska lärarnas dokumentationsbörda och som också ska ge de elever som särskilt behöver det den hjälp som krävs. Det ska nu bli tydligt att de behov som ska framgå av åtgärdsprogrammet är de behov av särskilt stöd eleven har. Det krävs inte längre att man ska ange hur uppföljning och utvärdering ska ske, utan det ska vara tillräckligt att ange vid vilken tidpunkt det ska ske och vem som ansvarar för att det sker.

Ett välkommet tillägg är också att skollagen ska förändras så att det blir tydligt att om ett åtgärdsprogram finns behöver inte den skriftliga

individuella utvecklingsplanen innehålla samma information. Av många lärare har detta uppfattats som ett dubbelarbete, och det med all rätt.

Herr talman! Jag håller med Miljöpartiet då de säger att det fram till i dag har satts in resurser främst i de högre årskurserna, inte sällan något panikartat då man vid jul i årskurs 8 sett att betygen inte är godkända. Att reparera ett helt skollivs misslyckande på vad som i praktiken blir ett år är verkligen inte lätt. Detta vill alliansregeringen ändra på och har därför satt in en rad olika åtgärder för att förändra fokus till att resurserna ska sättas in tidigt, och ju tidigare desto bättre.

Miljöpartiet noterar också att speciallärare och specialpedagoger försvunnit från de svenska skolorna. Det är en i sig riktig iakttagelse, men man försöker göra gällande att det hänt sedan 2006. Man borde vara väl medveten om att den önskade regeringskompisen Socialdemokraterna under 1990-talet avvecklade dessa viktiga resurser i skolan, men att alliansregeringen 2008 återinförde speciallärarutbildningen.

I vårbudgeten för 2014 byggs speciallärarutbildningen ut med 900 platser per år. Denna satsning ska börja 2015 och bygger kraftigt vidare på den satsning som gjordes i budgetpropositionen inför 2014. Tillsammans innebär detta att ytterligare 3 000 speciallärare tillförs under en femårsperiod. Utöver detta har regeringen aviserat en examenspremie på 50 000 kronor för den som avlägger en speciallärar- eller specialpedagogexamen.

Speciallärarna och specialpedagogerna har alltid varit värda sin vikt i guld. Det kan jag inte minst som lärare intyga. De har ofta "ätits upp" av de behov som funnits ute i skolorna, och det faktum att deras antal har minskat är väl ganska lätt att förstå. Det utbildades inte några speciallärare eller specialpedagoger under alltför många år. Det fanns inga nya att få tag på. Det hade nämligen den då socialdemokratiska regeringen sett till. Stänger man utbildningar brukar det få en effekt med brister. S-ledda regeringar har även gjort detta försök med polisutbildningen, med samma effekt.

Det fula försöket att hänföra den minskningen till året då alliansregeringen tillträdde faller platt. Människor blir äldre och går i pension, så även speciallärare. År 2008 återinförde alliansregeringen dessa viktiga resurser. Vi förstår nämligen både lärares och speciallärares värde.

Herr talman! Lagändringarna vi i dag diskuterar föreslås träda i kraft redan den 1 juli i år, och det innebär att detta börjar gälla kommande läsår.

Jag tror att vi i alla sammanhang måste se över olika slags arbetsuppgifter i skolan. Min förhoppning är att till exempel modern teknik i framtiden ska underlätta för såväl elever som lärare. En sak kan vara vid rättning där så är möjligt.

Diskussionen om PISA och nationella prov är nu aktuell. Att elever som lyckas väl på nationella prov och som har goda resultat och bra betyg i övrigt inte lyckas i PISA-undersökningen ger också en del vid handen. De vill göra gällande att de är provtrötta efter anhopningen av betyg och att PISA ju inte var betygsgrundande. Låt oss ta även detta på allvar och titta på vad vi kan göra för den samlade situationen i skolan och förändra den för både elever och lärare.

Det känns bra att vi i dag är redo att fatta beslut som ytterligare kan stärka våra barns möjligheter till rätt hjälp i skolan i ett tidigt skede och som också innebär att vi ger våra lärare bättre förutsättningar att få mer tid för barnen och mindre tid till administration och dokumentation – mer tid till undervisning helt enkelt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 35 AGNETA LUTTROPP (MP) replik:

Herr talman! Det är härligt att vara värd sin vikt i guld. Det är jag glad över.

Att man särskiljer åtgärdsprogram och IUP, att man inte ska skriva dubbelt, är bra och har mitt fulla stöd.

När det sedan gäller särskilt stöd och stöd inom ordinarie undervisning skriver man att det är klargjort. När jag läser texten kan jag inte säga att jag blir så väldigt mycket klokare. Man tar upp anpassning som ett exempel, att en elev kanske behöver hjälp med struktur. Det kommer även i fortsättningen att bli massor av gränsdragningsproblem som tyvärr inte gör det lättare eller tydligare. Jag skulle önska att det gjorde det. En del elever behöver andra anpassningar. Är det då stöd inom ordinarie undervisning, eller är det särskilt stöd?

De frågor som handlar om speciallärarens och rektorns vardag ser jag inte som lösta med det här.

Att specialpedagoger sätts in sent verkar vi vara överens om. När det däremot gäller åtgärdsprogram är bilden lite annorlunda. Det skrivs mest åtgärdsprogram i de tidiga årskurserna, inte i de senare. Det är något som en skolforskare, Bengt Persson, har tittat på. Detta kan man fundera över, och det kan ju finnas förklaringar till det som att lärarna i de tidiga årskurserna jobbar så bra att det helt enkelt inte behövs åtgärdsprogram. Sedan är det en del åtgärdsprogram i årskurs 7, då de första betygen tidigare gavs.

Anf. 36 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Jag uppfattar inte fullt ut vad Agneta Luttropps fråga består av, men jag förstår så mycket som att hon är orolig över att den proposition vi i dag diskuterar inte ska ge den tydlighet hon önskar.

Man kan väl konstatera att det finns en rad olika delar i detta. Jag som har upprättat ett antal åtgärdsprogram genom åren kan konstatera att den dubbla bördan, alltså att man har skrivit saker både i de individuella utvecklingsplanerna och i åtgärdsprogrammen, nu försvinner. Jag skulle vilja säga att det är en ganska betydande börda som våra lärare efter den här propositionen inte kommer att behöva arbeta med.

Sedan har vi delen att man så fort man har varit rädd för att någon inte ska uppnå kunskapsresultaten har satt sig för att skriva åtgärdsprogram. I de underlag vi har ser vi att ett antal åtgärdsprogram skrivs och att det läggs ned en enorm arbetsbörda på detta där det kanske inte skulle behövas. Där ser jag att propositionen ger stöd för att den bördan inte ska behöva förtgå. Det är *en* del i en minskad arbetsbörda.

Det är dock fortfarande rektorernas ansvar att ta detta. Där vill vi trycka på att det är professionen som ska ha ansvaret, inte politikerna.

Anf. 37 AGNETA LUTTROPP (MP) replik:

Herr talman! När det gäller IUP och åtgärdsprogram sade jag att jag tycker att det var helt okej. När det gäller stöd och särskilt stöd är jag dock fortfarande tveksam.

Det var just professionen jag skulle komma till i mitt andra inlägg. Det är något också Miljöpartiet starkt poängterar. Det är ju därför vi vill att läraren ska ha ordinationsrätt när det gäller elever i behov av särskilt stöd. Jag har också jobbat med åtgärdsprogram, sedan 1980-talet, och jag ser att det är många blivande lärare som går ut på praktik och får i uppdrag att skriva åtgärdsprogram under praktiken. De ska vara med om det med sina mentorer. Sedan kommer de tillbaka till utbildningen och säger: Nja, det gick inte så bra, för min lärare sade att jag inte fick skriva det.

Det kunde nämligen föra med sig kostnader eller skillnader i organisation; det kunde helt enkelt föra med sig pengar eller jobb. Därför var det många lärare som uttryckte att de inte skriver det som behövs, eftersom rektorn har sista ordet. Då är det ingen idé. Det här tycker jag är en springande punkt när det gäller åtgärdsprogrammen: Det måste vara läraren som har rätt att ordinera. Det är nämligen läraren som är närmast eleven, och det är läraren som ser behoven. Det är lärarens professionalitet man ska lita på. Det är därför Miljöpartiet väldigt starkt vill ha en ordinationsrätt.

Hur ser du på ordinationsrätt i förhållande till professionalitet, Camilla Waltersson Grönvall?

Anf. 38 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Ja, här står två lärare och debatterar detta. Det är inte svårt att understryka att både du och jag anser att det är professionen som ska ha det avgörande inflytandet över detta, Agneta Luttröpp.

Där är det så att rektorn naturligtvis vilar på lärarens bedömning. Inte sällan är det nämligen läraren som avgör och slår larm om att ett åtgärdsprogram behöver skrivas. Här ser jag inte det problem Agneta Luttröpp pekar på, alltså att man på något sätt får indikationer från sin rektor på att man inte ska skriva det som uppenbarligen skulle behövas. Det kommer man inte till rätta med på det här viset, utan där måste vi från politikens sida slå fast att elevernas behov ska styra. Detta står mycket tydligt i de styrdokument vi har att förlita oss på.

Om en elev eller vårdnadshavare därefter anser att åtgärdsprogrammet inte uppfyller kraven i skollagen kan det faktiskt anmälas till Statens överklagandenämnd. Här finns också möjlighet att anmäla till Skolinspektionen. På det sättet bedömer vi alltså att det i dag i den svenska skolan finns möjligheter att överklaga och på det viset få en undersökning om man anser att man inte har fått ett korrekt åtgärdsprogram.

Anf. 39 TINA ACKETOFT (FP):

Herr talman! Tid på dygnet är nog faktiskt det enda som är helt rättvist fördelat eftersom vi alla har lika många minuter per dag – även om det ibland kan upplevas som att man över huvud taget inte hinner det man hade tänkt göra.

I de många samtalen med lärare runt om i landet var temat just detta: De har så fullt upp att göra med allt annat att de inte hinner göra det de en gång brann för och utbildade sig till, det vill säga vara lärare. Det var då den stora frågan sattes i rullning. Vad kan vi från politiskt håll göra för att rensa bort administration samt förenkla och förtydliga regelverk, så att elevens rätt till en god och likvärdig utbildning säkerställs samtidigt som vi befriar lärartid?

Regeringens förslag till ändringar i skollagen syftar just till att förtydliga reglerna om stöd och särskilt stöd samt till att förenkla lärarnas arbete med åtgärdsprogram och annan dokumentation. Det är ett bra steg på vägen, men jag tror inte att vi är framme. Jag tror att vi kommer att behöva göra ytterligare mer.

Bestämmelserna om åtgärdsprogram ändras nu så att det blir tydligt att det är de behov av stöd som eleven har som ska dokumenteras. Det blir också tydligt när och av vem programmet ska utvärderas samt att man inte längre behöver duplicera uppgifterna i två olika planer, det vill säga både i åtgärdsprogrammet och i den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Här har det varit ett dubbelarbete för lärarna; det är helt uppenbart.

Det har även varit otydligt vad ”stöd” och ”särskilt stöd” är, vilket redan har debatterats. Det har inneburit att det också där har varit upplagt för extraarbete, eftersom stöd, det vill säga anpassningar som kan behövas under en tid för en elev, inte kräver samma dokumentation som särskilt stöd. Särskilt stöd är sådant som särskilda undervisningsgrupper, enskild undervisning och elevassistent, och det kommer att kräva individuella åtgärdsprogram. Det kommer också att finnas kvar oavsett om det begärs eller inte av eleven eller vårdnadshavarna. Det är som en säkerhet från statens sida – samhället lämnar ingen efter sig, utan de som behöver stöd ska få det.

Som en liten personlig anekdot kan jag berätta att stöd, extraanpassning, särskilt stöd, åtgärdsprogram, individuella program och så vidare var ett sammelsurium för mig till för några år sedan, då en till mig närstående ung man hade börjat i årskurs 1 på gymnasiet. Denne unge man hade enkelt kunnat glida igenom grundskolan bara genom att vara där och snacka sig fram. Nu när han kom till gymnasiet mötte han helt plötsligt en annan värld. Det gick inte längre att snacka sig fram, och plötsligt var uppgifterna inte koordinerade mellan lärare. Man förväntades leverera skrivningar i tid, och man förväntades dessutom – hör och häpna – plugga efter skoltid.

Eleven tappade boll efter boll, och snart hade han ett helt bollhav av missade tentor och inlämningar runt omkring sig. Självklart tärde det på honom. Föräldrar, lärare, rektor och eleven kallades till ett möte, och ett gediget detektivarbete sattes i gång. Vad behövde just den här enskilda eleven för att kunna klara av sin skolgång och nå sin maxpotential?

Svaret blev stöd och anpassning i form av handgriplig hjälp med att planera skolgången. Det handlade om extra tydliga veckoscheman som visade exakt var han skulle vara, vad som skulle göras och vad som skulle lämnas in till vem samt vem som skulle stötta honom. Extralektioner sattes in för att han skulle kunna hämta igen de bollar han missat på vägen. Allra viktigast var dock handledning i studieteknik. För en som aldrig har behövt göra en läxa är det inte så enkelt att bara plugga.

Detta var stöd, extra anpassningar och åtgärdsprogram i praktiken. Allt dokumenterades på längden och tvären med ansvariga, möten och kontrollpunkter i överflöd. Den unge mannen är nu uppe på banan igen, och jag är övertygad om att det extra stöd och de anpassningar han fick insatta under en kort tid kommer att göra att han inte bara klarar sig in på högskolan utan faktiskt också kommer att veta hur man studerar där.

Det finns tusentals och åter tusentals liknande solskenshistorier i det svenska skolsystemet. Jag är glad att det gjordes tydligt och korrekt, men jag är ledsen att det skedde så sent – det vi nu ser är att åtgärder som dessa ska sättas in tidigare.

Tyvär fick berättelsen ytterligare en verklighetsförankring i och med att läraren gick in i den berömda väggen och blev långtidssjukskriven på kuppen.

Hade det varit i dag hade hon åtminstone inte behövt ha samma dokumentationskrav som för den elev som är i behov av särskilt stöd. Det hade varit tydligare och enklare för alla, och det hade uppenbarligen bidragit till att göra papperstid till lärartid för denna lärare.

Eftersom jag i går återigen hörde detta vill jag förtydliga: Att åtgärdsprogrammen tas bort betyder inte att det särskilda stödet tas bort. När lärarna redan vet vad som gäller för att eleverna ska få stöd är det viktigare att lärarna fokuserar på att ge det stödet, i stället för att skriva detaljerade planer om det stöd som borde ges.

I förslagen finns också ett förtydligande om att elever som behöver det skyndsamt ska ges stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det är inte ett krav att eleven ska ha en diagnos för att få stöd, även om jag är fullständigt medveten om att vissa kommuner hänvisar till detta som ett sätt att ta sig ur det hela. Det stämmer inte. I de fallen finns överklagandemöjligheterna kvar, på samma sätt som i dag, för den förälder som vill överklaga elevens otillräckliga särskilda stöd.

Folkpartiets bedömning är att det flyttar fokus från formerna för dokumentation till det stöd som eleverna behöver.

Min eminenta kollega har redan tagit upp betydelsen av speciallärarutbildningen. Det är ett kapitel som har varit sorgligt eftersatt sedan mitten av 1990-talet men som återinfördes 2008. Vi ser att det finns ett ytterst stort behov av speciallärare. Nu får de möjlighet att komma in på skolorna.

I och med detta betänkande hoppas jag att det kommer att ges mer tid för undervisning och mindre tid för pappersarbete. Men vi följer detta noga, som sagt, och det är helt klart att vi behöver göra fler reformer.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 40 AGNETA LUTTROPP (MP) replik:

Herr talman! Jag ska läsa upp en kort grej: ”Eleven vantrivs i skolan, har svårt att fungera i gruppen, har ett utåtagerande beteende eller drar sig undan.”

Behöver den eleven stöd eller särskilt stöd?

Anf. 41 TINA ACKETOFT (FP) replik:

Herr talman! Jag hoppas att en välutbildad lärare med sin legitimation är fullständigt kapabel att bedöma vilka insatser som behövs, till exempel i samråd med rektor och i samråd med elevvården.

Anf. 42 AGNETA LUTTROPP (MP) replik:

Herr talman! Med det här vill jag egentligen bara belysa svårigheten att avgöra om det behövs stöd eller särskilt stöd.

Skolväsendets överklagandenämnd, som jag har tagit citatet från, har bedömt detta som särskilt stöd. Jag läser innantill: ”Andra tecken på att en elev har behov av särskilt stöd kan vara att eleven vantrivs i skolan, har svårt att fungera i gruppen, har ett utåtagerande beteende eller drar sig undan.”

Med det här vill jag påvisa att det inte är så lätt. Jag tycker inte att den skrivning som finns i dag gör det lättare.

Som jag har sagt tidigare tror jag att det är bra att man skiljer på åtgärdsprogram och IUP. Det har varit dubbelt, och det har varit helt onödigt.

Någonting som oroar mig är däremot detta med dokumentation och stöd. Det är självklart att stödet är viktigt, och det är det som är slutprodukten. Men att inte ha dokumentation innan ser jag som en brist. Det är ju verkligen det som är rättssäkert, mycket mer än att ”bara” ge stödet. Det ska vara dokumentation, och förälder och elev ska ges möjlighet att diskutera stöd och problem. Ger man bara stödet är risken väldigt stor att dokumentationen försvinner. Är det okej att plocka bort så mycket av den?

Anf. 43 TINA ACKETOFT (FP) replik:

Herr talman! Jag tror att vi alla är överens om att vad lärarna behöver är mer frilagd tid för undervisning. I och med detta förslag går vi in och rensar där vi anser att man kan ta bort dubbel administration men samtidigt behålla rättssäkerheten och likvärdigheten för eleverna.

Jag är också helt övertygad om, som jag sade i mitt anförande, att vi kommer att behöva göra mer inom detta område. Det är helt klart. Det gläder mig att Socialdemokraterna ställer sig bakom det här och anser att man i en framtid bör överväga om de individuella utvecklingsplanerna helt ska slopas. Det är den hårdaste kritiken mot detta. Jag tror att vi är helt överens där. Vi måste fortsätta att följa denna fråga.

Men jag ställer mig väldigt frågande till Miljöpartiets ställningstagande. Man tycker att det är ett sammelsurium i dag, men man vill inte göra någonting åt det. Där ställer jag mig väldigt frågande, som sagt.

Med detta förslag hoppas jag att vi har kommit en bit på vägen. Jag tycker att det är avsevärt mycket tydligare vad som är stöd och vad som är särskilt stöd. Men jag lämnar åt professionen att sitta ned och diskutera i de fall där de anser att det är en avvägningsfråga. Det kommer det alltid att vara. Detta kommer alltid att vara en bedömningsfråga. Det är precis likadant som på många andra områden där stöd behöver ges i olika former. Oavsett om det är på skolområdet eller inom omsorgen är det en bedömningsfråga.

Vad vi som politiker kan göra är att skapa ett så tydligt regelverk som möjligt. Sedan måste vi se till att ha många fler välutbildade lärare i

skolan, naturligtvis, som har detta som sitt kunskapsområde. Jag kommer aldrig att kunna konkurrera med dem om denna kunskap.

Anf. 44 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Herr talman! *Tid för undervisning* – det är ett viktigt namn på den proposition och det betänkande som vi behandlar här i dag. Det är en tydlig signal om vad som är viktigt i skolan. Det är att det finns tid för undervisning, tid för lärande och tid att göra alla de saker som leder fram till att de barn och elever som finns i skolan når så långt som möjligt utifrån sin potential.

Det handlar om tid för undervisning och om lärarens arbete med stöd, med särskilt stöd och med åtgärdsprogram. Vi från allianspartierna i utskottet gör samma bedömning som regeringen: Detta är ett viktigt förtydligande när det gäller att titta på behovet av stöd, behovet av särskilt stöd och på vilket sätt man ska dokumentera de olika delarna.

Alla elever har rätt att få möjlighet att nå så långt som möjligt utifrån sin potential. Det har vi fastslagit i skollagen. Det är viktigt att upptäcka behov av stöd eller behov av särskilt stöd tidigt. Därför har vi satsat ytterligare på lärarutbildningen, och därför finns det sedan 2008 en speciallärarutbildning som är så viktig för den svenska skolan.

Det är klart att lärare kan upptäcka behov av stöd, men när man sedan ska utforma det särskilda stödet är speciallärares unika kompetens oerhört viktig, likaväl som specialpedagogernas viktiga kompetens.

Därför krävs det ett förtydligande från politiken om på vilket sätt man ska skilja på stöd och särskilt stöd i åtgärdsprogram. Men det är till syvende och sist ute i verksamheten som man sedan gör skiljelinjerna och får dra gränserna. Det är viktigt att det finns ett stöd för det.

Mina kolleger har tidigare redogjort för betydelsen av de olika delarna i fråga om hur man definierar stöd och särskilt stöd. När det gäller stöd handlar det om de insatser som ska ske inom ordinarie undervisning och därefter anmälan till rektor om det finns stor risk att man inte når målen.

Vi är ett antal personer här inne med lärarbakgrund, och vi är många som har suttit i olika former av elevvårdskonferenser och sett att det är väldigt många elever som är i behov av stöd. Jag tror att de elever som är i behov av särskilt stöd ibland har råkat i kläm därför att det har funnits så många elever som är i behov av stöd – och de har rätt att få det. Men för dem som är i behov av särskilt stöd krävs det ytterligare insatser. Det är viktigt att vi skapar en likvärdighet så att alla elever får det stöd som de behöver och har rätt till. Därför är det bra med detta förtydligande.

Det har dokumenterats och det dokumenteras väldigt mycket i den svenska skolan. Visst har vi från politiskt håll också bidragit till att dokumentationen har ökat.

En tidigare regering inrättade IUP, individuella utvecklingsplaner, som skulle vara framåtsyftande. Det är viktigt att ge framåtsyftande feedback. Att man nu vill avskaffa dem helt och hållet ger kanske bara bränsle till uttrycket att plötsligt är tiden en annan.

Vi måste komma till rätta med att man dokumenterar alltför mycket. Det har framförts från Skolverket och Skolinspektionen att det är för många åtgärdsprogram. Om dessa är väldigt omfattande får man lägga väldigt mycket tid på att formulera sig för att förklara på vilket sätt man

ska följa upp och utvärdera åtgärdsprogrammet. Därför tycker jag att det är bra att vi nu tydliggör att man ska tala om när det ska utvärderas och följas upp, inte precis hur det kommer att gå till, för det kunnandet finns hos professionen, lärarna. Då behöver vi inte detaljstyra alltför mycket i de delarna.

Jag ser fram emot att det blir allt fler speciallärare i den svenska skolan tack vare att speciallärarutbildningen har återinförts.

Vi har ett stort ansvar politiskt för att ge förutsättningar och tid för undervisning. Vi har bidragit till en tydligare gränsdragning. Jag skulle vilja, så här i slutet av mitt anförande, nämna, herr talman, det betänkande som ska behandlas efter detta, nämligen det om vissa skollagsfrågor. Det är viktigt att koppla det till det vi nu debatterar. Det handlar om att resursfördelningen ska ske utifrån behov. Det vi gör klart i det betänkandet från utbildningsutskottet är att kommuner, rektorer och förskolechefer ska fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Det skapar förutsättningar för att säkerställa en större likvärdighet. Det förtydligas att rektorer och förskolechefer har ansvar för att fördela resurserna efter barns och elevers olika förutsättningar och behov inom respektive skol- och förskoleenhet.

Jag ville nämna det därför att tid för undervisning, behovet av särskilt stöd och åtgärdsprogram hör ihop med att man fördelar resurser efter behov.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 45 ROSSANA DINAMARCA (V):

Herr talman! Lärare har en tuff arbetssituation och en alltför stor börda. De administrativa delarna av jobbet har börjat ta alltför mycket tid och energi. Regeringen har belagt läraren med en mängd nya uppgifter som har tagit tid från undervisning, planering och utvärdering av undervisningen. Betyg tidigare och fler nationella prov är exempel på detta, och det är också några av de nyheter som vi kunnat höra talas om här i dag. I arbetet med att minska lärarnas administrativa börda hoppas jag att detta också är något som kommer att tas upp och beaktas.

Vi delar uppfattningen att den administrativa bördan hos lärare måste minska. Samtidigt är det viktigt att betona att lärarna behöver bli fler och elevgrupperna bli mindre för att den totala arbetsbördan ska kunna lättas.

I regeringens proposition föreslås välavvägda ändringar av den detaljnivå som skollagen kräver vad gäller åtgärdsprogram. Men förslaget om lärares arbete med stöd och särskilt stöd väcker en del frågor. Enligt regeringens förslag ska det i första hand ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla kunskapskraven. Om man trots sådana anpassningar fortfarande befarar att eleven inte kommer att nå målen ska man vända sig till rektor, som då ska utreda behovet av särskilt stöd. Redan i dag ska en lärare vända sig till rektor för utredning av särskilt stöd om man befarar att en elev inte kommer att nå målen. Regeringen anser dock att lärarna har varit lite för snara att gå den vägen och att det har lett till för mycket administration.

Liksom Skolverket är vi i Vänsterpartiet tveksamma till att det kommer att leda till minskad arbetsbörda för lärarna. De exempel som har getts på stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen gäller sådana fall som redan täcks av alla elevers rätt till en individanpassad skolundervisning enligt skollagen. Skolverket och Lärarförbundet menar därför att förslaget blir otydligt och att det riskerar att fördröja särskilt stöd för dem som behöver sådana insatser.

Vi anser inte att regeringen har rätat ut de frågetecken som remissinstanserna satt. Även om lärarnas vardag måste underlättas får det inte ske på bekostnad av att problem och otydligheter uppstår när det gäller elever i behov av särskilt stöd. Om förslagen ska genomföras måste de på ett tydligare sätt motiveras och kvalitetssäkras på ett sätt som kan ligga till grund för ett riksdagsbeslut.

Därmed yrkar jag bifall till motion 2013/14:Ub9.

Anf. 46 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! Lärares huvudsakliga uppgift är att undervisa. Kristdemokraterna vill att mer tid går till läroledda lektioner och mindre till skrivbordsarbete. I dag debatterar vi förändringar för att minska lärarnas administration med åtgärdsprogrammen i skolan.

Herr talman! Under fyra år var jag som lärare mentor till Oskar – Oskar heter egentligen någonting annat. Oskar hade grav dyslexi. Bokstäver och sammanhang hoppade runt i en enda röra. Oskar behövde många hjälpmedel, men framför allt behövde han undervisning av speciallärare med rätt kompetens. Oskar hade tur. Han fick rätt hjälp, behöll sin självkänsla genom hela sin skolgång och behöll lusten att lära. I dag är Oskar egenföretagare i anläggningsbranschen, och han vinkar fortfarande glatt åt sina gamla lärare trots att han i dag är 25 år.

Tyvärr finns det många berättelser som inte är lika ljusa som den om Oskar. Även det har jag sett som lärare på nära håll.

Viktigt är att komma ihåg att det i första hand inte var min anmälan till rektor som gjorde att Oskar fick rätt hjälp eller att rätt dokument satt i rätt pärm. Det som gjorde skillnad var att det fanns en speciallärare tillgänglig vid varje tillfälle när Oskar behövde hjälp och när jag behövde hjälp. Det är precis det vi ska besluta om i dag, det vill säga att en lärare skyndsamt sätter in extra resurs utan att behöva gå omvägen till rektor och ägna sig åt tidskrävande skrivbordsarbete.

Det är tyvärr så att många lärare i dag sitter och dokumenterar sig till döds i rädsla för att bli anmälda. Nej, den tiden lärare i dag sitter och dokumenterar ska i stället tillbringas tillsammans med eleverna. Professionella lärare ser när extra stöd behövs, och då är uppgiften för huvudmän och skolledare att se till att det finns tillräckligt med speciallärarresurser på skolan.

Är det något vi lärde oss när utskottet besökte Finland så var det just erfarenheten från speciallärarinsatser. I Finland har man tidiga diagnostiska tester som klargör var resurser behöver sättas in. Det är heller inte stigmatiserande att behöva specialpedagogiska insatser. Alla kan behöva det någon gång under sin skolgång. Insatserna sätts dessutom in tidigt, vilket är helt avgörande.

Herr talman! Åtgärdsprogram skrivs ofta i dag direkt när en elev riskerar att inte uppfylla kunskapskraven i ett ämne. Det innebär att lärare

och rektor ägnar tid åt dokumentation i stället för faktiskt stöd till eleven. Vi vill att åtgärder ska kunna sättas in direkt av lärare, utan att det i varje fall behöver upprättas ett åtgärdsprogram. På så vis får eleven snabbare hjälp, och administrationen minskar. Stödet ska bestå av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det kan till exempel handla om att eleven under ett par månader behöver visst stöd av speciallärare eller särskilda läromedel. För detta behöver det inte skrivas något åtgärdsprogram.

Det är viktigt att påpeka att det även fortsättningsvis kommer att finnas rätt till särskilt stöd. Där råder det en missuppfattning. Dagens regler, alltså kravet på att upprätta åtgärdsprogram, kommer att finnas kvar där inte extra anpassningar är tillräckliga, vare sig det är uppenbart från början eller om extra anpassningar har getts under en tid. Det betyder att rektor ska utreda behovet av särskilt stöd, och för den elev som behöver särskilt stöd ska åtgärdsprogram upprättas. Särskilt stöd kan till exempel vara en elevassistent eller enskild undervisning av speciallärare. Detta kan sedan överklagas, precis som i dag.

Herr talman! Att behandla alla lika är inte rättvisa. Alla är olika och unika och behöver olika lösningar för att utvecklas maximalt. Det finns ingen skolform som passar alla. Det finns ingen pedagogisk metod som är lösningen på alla problem. Vi måste erbjuda en palett av skolformer och erbjuda individuella lösningar för våra elever.

Det är därför oerhört frustrerande att eleverna med de allra största behoven många gånger undervisas av personal med den lägsta utbildningen. Dessa barn har rätt att kräva de mest professionella pedagogerna. Under lång tid har det varit brist på både specialpedagoger och speciallärare, särskilt speciallärare. Alliansregeringen har därför öppnat speciallärarutbildningen igen och dessutom aviserat många nya platser framöver. Dessutom kommer en skattefri examenspremie att utfärdas till dem som tar examen som speciallärare. Vi kristdemokrater har också ett förslag om ett särskilt speciallärarlyft.

Detta är en bra bit på väg mot en skola som ser varje elev och där man får vara olika. Det är de specialpedagogiska insatserna som kommer att göra skillnad, inte ett gulnat papper i en pärm på rektorsexpeditionen.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 47 CECILIA DALMAN EEK (S):

Herr talman! Varje barn ska kunna lyckas i skolan. I dag vet vi att det viktigaste för barns lärande är mötet med en skicklig lärare som har tid att undervisa. Men i dag upptas alltmer av lärarnas arbetstid av administration. Många har talat om det i dag. Fler nationella prov, obligatorisk närvarorapportering, skriftliga omdömen för alla elever från årskurs 1, individuella utvecklingsplaner och skriftliga åtgärdsprogram är alla exempel på åtgärder som var och en för sig är fullt rimliga. Men sammantaget innebär de en kraftig minskning av den tid lärare kan lägga ned på undervisningen.

Socialdemokraterna står bakom det förslag som regeringen presenterat. Det handlar om att förenkla hanteringen av åtgärdsprogram och indi-

viduella utvecklingsplaner. Men det finns viktiga lärdomar att dra när det gäller hur de individuella utvecklingsplanerna har fungerat.

När de skriftliga utvecklingsplanerna infördes 2006 angavs i regleringen att planen skulle vara framåtsyftande och sammanfatta insatser som behövdes för att eleven skulle nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Vid införandet gavs betyg från årskurs 8. Den nuvarande regeringen införde skriftliga betygsliknande omdömen 2008 i de individuella skriftliga utvecklingsplanerna. Regeringen ökade då lärarnas administrativa börda. Det sades att omdömena skulle vara formativa, till skillnad från betyg, som är summativa. Men det visar sig att de skriftliga omdömena ofta har fått en summativ karaktär. I dag använder många duktiga lärare andra verktyg för att ge formativ bedömning. Snabba återkopplingar vid samtal men också så enkla saker som smartphones och andra digitala hjälpmedel ger en bättre återkoppling.

Det är viktigt att elever och föräldrar vet och litar på att de får den information som behövs. Men hur det ska gå till avgörs bäst av professionen. Det är lärare och rektorer som är bäst på att avgöra vilka verktyg som ska användas och hitta metoder för att säkerställa att det sker. En lärare som undervisar i flera klasser och ämnen lägger i dag ofta så mycket som en hel arbetsvecka per läsår på att producera även de mest rudimentära omdömen en gång per termin. Det kanske inte ens bidrar nämnvärt till elevernas utveckling. Detta påpekade vi socialdemokrater redan i oktober förra året i vår motion med anledning av propositionen om minskade krav på dokumentation. Det gläder oss att regeringen har tagit intryck av det vi då lade fram förslag om.

Det förslag som nu föreligger minskar administrationen. Vi tror att det stärker lärarprofessionen. Därför ställer vi oss i dag bakom regeringens förslag och nöjer oss med ett särskilt yttrande för att klargöra vår position.

Herr talman! I utbildningsutskottets debatter har jag vid flera tillfällen haft anledning att påtala det problematiska med att regeringen behandlar skolpolitiken som om de dansade jenka. Med oplanerade och snabba hopp tar man sig framåt, bara för att tvingas göra halt och kliva ett steg tillbaka. Det stärker inte lärarprofessionen eller läraryrkets status att utsättas för den sortens hafsverk, och det ger inte skolan arbetsro.

Hanteringen av åtgärdsprogrammen visar hur det här slår. När det visar sig att lärarna tyngs av administration som inte uppfyller syftet drar regeringen i bromsarna. Men det kom ett helt huvudlöst förslag, nämligen att bara de barn vars föräldrar krävde det skulle få åtgärdsprogram. Det visar på hur okänsligt regeringen har hanterat lärarprofessionens kompetens. Men det visar också på hur lätt man tar på det faktum att bristerna i likvärdighet ökar på ett alarmerande sätt i skolan.

Herr talman! Den svenska lärarkåren behöver ett brett politiskt stöd. Vi socialdemokrater anser att det är dags att lita på professionen, att låta lärare vara lärare.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 23 §.)

11 § Vissa skollagsfrågor

Prot. 2013/14:119
4 juni

Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU21
Vissa skollagsfrågor (prop. 2013/14:148)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 23 §.)

12 § Förenklingar i aktiebolagslagen

Civilutskottets betänkande 2013/14:CU26
Förenklingar i aktiebolagslagen (prop. 2013/14:86)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 23 §.)

13 § Märkning av textilprodukter

Civilutskottets betänkande 2013/14:CU28
Märkning av textilprodukter (prop. 2013/14:171)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 23 §.)

14 § Särskilt ömmande omständigheter

*Särskilt ömmande
omständigheter*

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU21
Särskilt ömmande omständigheter (prop. 2013/14:216)
föredrogs.

Anf. 48 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! För mig som socialdemokrat har alla år i politiken handlat om att stärka barns rättigheter och jobba för en förändring på det området. Sverige är ett bra land på väldigt många sätt. Men vi har också mycket kvar att göra, inte minst när det gäller villkoren för våra barn och unga.

I dag sjunker skolresultaten. Arbetslösheten stiger och välfärden brister. Barn får inte den hjälp de behöver i skolan. Att föräldrar blir arbetslösa och utförsäkrade leder till en barnfattigdom som växer, och stödet till barn som far illa är inte alltid vad det borde.

Utöver rätten till delaktighet och inflytande, en bra fritid och det stöd man behöver i skolan för att nå resultaten vill jag tala om migration som ett område där barns rättigheter behöver stärkas och praxis rörande barn

mildras. Barn väljer inte att bli migranter. Barn väljer inte sina föräldrar eller den situation de befinner sig i.

För oss socialdemokrater är det därför viktigt att barns rättigheter stärks. Alla barn som bor i Sverige ska ha samma rättigheter, och barns bästa ska vara vägledande vid alla beslut som rör barn. Här har vi ett viktigt arbete att göra inom lagstiftningen och för myndigheter där barns välfärd regleras.

Att göra barnkonventionen till lag löser inte allt. Men en inkorporening av barnkonventionen i svensk lagstiftning är ett viktigt steg. Det skulle stärka barns rättigheter i samhället och tvinga hela vuxenvärlden att lära sig mer om barnperspektiv och att lyssna på och tillvarata barnens åsikter.

Herr talman! I dag debatterar vi särskilt ömmande omständigheter. Förändringen 2006 från humanitära skäl till synnerligen ömmande omständigheter blev inte bra. Lagen har kommit att tolkas alltför restriktivt, har många av partierna tyckt, dock inte alla. För lite mer än ett år sedan var den blågröna migrationsuppställningen på väg att spricka just på grund av denna fråga. Moderaterna hade motvilligt gått med på att göra en översyn och stod fast vid att praxis inte förskjutits och att inga förändringar skulle behöva göras.

I dag är det annat ljud i skällan. I dag är enigheten stor. Och låt det vara så! Vi gör i dag en viktig förändring som förhoppningsvis kommer att förändra livet och villkoren för en del barn i detta land. Men visst skulle det vara intressant att få höra vad det var för insikt som fick migrationsministern och regeringen att tänka om, ändra uppfattning och ansluta sig till oss andra som drivit på för denna förändring.

När de vanliga skydds- eller flyktingskälerna inte räcker måste det finnas möjlighet att göra undantag i vissa speciella fall. Dagens förändring innebär att Migrationsverket och domstolarna ges ett lite större utrymme att göra undantag i speciella asylärenden.

Herr talman! När vi är i kammaren eller när vi som migrationspolitiska talespersoner är ute och diskuterar migration blir det många gånger kanske diffust och handlar om stora frågor men också lagparagrafer. Det handlar dock hela tiden om människor och möjligheter.

Vi kan ta snart 3-åriga Maria som exempel. Hon bor i ett familjehem i byn Blåsmark utanför Piteå, hemma i min del av landet. Där har hon bott sedan hon var en vecka gammal. Maria föddes i Sverige av armeniska föräldrar, men hon och hennes bror är fosterhemsplacerade, i olika familjer, eftersom svenska myndigheter har gjort bedömningen att föräldrarna inte kan ta hand om barnen. Under våren kom det slutliga beskedet. Maria och hennes familj ska utvisas. Hon utvisas tillsammans med de föräldrar som en annan myndighet har bedömt som inte kapabla att ta hand om sina barn.

Likt Barnombudsmannen är jag glad att man i ett exempel på nya omständigheter som kan få betydelse vid bedömningen särskilt nämner att barn är omhändertaget av sociala myndigheter. Det kan förändra livet för Maria och många andra i hennes situation. Men det räcker inte med den förändringen. Mer måste göras.

Jag är också starkt kritisk till den bristande samverkan som finns mellan våra myndigheter i situationer då placerade barn riskerar avvisning eller utvisning. Att avvisa eller utvisa ett barn under pågående vård utan

att försäkra sig om att vårdbehovet kan tillgodoses i hemlandet kan inte vara den svenska modell där vi säger att barnets bästa alltid ska sättas i främsta rummet.

Barnombudsmannen har sedan några år tillbaka lyft upp frågan. Men ärligt talat: För lite händer. Här måste migrationsministern agera. Jag hade hoppats att han skulle finnas med här i kammaren i dag så att vi också skulle få tydligt besked om att han är beredd att göra det. Vi kan förändra lagen, men myndigheterna behöver också bli bättre på att samverka. Och där brister man i alltför stor omfattning när det handlar om omhändertagna barn.

Avslutningsvis ska jag beröra vår reservation som vi har på detta område. Det är ingen hemlighet att vi har sett behovet av förändringen och att vi inte tror på den åldersbegränsning som nu införs. Att säga att denna lagförändring bara omfattar barn upp till 18 år bygger in nya svårigheter. Alla vi som jobbar med migrationsfrågor vet redan i dag svårigheterna, debatterna och diskussionerna när det handlar om ensamkommande barn och åldersbestämning. Det finns inga bra och säkra metoder för att göra en bedömning av ålder så att man prickar in alla barn under 18 år.

Mot bakgrund av risken för att dessa lagförändringar leder till stora avgränsningssvårigheter bör en utvärdering genomföras av den tillämpning som nu kommer att följa. Vi vill också att regeringen utreder vilka konsekvenser begreppet särskilt ömmande omständigheter utan åldersgräns skulle få.

Jag yrkar bifall till vår reservation nr 2.
(Applåder)

Anf. 49 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Vi har i utskottets betänkande SfU 21 behandlat regeringens proposition *Särskilt ömmande omständigheter*.

Jag yrkar bifall till reservation 1.

Regeringen föreslår i propositionen att lydelsen synnerligen ömmande skäl vad gäller möjligheten till utländska barns uppehållstillstånd ska ändras till särskilt ömmande. Det innebär i praktiken att det blir lättare för unga utlänningar att få stanna i Sverige. Som skäl till detta anger regeringen att nuvarande regelverk bör justeras för att förtydliga barnrättsperspektivet och principen om barnets bästa.

Det är en komplex fråga, och jag menar att det finns två olika aspekter att särskilt lyfta fram. Till att börja med ska det naturligtvis tas hänsyn till barnets bästa vid en prövning av uppehållstillstånd. Med dagens synnerligen ömmande skäl menas aspekter på hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situationen i hemlandet. Nuvarande lagstiftning medger också att det ska vara lättare för minderåriga att få uppehållstillstånd genom att skälen för att få stanna i Sverige inte behöver vara av samma allvar och tyngd som för en vuxen.

Att som regeringen föreslår ändra lagstiftningen från synnerligen till särskilt ömmande gör lagstiftningen mer svårtolkad. Vad som kan tolkas i ordet särskilt är betydligt mer omfattande än vad som kan tolkas in i ordet synnerligen. Vad konsekvenserna av det kan bli har även flera remissinstanser efterfrågat analyser på. Rädde Barnen har också efterfrågat ett mer konkretiserat lagförslag med exempel.

*Särskilt ömmande
omständigheter*

Den andra aspekten är vilken generell invandringspolitik Sverige bör ha. Hur hjälper man flest, både vuxna och minderåriga? För Sverigedemokraterna är det självklart att vi ska hjälpa utsatta människor. Men till skillnad från de flesta andra fokuserar vi på att hjälpa på plats eller i närområdet. När regeringen förra året släppte sin höstbudget hade de bara på utgiftsområde 8 Migration anslagit 9,9 miljarder endast för i år. Som om det inte räckte aviserade de nyligen i sin vårandringsbudget ytterligare 2,7 miljarder.

För betydligt mindre resurser än så kan vi hjälpa många fler och samtidigt reparera det välfärdssamhälle som har fått stryka på foten när regeringens politik ska finansieras. Även föregående talare berörde välfärdssamhället i sitt anförande.

Sverige behöver en ansvarsfull invandringspolitik som fokuserar mer på hjälp i närområdet, betydligt mer än i dag. I Sverige ska människor med starka skyddsbehov kunna få skydd om de uppfyller kriterierna i FN:s flyktingkonvention och därutöver även ett mindre antal kvotflyktingar enligt avtal med UNHCR. Vi förespråkar en behovsprövad och högkvalificerad arbetskraftsinvandring. Vi anser att anhöriga till här boende utrikes födda ska kunna komma hit under vissa, för många, självklara förutsättningar. Som exempel måste den här boende kunna ta ett absolut försörjningsansvar, vilket jag tror att många tycker är en fullt rimlig hållning.

Utrikes födda ska också kunna erhålla svenskt medborgarskap, inte per automatik efter en viss tid som fallet är i dag, utan när de har tillräckliga kunskaper om våra lagar, vår kultur, vår nation och vårt folk och när vederbörande också har visat sig villig och kapabel att assimileras.

Vad vi dock inte kan ställa oss bakom och vad vi motsätter oss är den massinvandringspolitik som nuvarande och tidigare regeringar har fört. Vi ska ha en human inställning till andra länder och deras medborgare och invånare, men vi får av det skälet inte glömma våra egna landsmän.

När det gäller den proposition som vi nu debatterar menar jag att nuvarande bestämmelser redan tillgodoser barnrättsperspektivet. På det sätt som förslaget är uppbyggt i nuläget kan det bara ses som en fortsättning på den invandringspolitik som Sverige inte längre klarar av. Av dessa skäl bör regeringens proposition avslås.

Anf. 50 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Den här debatten handlar om barn som finns här i vårt land. Det är inte barn som finns kvar i krig. Det är inte barn som är kvar i flyktingförläggningar i länderna runt omkring. Det är barn här hemma i Sverige som har synnerligen ömmande skäl för att få stanna.

Bedömningen och förändringen som vi gjorde har inneburit att väldigt få av dessa får den möjligheten. Trots sjukdom, trots utsatthet, trots att de har fötts här, lever här och har föräldrar som kanske inte kan ta hand om dem ska vi utvisa dem tillsammans med samma föräldrar till länder där vi vet att sjukvården eller stödet inte är tillräckligt.

Min fundering till dig, David Lång, är denna: Vad vill du i sakfrågan? Det handlar om att ta debatten om massinvandringen eller att ni vill hjälpa människor någon annanstans. Vad vill du alltså i sakfrågan? Och vad är humant i ditt ställningstagande när du ändå talar om att ni vill ha en human invandrings- och flyktingpolitik?

Anf. 51 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Jag förstår att Fredrik Lundh Sammeli har för avsikt att göra gott. Men ibland kan också en alltför ivrig strävan efter att göra gott i själva verket leda till någonting negativt.

Till exempel anges i den proposition som vi nu debatterar att man särskilt ska beakta om utläningen under lång vistelsetid i Sverige har anpassat sig till svenska förhållanden. Vi ska alltså först låta dem uppehålla sig i Sverige under en lång tid och därefter besluta om de ska få uppehållstillstånd. När beslutet fattas ska det tas hänsyn till om utläningen i fråga har rotat sig i Sverige och om det vore en traumatisk upplevelse att åka hem igen.

Fredrik Lundh Sammeli gav också exempel på fall då barn har skadats eller har dåliga föräldrar. Problemet med det är att föräldrar kanske rent av kan tänkas bete sig på ett sätt som gynnar deras möjligheter att få stanna i Sverige. Vi ska inte underskatta den risken.

Fredrik Lundh Sammeli nämnde i sitt anförande att välfärden håller på att urholkas. Den typ av steg som propositionen innebär i riktning mot ytterligare möjligheter för utläningar att stanna i Sverige och leva i Sverige på svenska skattebetalares bekostnad innebär att pengarna måste tas någonstans ifrån. Jag undrar: Är inte välfärden mer värd för Socialdemokraterna och Fredrik Lundh Sammeli? Är det detta som är kvar av det som tidigare kallades för arbetarpartiet?

Anf. 52 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Frågan till David Lång kvarstår: Vad är humant i din politik som du här står och framför?

Vi talar om en lagförändring som skulle ge några fler barn möjlighet att stanna i detta land. Det är barn som inte kan få den vård de behöver för att klara sig i det land de utvisas till, som ett exempel.

David Lång pekar på att välfärden brister, och det gör den på många områden. Den gör det därför att vi har en regering som har sänkt skatterna med 140 miljarder. Sveriges problem är inte att människor kommer hit. Sveriges framgång bygger på att människor kommer till Sverige. Vi ska vara ofantligt glada att vi är ett land som människor vill komma till. Samtidigt som 111 000 människor kom hit år 2012 lämnade 50 000 människor Sverige. Vi har en liten ökning av befolkningen årligen, och det ska vi vara ofantligt glada för. I mitt hemlän, Norrbotten, ska vi till 2025 rekrytera 41 000 nya medarbetare för att klara att bibehålla den nivå vi har. Det kommer vi aldrig att klara om vi inte tar till vara på varje människa som finns i detta land och om inte Sverige är ett land som människor vill komma till.

Jag går tillbaka till sakfrågan. Du står och säger att du vill hjälpa dem som är någon annanstans – de som är kvar i länderna – och att det är det fina med Sverigedemokraternas politik. Men denna lagförändring handlar om de barn som lever här och nu, i Sverige. Vad är problemet? Varför är inte denna förändring någonting som ni står bakom?

Jag vet inte om du har egna barn. Men att stå och säga att föräldrar är beredda att utsätta sina barn för otroliga övergrepp för att få stanna – det är för mycket.

Anf. 53 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Vi ska inte underskatta de kulturella skillnaderna mellan svenskar och andra från den civiliserade delen av världen och dem som kommer hit utifrån. Fredrik Lundh Sammeli har kanske hört talas om att det finns föräldrar som åker tillbaka till sina hemländer med sina barn, och när de kommer tillbaka till Sverige har de lämnat sina barn på plats. Det är ett fenomen som var okänt för oss svenskar innan massinvandringen tog fart. Även fenomenet med apatiska flyktingbarn var helt okänt fram till för ungefär tio år sedan.

Fredrik Lundh Sammeli frågade mig vad som är humant. Jag sade det i mitt anförande: I Sverige ska man, om man har starka skyddsbehov, kunna få skydd om man uppfyller kriterierna i flyktingkonventionen. Vi säger också ja till ett mindre antal kvotflyktingar enligt avtal med UNHCR och, som sagt, till hjälp i närområdet.

Fredrik Lundh Sammeli verkar nu tro att det bara är genom att anta och bifalla denna proposition som Sverige blir ett humant land. Har vi alltså varit inhumana fram till nu? Kommer vi att vara inhumana fram till den 30 juni, och den 1 juli blir vi humana för första gången någonsin? Jag vet att Fredrik Lundh Sammeli inte kan svara på den frågan nu, men jag tycker att det verkar vara ungefär det som är resonemanget.

Jag menar att Sverige för en mer extrem invandringspolitik än alla andra länder. Menar Fredrik Lundh Sammeli att Finland inte är humant? Är inte Danmark humant? Är inget annat land i världen heller humant, och inte ens Sverige fram till den 1 juli i år? Jag tycker att det är en konstig hållning.

Anf. 54 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Det är ett oerhört viktigt framsteg som sker i dag när det snäva begreppet ”synnerligen ömmande omständigheter” ändras till ”särskilt ömmande”. Detta är en fråga vi har diskuterat länge. Vänsterpartiet välkomnar förändringen mycket varmt, men vi menar att förändringen bör gälla alla – även personer som är över 18 år. Svårigheterna med gränsdragningen kring 18-årsgränsen har redan berörts i ett tidigare anförande, och jag håller fullständigt med.

Som en del av asylrörelsen har Vänsterpartiet drivit frågan länge, också tillsammans med andra partier. I samband med det uppmärksammade fallet om den 90-åriga senildementa och svårt hjärtsjuka Ganna som hotades av utvisning lade vi fram ett konkret utskottsinitiativ för att vidga begreppet ”särskilt ömmande” för alla – både barn och vuxna. Tyvärr fick initiativet endast stöd av Socialdemokraterna. Vi har dessutom fortsatt att föreslå att denna förändring ska ske, senast för bara drygt en månad sedan i vår flyktingpolitiska motion som behandlades i samband med betänkandet.

Även om dagens förslag innebär en förändring som är mycket viktig ur ett barnperspektiv är situationen för de vuxna densamma. Vuxna med extremt svåra livsöden eller sjukdomsbilder fortsätter att bedömas inom ramen ”synnerligen ömmande”. För människor som Ganna kommer dagens förändring tyvärr inte att göra någon skillnad.

Jag tror att alla vi som är verksamma inom asylpolitiken träffar på människor som berörs av detta. Det är svårt att inte bära med sig berättelserna. Jag tänker särskilt på en kvinna som jag har träffat. Hon har utsatts

för misshandel och våldtäkt inför sin familj, och nu ligger hon apatisk. Livslusten har fullständigt övergivit henne. Det är viktigt för mig att vi skapar en förändring som även gäller henne.

Jag tänker också på den svårt njursjuka kvinna som jag har träffat och som aldrig kommer att få möjlighet till en behandling i hemlandet. Behandlingen finns visserligen för ganska få, men hon har ingen möjlighet att någonsin kunna betala den. Det är viktigt att vi skapar en förändring även för henne.

För dessa människor måste arbetet för en vidgning av begreppet oförtrutet fortsätta. Jag tror att det finns partier här i kammaren som kommer att fortsätta göra det, och vi är ett av dem.

Som ett steg på vägen väljer vi i dag att ställa oss bakom Socialdemokraternas förslag om en utvärdering. Dessutom är det tydligt att barnkonventionen behöver göras till lag. LVU måste tydligt stå över utlänningslagen så att inga barn far illa i processen.

Med detta yrkar jag bifall till reservation 2 och hänvisar till Vänsterpartiets särskilda yttrande.

Anf. 55 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Särskild hänsyn ska alltid tas till barn, och barnets bästa ska beaktas i alla situationer. Det är en viktig princip som gäller redan i dag.

I utlänningslagen finns en så kallad portalparagraf som anger att i fall som rör barn ska hänsyn tas särskilt till barnets hälsa och utveckling samt till vad som krävs i övrigt för barnets bästa. Den bestämmelsen är tillämplig i samtliga ärenden på migrationsområdet.

När det gäller bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter finns en särskild reglering för barn. Den innebär att barn får beviljas uppehållstillstånd även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

För att ytterligare lyfta fram barnrättsperspektivet och framhålla principen om barnets bästa föreslår regeringen i propositionen *Särskilt ömmande omständigheter* att bestämmelserna i utlänningslagen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter och uppehållstillstånd vid verkställighetshinder ska justeras. Bakgrunden till att vi föreslår en justering är att det har förekommit fall där barn med särskilt ömmande omständigheter i svåra situationer har fallit utanför bestämmelsernas tillämpningsområde.

Regeringens förslag innebär därför att bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter justeras så att särskilt ömmande används i stället för synnerligen ömmande när det gäller just barn.

Förslagen innebär också ett tillägg i bestämmelsen om uppehållstillstånd vid verkställighetshinder. Bestämmelsen justeras så att det uttryckligen framgår att de nya omständigheter i ett barns ärende som innebär att det finns medicinska hinder eller någon annan särskild anledning till att ett beslut om avvisning eller utvisning inte bör verkställas inte behöver vara av samma allvar och tyngd som krävs för att uppehållstillstånd ska beviljas vuxna personer.

Justeringarna ska möjliggöra att fler barn ska kunna omfattas av bestämmelserna och beviljas uppehållstillstånd.

Det är viktigt att komma ihåg att det är omständigheterna i det enskilda fallet som ska ligga till grund för bedömningen av om uppehållstillstånd ska beviljas eller inte. Det är därför inte lämpligt att mer detaljerat reglera hur bedömningen med beaktande av barnets bästa närmare bör göras.

Som sägs i propositionen finns det skäl att noggrant följa rättsutvecklingen av de föreslagna lagändringarna. Därefter får vi ta ställning till om det föreligger behov av en eventuell utvärdering eller uppföljning.

Herr talman! Det har framförts att det förhållandet att begreppet särskilt ömmande omständigheter bara ska omfatta barn och inte vuxna riskerar att skapa en ny rättsosäkerhet, ytterligare avgränsningssvårigheter och många nya krav på åldersbedömningar.

Jag vill med anledning av detta framhålla att redan nuvarande regelverk innehåller särbestämmelser för barn. Som nämnts får barn enligt bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter beviljas uppehållstillstånd även om det som framkommit inte varit tillräckligt för att bevilja tillstånd för en vuxen person. Portalparagrafen om barnets bästa innebär också att det även i verkställighetsärenden ska tas särskild hänsyn till barnets hälsa och utveckling samt vad som krävs i övrigt för barnets bästa. Regeringens förslag innebär alltså ingen ändring i det avseendet att barn och vuxna delvis omfattas av olika regler, och så måste det nog också vara. När det gäller barn måste särskild hänsyn tas.

Herr talman! 2005 års utlänningslag skiljer tydligt mellan olika grunder för uppehållstillstånd. Skyddsgrunderna gavs en mer framträdande plats än tidigare. Samtidigt infördes bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter, och avsikten med begreppet synnerligen ömmande omständighet var att markera att det rör sig om en bestämmelse av undantagskaraktär. Bestämmelsen är avsedd att användas för de situationer som inte omfattas av någon av huvudgrunderna för uppehållstillstånd. Om bestämmelsen skulle ändras så att särskilt ömmande används även för vuxna finns en risk att bestämmelsens undantagskaraktär går förlorad och att fokus flyttas från skyddsgrunderna till helt andra skäl som rör exempelvis hälsa eller andra omständigheter av humanitär art.

Huvudregeln i svensk migrationsrätt är att en utlänning som vill ha uppehållstillstånd av andra skäl än skyddsskäl ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan. Det finns vissa undantag från den regeln, bland annat när uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter bör beviljas. En ändring av bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter till särskilt ömmande även för vuxna skulle kunna undergräva den nuvarande huvudregeln. Regeringen står upp för den svenska traditionen att ge skydd åt människor som flyr undan krig och förföljelse men också för att skyddsskäl ska vara grunden när detta beviljas.

Det måste också påpekas att en ändring där även vuxna omfattas skulle medföra en avsevärd ökning av kostnaderna. Våra resurser behövs i dag för asylprövning och mottagning för de många människor som söker skydd i Sverige. Låt oss inte glömma att Sverige erbjuder skydd i större utsträckning än vad internationella överenskommelser kräver och

också tar ett stort ansvar för att i samarbete med FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, genom vidarebosättning ge skydd åt personer som befinner sig på flykt utanför sitt hemland och som inte har tillgång till varaktigt skydd.

Sammanfattningsvis vill jag säga följande: När det gäller barn finns det dock skäl att justera bestämmelsen så att särskilt ömmande används i stället för synnerligen ömmande, vilket alltså föreslås i den nu aktuella propositionen.

(Applåder)

Anf. 56 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Eftersom migrationsministern missade inledningen av debatten tänkte jag ta upp två frågor riktade till ministern som jag ställde i mitt anförande.

Den ena handlar om att resan fram till i dag har varit rätt lång och delvis turbulent. Det har inte varit en självklarhet att översynen skulle göras. När den var gjord lämnade inte den blågröna uppgörelsen en samlad bild av vad problemet var.

Därför skulle det vara intressant att få höra vilken insikt ministern och regeringen har fått som har lett till att man ändå har ändrat ståndpunkt och nu ansluter sig till oss övriga som har drivit denna fråga om en förändring.

Den andra handlar om ett önskemål som jag framförde i mitt anförande. Jag nämnde Maria, som är en liten snart treårig tjej utanför Blåsmark i Piteå, som ett exempel där denna lagförändring kan göra skillnad. Men det handlar inte bara om lagförändringar, utan mer måste göras.

Barnombudsmannen har i några år varit kritisk till att de myndigheter som berörs när det handlar om utvisning och omhändertagande av barn inte samverkar tydligt nog. Det är en kritik som jag delar. Det är mycket viktigt att man säkerställer exempelvis att vårdbehov och så vidare kan tillgodoseas. Det kan inte vara en svensk modell att dessa två myndigheter landar på helt olika områden. Den ena säger att föräldrarna inte är kapabla att ta hand om barnen. Men barnen ska ändå utvisas tillsammans med sina föräldrar. Jag vill veta om ministern är beredd att trycka på myndigheterna så att det blir en än bättre samverkan.

Anf. 57 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågorna. Jag kan konstatera att det är mycket bra att vi i samverkan med Miljöpartiet har kunnat lägga fram denna proposition. Det visar sig väldigt tydligt här vem som har det säkra regeringsunderlaget när det gäller att ha en humanitär och välfungerande migrationspolitik och som klarar av att leverera en regeringsduglighet på detta område.

Fredrik Lundh Sammeli satt kanske inte i riksdagen 2005 när utlänningslagen beslutades, men det kommer jag ihåg. Jag minns mycket väl de konvulsioner som då ägde rum och hur svårt det var att komma överens. Efter tio års debatt lyckades till slut den socialdemokratiska regeringen pressa ur sig en ny utlänningslag och etablera ett nytt system med migrationsdomstolar, vilket stärkte rättssäkerheten. Vi fick en ny ordning där Migrationsöverdomstolen inrättades så att regeringen inte längre skulle fatta beslut om när och hur lagen skulle tillämpas.

I detta perspektiv tycker jag att den ganska korta tidsrymd som den här regeringen har tagit på sig för att komma fram till detta framstår som helt rimlig.

Att det har varit en politisk debatt kring frågan är inte heller konstigt. Så blir det när man har ett sådant samarbete som vi har haft med Miljöpartiet. Men jag tycker att den lösning som vi har landat i är bra. Det är aldrig fel att man går tillbaka och tittar på hur bestämmelserna var tänkta att fungera och tillämpas och sedan drar sina slutsatser av detta.

Men, som sagt, det tog tio år för Socialdemokraterna att inse att regeringen inte skulle vara den instans som i detta fall överprövar Utlänningsnämndens fattade beslut i dessa frågor utan att det skulle vara en oberoende domstol. Jag tycker att det talar sitt tydliga språk.

Avslutningsvis när det gäller samverkan mellan myndigheter är det en fråga som vi ständigt tittar på i Regeringskansliet. Jag har inte här och nu för avsikt att föregripa det arbete som redan är igångsatt och som handlar om att Socialstyrelsen och Migrationsverket måste samverka mera. Jag har redan gett instruktion om detta, och det arbetet pågår.

Anf. 58 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! När det handlar om regeringsunderlag blir den debatten alltmer intressant. Jag är glad att antalet tilltänkta vänner på mitt håll ligger på en bra bit över 4 procent, jämfört med några av ministerns tilltänkta vänner efter valet. Så vi kan väl invänta valdagen, och sedan får vi se vilket underlag det finns för att bilda en bra regering för ett Sverige för alla.

När det gäller dagens lagändring, som vi nu diskuterar, är jag glad över att vi i bred enighet kan anta det förslaget. Det är en viktig förändring. Det har varit en resa fram till i dag, och som har sagts i den tidigare debatten är vår ståndpunkt att det blir ett problem när man inför en 18-årsgräns. Ministern är tydlig med att om åldersgränsen skulle breddas skulle det innebära en mycket större kostnad. Det vore intressant att höra vilket underlag som ministern grundar sig på. Vad är ministerns bedömning av hur många människor som skulle omfattas vid en slopad åldersgräns? Hur många miljoner skulle det kosta?

Vår reservation bygger på att vi ser problemet med en åldersgräns, och vi vill att regeringen gör en rejäl utredning för att säkerställa vad en förändring till en slopad åldersgräns skulle innebära. Men har ministern redan ett underlag, som gör att du kan säga att den förändringen skulle vara väldigt kostsam i förhållande till migrationspolitiken i stort, är det givetvis intressant för riksdagen att få ta del av det underlaget och tankarna bakom det.

Anf. 59 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Som ju har nämnts här tidigare i debatten har jag flera gånger gett uttryck för den åsikten att man måste ha en stor försiktighetsmarginal när man föreslår den här typen av förändringar. Men det tycker jag inte att Socialdemokraterna har när de vill uppgradera och gå ett steg längre och även inkludera vuxna. Jag tar gärna den diskussionen var som helst.

Det handlar inte om utgifter bara på det här utgiftsområdet, vilket Fredrik Lundh Sammeli säkert inser, utan det handlar om utgifter som kommer att falla in under utgiftsområden som berör medicinsk vård och motsvarande. Dessutom kommer det inte bara att handla om statens kostnader, utan även om landstingens och kommunernas kostnader. Jag skulle kunna vända på frågan. Hur har Socialdemokraterna resonerat i dessa frågor?

Sedan ska man inte förlita sig alltför mycket på opinionsundersökningar. De kommer och går, men det riktigt intressanta är naturligtvis vad man har för faktiskt regeringsunderlag. En samverkan mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i migrationsfrågor vore en syn för sägen, i synnerhet med tanke på hur det har sett ut under de senaste åren. Då har skillnaderna varit väldigt tydliga, inte minst när det gäller arbetskraftsinvandringsfrågor.

Det som vi diskuterar här i dag är en fråga där det råder en stor samsyn i kammaren, och det ska vi vara glada över. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har kommit fram till detta. Men jag tycker inte att man ska förhäva sig på det här området, utan man ska vara väldigt försiktig. Det är min och regeringens avsikt att föra en försiktig migrationspolitik även framgent.

När man genomför förändringar ska man ha helt klart ha ett bra underlag. Men man ska också vara medveten om att en grupp som skulle omfatta även vuxna är en väsentligt mycket större grupp än en grupp som omfattar barn. Det räcker med att titta på migrationsstatistiken för de senaste åren för att förstå att det förhåller sig på det viset.

Anf. 60 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner och reservationer.

EU-valet den 25 maj gav en indikation på att de mörka politiska krafterna vinner mark i Europa. För knappt hundra år sedan hände samma sak, nämligen att kommunister och nazister flyttade fram sina positioner. Då uppfattade man inte att de var så farliga, så man mobiliserade inte ett tillräckligt starkt motstånd i början.

Det straffade sig, och i maj 1945 kunde vi se de förödande konsekvenserna. Och inte förrän muren föll 1989 blev Europa en öppen kontinent igen. I mars 1990 stod jag på Brandenburger Tor och hackade bitar ur muren. För mig är detta och min farfars berättelser – när han som taxichaufför i Strömstad i mörkret hämtade hemmefrontare vid den norska gränsen och körde dem till hemliga adresser i Sverige – två påtagliga påminnelser om att fred och frihet inte är självklart.

Så denna gång är det viktigt att de goda krafterna inte sitter still i båten utan mobiliserar sig med full kraft.

De mörka krafterna har i dessa dagar fått luft under vingarna. I *Ekots* lördagsintervju verkar det som att Sverigedemokraterna med sin partiledare i spetsen fått blodad tand, i dubbel bemärkelse. På en fråga svarar han: ”Vi skall inte ge dem uppehållstillstånd.” SD vill alltså stoppa asylinvandringen från Syrien till Sverige. Eftersom vi svenskar bor i en annan del av världen menar Sverigedemokraternas partiledare att Syriens grannländer ska ta hand om alla de miljoner människor som flyr.

Dessa grannländer, inte minst Libanon, sviktar under flyktingstrycket. Libanon, ett land med fyra miljoner invånare, tar nu ensamt emot över en miljon flyktingar från Syrien. Vad händer om Libanon som stat kollapsar? Hur påverkar det EU:s östra gränser? Syriens grannländer tar sammantaget emot 2,7 miljoner flyktingar, och inne i Syrien finns det över fyra miljoner internflyktingar.

Vi i Sverige har en reglerad invandring där skyddsbehovet styr om man får stanna. Sverigedemokraterna vill minska invandringen med 90 procent utan att ta hänsyn till skyddsbehoven. Vad händer när kvoten är fylld? Ska de som kommer i januari få skydd, medan de som kommer i februari skickas tillbaka till det krig som de har flytt från, trots att de uppfyller de internationellt uppställda kraven för att få asyl?

Sverigedemokraternas politik är ett direkt brott mot internationella konventioner och i direkt strid med svensk utlänningslag. Vi sätter människor före siffror. Sverigedemokraterna sätter siffror före människor. För man en sådan politik som Sverigedemokraterna föreslår måste man vara beredd att skicka män kvinnor och barn tillbaka dit där de riskerar att bli mördade, våldtagna och torterade. Så min fråga till David Lång blir: Är du beredd att skicka tillbaka män, kvinnor och barn med risk för att de blir mördade, våldtagna och torterade?

Herr talman! Står man upp för humanitet och låter behovet av skydd vara styrande kan man inte fullt ut säga hur många som kommer till Sverige, eftersom det styrs av hur vår omvärld ser ut. Vid svåra konflikter kommer det fler och när det blir lugnare kommer det färre. Just nu har vi ett hårt tryck på mottagningssystemet vilket innebär en stor belastning på Migrationsverket och våra kommuner. Det finns ingen quick fix, utan här får alla dra sitt strå till stacken och i samförstånd lösa de utmaningar som kommer under vägen. Det är nödvändigt att skaffa fram fler kommunplaceringar och att återvändandet måste bli mer effektivt.

Alliansregeringen har tillsammans med Miljöpartiet successivt förbättrat barns rättigheter på asyl- och migrationsområdet, bland annat genom alla barns rätt till skola och så nu förslaget att ändra synnerligen ömmande omständigheter till särskilt ömmande omständigheter. Det är rimligt att denna förändring görs med hänsyn till barnens bästa, då behovet av skydd i normalfallet är större för barn än för vuxna. Enligt detta lagrum ska man bedöma hur situationen ser ut i hemlandet, barnens hälsa eller hur stark anknytningen barn har till Sverige.

Man ska vara medveten om att detta lagutrymme används först när man har prövat skyddsbehovet och funnit att det inte finns tillräckligt starka skäl att få stanna på grund av övriga skyddsskäl. Därför är vi inte beredda att ändra lagen för vuxna.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gunilla Nordgren (M).

Anf. 61 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Det var värst vad många ovidkommande floskler som Mikael Cederbratt hävde ur sig. Det mesta hade inte ett dugg med dagens debatt att göra. Jag kunde inte låta bli att ändå begära replik.

Mikael Cederbratt sade att Sverigedemokraternas politik innebär ett brott mot internationella konventioner. Men om vår politik innebär ett

brott mot internationella konventioner eller andra överenskommelser bara för att vi säger nej till den proposition som vi nu behandlar har Sverige brutit mot internationella konventioner i alla tider. Alla länder i världen bryter också mot internationella konventioner, och Sverige kommer att fortsätta att bryta mot dem fram till den 1 juli när den nya lagen börjar gälla.

Om vi tillstyrker propositionen följer vi för första gången någonsin konventionen, är det detta som är Mikael Cederbratts poäng?

Anf. 62 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Jag har hört David Lång vid flera tillfällen tala om att vi ska minska invandringen med 90 procent. Går vi in och tittar på siffrorna ser vi att man kommer att säga nej även till konventionsflyktingar. Det du säger hänger alltså inte ihop, David Lång. Därför måste jag fråga: Vad gör du med dem som faktiskt har ett skyddsbehov? Ska de ändå ut om de kommer i februari?

Sverigedemokraterna säger att man ska hjälpa flyktingarna på plats. Ja, det går kanske an om det inte är fullt krig, men när din partiledare säger att vi inte ska ha någon asylinvandring från Syrien och alla vittnar om den kaotiska situationen där blir du svaret skyldig. Många från Syrien som du vill neka möjligheten att komma hit är barn, vilket är ytterst relevant för den här debatten.

Anf. 63 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Vi vill minska flykting- och anhöriginvandringen med 90 procent – det är korrekt – och det kan vi lösa ganska enkelt genom att följa de internationella överenskommelserna, till exempel Dublinförordningen. De flesta kommer till Sverige landvägen från något annat EU-land. Det innebär att de borde ha fått sin asylansökan prövad där. Sedan kommer ytterligare 16 procent från något EU-land via flyg. Redan där är vi alltså uppe i 86 procent.

När det gäller Syrien hänvisar Mikael Cederbratt till en intervju med min partiledare Jimmie Åkesson. Vi ska inte ta emot alla syrier som kommer hit. Inget annat land gör det, så varför ska Sverige vara ensamt om den saken? Självklart ska vi ge asyl till dem som verkligen behöver skydd. Jag har också sagt i mitt anförande och vi har skrivit i alla våra motioner att om man uppfyller kriterierna i FN:s flyktingkonvention kan man beviljas asyl. Vi accepterar även ett antal kvotflyktingar enligt avtal med UNHCR.

Flyktingströmmen till Sverige kommer inte att vara konstant om vi anpassar vår lagstiftning till resten av den civiliserade delen av världen. Erfarenheterna från till exempel Danmark visar att när man börjar föra en mer ansvarsfull invandringspolitik, en mer ansvarsfull flyktingpolitik, minskar asyltrycket. I Danmark minskade det med två tredjedelar på två år.

Anf. 64 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Jag får fortfarande inte svar på frågan om 90 procent. Går man in och tittar på hur många som kommer i de olika kategorierna och minskar antalet med 90 procent inser man att man kommer att behöva utvisa konventionsflyktingar. Det är bara att räkna.

De flesta partier i Sveriges riksdag tycker att det är bra att vi har en gemensam asyl- och migrationspolitik i EU. David Lång säger att efterlevnaden av Dublinförordningen kanske inte fungerar, men om vi inte hade en gemensam politik på området vore vi helt i händerna på hur de andra länderna agerade. Det skulle i så fall ge mindre möjlighet för oss att påverka hur Europa hanterar asyl- och flyktingfrågorna.

David Lång säger att vi inte kan ta emot alla. Jag minns inte om det är 12 000 eller 14 000 från Syrien som fått stanna. Libanon, ett land med fyra miljoner invånare, har tagit emot en miljon. Proportioner saknas!
(Applåder)

I detta anförande instämde Gunilla Nordgren (M).

Anf. 65 MARIA FERM (MP):

Herr talman! När Sverigedemokraterna kom in i riksdagen efter förra valet var vi i Miljöpartiet oroade för att vi skulle få se en likadan utveckling i Sverige som den vi sett i flera andra europeiska länder, det vill säga att själva förekomsten av ett främlingsfientligt parti i riksdagen skulle göra att de etablerade partierna började anpassa sin politik och retorik efter de främlingsfientliga. Det skulle förpesta hela debattklimatet och vrida politiken i en mer restriktiv riktning.

Vi ville motverka en sådan utveckling i Sverige genom att göra det rakt motsatta. Vi hade två viktiga skäl till att inleda ett samarbete med regeringen om migrationspolitiken. Först och främst ville vi genomföra konkreta, viktiga förändringar som vi visste skulle påverka människors liv oerhört mycket. Dessa frågor handlar ofta om liv eller död.

Vi kunde inte ställa oss vid sidan av under en hel mandatperiod utan kände ett ansvar att göra det vi kunde för att stärka människors rättigheter. Papperslösas rätt till sjukvård och skolgång, familjers rätt att kunna återförenas och svårt utsatta och sjuka människors möjlighet att få bygga sina liv i Sverige var viktiga anledningar för oss att inleda ett samarbete.

Samarbetet har gjort politiken mer human och öppen – human, rätts-säker och ordnad. Vi har mött främlingsfientligheten med det den inte tål, mer humanitet och mer öppenhet. Det är syftet med det samarbete vi har ingått i. Det ger konkreta resultat för de människor som berörs, och det bidrar till att den migrationspolitiska debatten förskjuts i en mer human riktning.

Nu genomförs de sista delarna i det migrationspolitiska samarbetet, och vi konstaterar att många förändringar har gjorts. Politiska samarbeten är sällan enkla, och kompromisser blir sällan exakt så som en skulle vilja, men de förändringar som vi har genomfört och nu genomför gör politiken mer öppen och human och innebär viktiga förändringar för utsatta personer.

När det gäller rörlighet för arbete och studier får internationella studenter stanna kvar och söka arbete i ett halvår. Det blir lättare för exempelvis doktorander att få permanent uppehållstillstånd. Spårbyte från asylsökande till arbetskraftsinvandrare blir lättare. Tiden som man behövt ha ett arbete för att kunna byta spår sänks från sex månader till fyra månader. Det blir lättare för arbetskraftsinvandrare att få permanent uppehållstillstånd. I stället för att du ska ha arbetat i fyra av fem år ändras det till fyra av sju år. Åtgärder för att motverka missbruk av reglerna för

arbetskraftsinvandring införs med bland annat efterhandskontroller och sanktioner mot arbetsgivare.

För papperslösa har flera förändringar gjorts. Papperslösa ges nu rätt till subventionerad vård som inte kan anstå, precis som asylsökande, och papperslösa barn ges rätt att gå i skola på samma villkor som andra. En fjärde migrationsdomstol har inrättats i Luleå, och Migrationsverkets landinformation har förbättrats.

Somaliska familjer kan äntligen återförenas. Tidigare gick det inte eftersom deras id-handlingar inte accepterades för att styrka identiteten. Inte heller dna-tester accepterades tidigare för att styrka identiteten. Ett arbete för att ändra lagstiftningen påbörjades men behövdes inte då Migrationsöverdomstolen kom med en dom som innebär att dna-tester tillåts. Det har gjort att de flesta nu kan återförenas. Dessutom blir det nu möjligt att överklaga främlingspass.

Familjesplittring motverkas då vårdnadshavare med barn i Sverige kommer att kunna söka uppehållstillstånd från Sverige och behöver alltså inte återvända till hemlandet för att därifrån söka uppehållstillstånd.

Dessa förändringar är viktiga för dem som berörs, och de är också viktiga för Sveriges utveckling. Öppenhet mot omvärlden är en förutsättning för utveckling. Samhällen som sluter sig mot omvärlden stagnerar i utveckling och skrumpnar ihop när fiendlighet och rädsla tillåts styra politiska beslut. Och vad är egentligen ett samhälle värt om inte medmänskligheten räcker till för samhällets mest utsatta?

Slutligen vill jag ta upp att för svårt utsatta och sjuka barn ändras bestämmelsen synnerligen ömmande omständigheter till det bredare särskilt ömmande omständigheter. Det är den ändringen vi i dag äntligen debatterar och beslutar om. Syftet är att fler ska omfattas och att fler barn som behöver det ska kunna få uppehållstillstånd. Sedan många år har svårt utsatta eller sjuka barn, som kanske bott i Sverige i många år, avvisats eftersom deras skäl inte har bedömts vara tillräckligt ömmande. Jag har träffat många barn som bott i Sverige i sju till tio år, är etablerade här, har sina liv här, går i skolan här och har alla sina minnen och framtidsdrömmar här, men de får ändå inte stanna. Det är det vi i dag ändrar på.

En mer human bedömning kommer också att göras för barn när det gäller verkställighetshinder. De som fått avslag i alla instanser kan ansöka om verkställighetshinder av till exempel medicinska eller andra särskilda skäl. Dessa ska inte behöva vara lika allvarliga för barn som för vuxna.

Den 1 juli 2014 ändras alltså reglerna så att barn får beviljas uppehållstillstånd om omständigheterna är särskilt ömmande i stället för synnerligen ömmande. Ändringen syftar till att underlätta bedömningarna och möjliggöra att barn som har tungt vägande skäl och som i nuvarande ordning skulle riskera att hamna utanför bestämmelsens tillämpningsområde ska beviljas uppehållstillstånd framöver. Det ska bli lättare för utsatta barn att kunna få uppehållstillstånd eftersom begreppet särskilt är bredare än synnerligen och omfattar fler.

Det kan handla om hälsotillstånd, om barnet är omhändertaget av sociala myndigheter, om barnet vistats lång tid i Sverige eller om barnet har fått ett nätverk i Sverige och avsaknaden av detta nätverk allvarligt skulle äventyra barnets framtida psykosociala utveckling.

Samtidigt genomförs en förändring i bestämmelsen om verkställighetshinder som innebär att det inte kommer att ställas lika höga krav som med nuvarande bestämmelse för att ett barn ska kunna beviljas uppehållstillstånd efter att ett beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft.

Det kan handla om att ett barns föräldrar drabbas av allvarliga psykiska problem och det inte finns någon som kan sörja för barnet eller att ett barn är omhändertaget av sociala myndigheter. En annan omständighet ska kunna vara om ett barn lider av ett allvarligt sjukdomstillstånd som uppkommit eller förvärrats efter ett beslut om avvisning eller utvisning och det är oklart om barnet kan få tillgång till vård i hemlandet.

Exemplifieringen av omständigheter är alltså inte avsedd att vara en uttömmande uppräkningslista när det gäller verkställighetshinder eller särskilt ömmande omständigheter. Det är viktigt att se till situationen i varje enskilt barns ärende.

För att uppehållstillstånd ska beviljas enligt bestämmelsen om verkställighetshinder krävs att det kommer fram nya omständigheter som innebär att det finns medicinska hinder eller annan särskild anledning. De omständigheter som rör barn behöver från och med den 1 juli 2014 inte vara av samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

När ett barn beviljats uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter eller vid ett verkställighetshinder bör det också finnas förutsättningar att ge uppehållstillstånd till barnets förälder. Familjen behandlas nämligen som en enhet.

I går besökte jag Älvsbyn i Norrbotten för att få mer information om en familj som avvisades för en månad sedan från Älvsbyn till Bagdad efter att ha bott i Sverige i sju år. Jag är fortfarande tagen av familjens öde. Barnen, Taha, Naba och Hassan, är 10–15 år. De hade bott i Sverige i sju år och var aktiva i föreningslivet. De hade många vänner och hela sina liv i Älvsbyn. En morgon kom 15 poliser och hämtade dem. De fick inte säga hej då till sina kompisar, fick inte förbereda sig och var tvungna att lämna allt de hade och allt de ville ha. Tre dagar senare hade deras asylfall preskriberats, och de hade kunnat söka asyl på nytt om de hade varit kvar i Sverige. Det är inget annat än en omänsklig och ovärdig behandling och en skam för Sveriges migrationspolitik.

Detta är ett tydligt exempel på varför den nya lagstiftningen behövs och på att fler förändringar behöver göras framöver. Människor hamnar i kläm, behandlas inte människovärdigt och vår nuvarande lagstiftning är för restriktiv. Det är ett mycket viktigt steg vi i dag tar i riksdagen. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 66 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! Jag ska börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet SfU21. Jag vill också börja med att säga att vi i Folkpartiet är mycket glada över detta betänkande som innehåller förslag som är ett led i arbetet med en förbättrad och ytterligare mer human invandringspolitik i Sverige.

Vi i Folkpartiet har tillsammans med övriga partier inom Alliansen och Miljöpartiet beslutat att ändra formuleringen i utlänningslagen från

”synnerligen ömmande omständigheter” till ”särskilt ömmande omständigheter” när det gäller barn.

Det är en stor framgång och kommer att leda till att fler barn kan få stanna här. Det juridiska begreppet ”synnerligen ömmande” har varit alltför snävt. Asylsökande har visserligen kunnat beviljas uppehållstillstånd, även om de inte behöver skydd mot förföljelse. Men det har inskränkt sig till väldigt allvarliga fall, som exempelvis ett mycket allvarligt hälsotillstånd.

Med formuleringen ”särskilt ömmande omständigheter” kommer lagen inte längre vara det nåsöga den tidigare har varit. Det ser vi i Folkpartiet som ett steg i rätt riktning för alla oss som arbetar för en mer liberal och human asylpolitik. Men det är framför allt en seger för alla de barn som trots ett oerhört tufft läge och oerhört tuffa omständigheter vad gäller hälsa, situation i hemlandet och långvarig vistelse i Sverige riskerat att få avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd.

Fru talman! Det föreslås i betänkandet att bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter i utlänningslagen ändras när det gäller barn så att uppehållstillstånd får beviljas om omständigheterna är särskilt ömmande.

Vidare föreslås en ändring i utlänningslagen så att barn får beviljas permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd efter ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft när det kommer fram nya omständigheter som innebär att det finns medicinska hinder eller någon annan särskild anledning till att beslutet inte bör verkställas, även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att uppehållstillstånd ska beviljas till vuxna personer.

Syftet med förslaget är att lyfta fram barnperspektivet, framhålla principen om barnets bästa och därmed möjliggöra att fler barn ska kunna omfattas av bestämmelserna och beviljas uppehållstillstånd.

Fru talman! Anledningen till detta är att det har förekommit fall där barn med ömmande omständigheter i svåra situationer har fallit utanför bestämmelsernas tillämpningsområde. Det är därför mycket bra med regeringens förslag tillsammans med Miljöpartiet som innebär att det inte kommer att ställas lika höga krav som enligt nu gällande regler för att barn ska kunna beviljas uppehållstillstånd i dessa fall. Genom förslagen betonas att en annan bedömning ska göras när det gäller barn, och principen om barnets bästa får därmed ett större genomslag.

Regeringen har också framfört att det finns skäl att noggrant följa rättsutvecklingen av de nu föreslagna lagändringarna för att därefter ta ställning till om det eventuellt finns behov av utvärdering eller uppföljning av lagen.

Det har också här i talarstolen kommit fram oro från Sverigedemokraterna om kostnaderna för invandring generellt. Jag skulle därför vilja citera en tidningsartikel från mitt hemlän Gävleborg om Sandviken. Där har en studie gjorts.

Jag citerar: ”En studie har gjorts av kostnader och intäkter kring invandringen i Sandvikens kommun. Vinsten ligger på 511 miljoner kronor – årligen. – En god samhällsekonomi går alltså att förena med att erbjuda skydd, säger förvaltningschef Leif Jansson.

Det är revisionsbolaget PWC som gjort den särskilda studien. Resultatet visar att de nästan 4 300 personer som är födda i ett annat land ger ett rejält samhällsekonomiskt överskott.

Enligt studien ger invandrarna intäkter på 621 miljoner kronor medan de årliga kostnaderna ligger på 110 miljoner kronor.

I ett meddelande skriver Sandvikens kommun att överskottet främst beror på att det är betydligt fler av invandrarna i arbetsför ålder som har arbete och egen försörjning än de som är arbetslösa.

I rapporten tas som exempel att invandringen ger 62 miljoner kronor i hyresintäkter och skapar underlag för omkring 20 tjänster inom Sandvikenhus.

– Även om huvudanledningen till flyktingmottagningen har rent humanitära skäl så är det positivt att invandringen också samhällsekonomiskt är en tillgång för oss i Sandviken, säger Leif Jansson, förvaltningschef på Arbetsmarknads- och trafikförvaltningen.

– Vi är alla vinnare i ett tolerant och människovänligt samhälle som tar tillvara individens utvecklingsmöjligheter och engagemang, oavsett vilken bakgrund man har. En god samhällsekonomi går med andra ord att förena med att samtidigt erbjuda skydd för vuxna och barn som flyr från krig och övergrepp.”

Det förslag som vi i dag har debatterat och ska besluta om är ytterligare ett sätt att stärka humaniteten i invandringspolitik och också ge möjligheter för Sverige att bevara den välfärd vi har och vill ha även i framtiden. Som Maria Ferm sade blir ett land som stänger in sig och bygger murar ett inskränkt samhälle som i framtiden inte kommer att ha möjligheter att vara rikt, som vi är i dag som ett öppet land.

(Applåder)

Anf. 67 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! Vi är privilegierade, vi som har fått förmånen att bo och leva i Sverige. Bara under de år som alliansregeringen har styrt har vi kunnat satsa 45 miljarder mer bara på välfärdsområdet, tack vare de viktiga skattesänkningar på jobb som vi har gjort, så att fler människor är i arbete och tack vare de människor som har arbetskraftsinvandrat till vårt land och är med och bygger vår välfärd, något som Socialdemokraterna och Vänstern hela tiden är motsträviga till.

Sverige är i internationella rankningar världens absolut bästa land att åldras i. I den senaste mätning som jag såg kommer vi fyra vad gäller vilket land som är bäst att växa upp i.

Mot den bakgrunden är det inte så konstigt om man trodde att väldigt stora andelar av världens befolkning skulle vilja komma och leva i Alliansens Sverige. Men det är inte riktigt så. De allra flesta av oss människor har en tendens att vilja vara kvar där våra rötter finns. Så länge FN:s organ för befolkning har kunnat mäta är det någonstans runt 3 procent av världens befolkning som lever sina liv i huvudsak någon annanstans än där de föddes.

Av dem som flyttar är det många som gör det i sitt närområde. Det är svenskar som drar till Norge, engelsmän som flyttar till USA eller tanzanier som flyttar till Kenya. Man håller sig nära det som är hemvant.

Sedan finns det de som hittar kärleken eller hittar ett arbete någon annanstans och flyttar på helt frivillig väg. Men det är inte det vi pratar om

i dag. I dag pratar vi om människor som inte i första hand flyttar *till* utan människor som flyr *från* något, som lämnar något.

Jag är stolt över att vi är ett land som tar stort ansvar. Vi både har och tar ett stort ansvar för våra medmänniskor. Det är inte bara så att vi lever upp till FN:s kriterier om vad som ger rätt till asyl, utan vi har också, både själva och på EU-nivå, ett antal regleringar som säger vilka människor vi menar har rätt till skydd i vårt land.

Många gånger finns det ett gap mellan vilka kriterier vi har satt upp för vem som har rätt till skydd och vilka människor som själva upplever att de har en situation som inte går att leva kvar i. Det är här det blir riktigt svårt.

Vi kristdemokrater för gärna diskussionen om vilka grunder för skydd vi ska ha i vårt land. Vi ser ett antal områden där vi vill vidga skyddsskålen.

Ganna känner många till. Det var en sådan situation där våra regler inte riktigt räckte till, som vi kristdemokrater ser det. Vi menar att vi människor har ett behov av våra nära och kära, av vår närmaste familj, även när vi blir gamla. Men vi menade inte att detta ska omfattas av någon allmän, extraordinär, tånjbar regel, utan det handlar om en specifik situation som borde regleras specifikt: Människor har rätt att återförenas med sin familj i slutet av livet, när man är ensam kvar i sitt hemland.

Vi tar också gärna diskussionen om sjukdom allmänt ska ge rätt till uppehållstillstånd. Men ska vi införa en sådan regel ska det vara en specifik regel som handlar om sjukdom i sig. Kommer du från ett land som inte har den utmärkta vård som vi har i Sverige, ska det ge rätt till uppehållstillstånd i Sverige? Det är den svåra diskussionen vi måste ta. Vår slutsats så här långt är att vi inte riktigt förmår gå så långt.

När det kommer till situationen för barn pratar vi om något annat, och det är det propositionen handlar om. Barn är inte själva ansvariga för den situation som gör att de finns här i vårt land, utan det är någon annan som har tagit beslutet – det är någon annan som har sett till att barnet finns här – och vi har ett extra stort ansvar för barn.

Sverige var det första land i världen som skrev under barnkonventionen. Enligt barnkonventionen har vi ett ansvar för att barnen får sina rättigheter tillgodosedda. Därför är vi kristdemokrater mycket stolta över att vi nu kan ändra de regler som innebär att vi i dag faktiskt inte lever upp till barnkonventionen fullt ut när det gäller de barn som är här.

Vi ändrar nu så att vi kan se mer till hela barnets situation, så att alla barn som trots att de inte har specifika skyddsskäl ändå kan få rätt att stanna här, när det är det som krävs för att vi ska leva upp till barnkonventionen.

Jag blir otroligt illa berörd när jag hör David Långs insinuationer om vissa föräldrar. Han insinuerar att illvilja mot ens egna barn skulle göra att barn blir apatiska.

När debatten om apatiska barn första gången dök upp i Sverige påstods det att det var ett helt nytt fenomen och att det säkert var förgiftning eller något annat som gjorde att föräldrarna tvingade barnen till detta. Det är helt klart fastställt att det inte finns en tillstymmelse till sanning i det!

Barn blir inte apatiska därför att de vill. De blir inte apatiska därför att deras föräldrar har gjort något fel. De blir apatiska därför att de lever i en situation som är helt omöjlig. Både barn och vuxna blir apatiska, inte bara i Sverige utan också i andra länder, när lusten att leva försvinner totalt, när allt har ryckts undan, när det inte finns någon fast mark att stå på längre utan allt bara är ett stort, svart hål.

Måla inte upp att föräldrar, bara därför att de kommer någon annanstans ifrån, vill något annat än sina barns bästa! Barnen är det bästa vi har, både våra egna och alla världens ungar.

Med det, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 68 ABIR AL-SAHLANI (C):

Fru talman! Centerpartiet och jag är mycket glada över detta betänkande. Jag vill därför börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Centerpartiet och jag är också glada över att Miljöpartiet har varit mycket villigt och har samarbetat med Alliansen i de här frågorna, speciellt med tanke på det bruna resultatet i Europaparlamentsvalet. Det känns jättebra att det finns partier som tar ansvar för denna del av politiken och inte bara försöker ta lättvunna politiska poäng för att komma upp i valet.

Jag har själv varit i sitsen att vara ung och komma ensam till Sverige. Jag tror att vi på läktaren har ett gäng ungdomar som kanske är i åldern 15–17 år. Jag var i er ålder när jag själv kom till Sverige. Jag flydde undan politiskt förtryck och krig. Jag kände mig väldigt utsatt och var utlämnad och mycket ensam. Jag kände ansvaret för hela min familj.

Lagändringen kommer att innebära mindre risk för att fler ungdomar i er ålder eller yngre känner den ensamheten, den utsattheten. Detta innebär större generositet. Detta innebär större öppenhet.

De barn som kommer hit med sina föräldrar har inte gjort valet att fly eller att komma till Sverige, utan de följer med sina föräldrar. För att kunna säkra deras rätt, säkra att deras röst hörs i avgörandet av deras ärende, är den här lagändringen mycket viktig.

Jag skulle hellre ha haft ett annat arbetssätt. Kanske hade det varit mycket bättre om Sverige hade kunnat inkorporera åtminstone barnkonventionens fyra portalparagrafer i den svenska lagstiftningen. Då hade vi kanske kunnat hantera den här typen av ärenden på ett helt annat sätt och hade kunnat ta ett helhetsgrepp om barnrättsperspektivet i alla delar av den svenska lagstiftningen, oavsett om det gäller flyktingpolitiken eller socialtjänstlagen.

Jag skulle även vilja – detta är ett medskick till nästa regering, till alliansregeringen och de partier som kommer att finnas i oppositionen – att man lyfter blicken högre vad gäller den här typen av lagstiftning, speciellt utlänningslagen, som jag och Centerpartiet känner ett stort behov av att göra en revision av.

Under den tid vi har haft utlänningslagen i Sverige har vi varje gång det har varit något fel gått in och ändrat och gjort punktinsatser i lagstiftningen. Det gör det svårt att se helheten och få bilden av vad Sverige är bekräftad. Ibland faller människor mellan stolarna, och då rycker vi in akut för att ändra just den biten. En helhetsrevidering av lagen vore på

sin plats. Jag hoppas att nästa alliansregering orkar med det, för det är ett mycket stort arbete.

SD framför sin retorik även här, och jag undrar: Vad är det som krävs? Även barn som är sjuka ska utvisas. Vad krävs för att ni ska se att det finns en mänsklighet som vi svenskar gärna vill förhålla oss till och som vi tycker att vi står för.

Jag vill avsluta med att säga att detta är mitt sista anförande och min sista debatt i riksdagen. Det känns jätteskönt att jag denna gång avslutar min karriär med en sådan här debatt och ett sådant här betänkande, som leder till ett mer mänskligt och öppet Sverige.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 23 §.)

15 § Konvention om social trygghet mellan Sverige och Sydkorea

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU10

Konvention om social trygghet mellan Sverige och Sydkorea (prop. 2013/14:137)

föredrogs.

Anf. 69 DAVID LÅNG (SD):

Fru talman! Vi behandlar socialförsäkringsutskottets betänkande 10 och propositionen om konventionen om social trygghet mellan Sverige och Sydkorea. Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation.

I propositionen föreslås ett antal bestämmelser som samordnar de båda ländernas lagstiftning om ålders-, efterlevande- och invaliditetspension samt sjuk- och aktivitetsersättning. Syftet är att, regeringens vana trogen, öka rörligheten mellan Sverige och i det här fallet Sydkorea. I dag är det bara en begränsad andel som kommer från Sydkorea för att arbeta i Sverige, och det vill regeringen nu ändra på.

Men invandringsspolitiken åsido vill jag framför allt anmärka på tre saker. För det första uppger regeringen: ”Konventionen innebär i princip inga nya åtaganden för svenskt vidkommande.” Det är en sanning med modifikation.

I artikel 12.3 anges att om en person efter sammanläggning av försäkringsperioder inte är berättigad till en förmån enligt en avtalslutande stats lagstiftning ska denna persons rätt till förmån bestämmas genom sammanläggning av de perioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i ett tredje konventionsland.

I praktiken innebär förslaget att en utlänning som ännu inte kan tillräkna sig social trygghet i Sverige, enligt våra regler, ändå kan göra det genom en upparbetad försäkringsperiod i ett annat land. Regeringen skriver förvisso att utbetalningsreglerna för garantinivåer inte påverkas av konventionen, men märk väl att en rad andra inkomstrelaterade förmåner gör det.

En annan aspekt är att en förutsättning för att garantinivåer ska kunna erhållas är att personen i fråga är bosatt i Sverige. Med detta förslag om

Prot. 2013/14:119
4 juni

*Särskilt ömmande
omständigheter*

*Konvention om
social trygghet mellan
Sverige och Sydkorea*

ökad rörlighet är det inte orimligt att anta att en del utsända arbetstagare med tiden ansöker om arbets- och uppehållstillstånd i Sverige.

Den andra aspekten gäller arbetsmarknaden. I artikel 7 står det uttryckligen att en person som är utsänd av sin arbetsgivare till det andra avtalslandet fortfarande ska omfattas av det första avtalslandets lagstiftning – först i 24 månader, sedan i ytterligare 36 månader om båda länder samtycker till detta. Mer än så specificeras inte i bestämmelsen, och det är därför rimligt att anta att dessa individer då erhåller konkurrensfördelar jämfört med svensk arbetskraft.

Bestämmelsen gör det i praktiken möjligt för ett sydkoreanskt företag att sända ut arbetskraft som i företagets namn bedriver verksamhet hos en svensk kund till ett annat pris än vad svenska företag kan göra.

För det tredje anger regeringen i sin proposition att dessa förslag kostnadsmässigt inte innebär några nya åtaganden för svensk del. Ändå medger konventionen att varje handling som ges in till den berörda myndigheten helt eller delvis ska befrias från avgifter. Likaså kommer det att innebära en ökad arbetsbelastning för denna myndighet, och det är i dagsläget omöjligt att förutspå konventionens påverkan på migrationsflödet.

Sammantaget är regeringens förslag inte särskilt väl genomtänkt. Propositionen har allvarliga brister och ekonomiska risker och bör därför avslås.

Anf. 70 GUNNAR AXÉN (M):

Fru talman! Sydkorea är en allt viktigare marknad för svenska företag. Årligen etableras nya svenska företag i Sydkorea. Vi ligger nu till och med på en takt som är tre gånger högre än för ungefär 20 år sedan när det gäller nyetablerade svenska företag i Sydkorea.

Vi har hundratals svenska företag på plats i Sydkorea, antingen genom egna etableringar eller genom lokala representanter. Handelsutbytet med Sydkorea har ökat kraftigt under senare år.

Konventionen om social trygghet mellan Sverige och Sydkorea handlar om att underlätta för dem som flyttar mellan länderna att ta med sig sina intjänade pensionsrättigheter till det andra landet.

Sverigedemokraterna säger nej. I sin reservation skriver de ett motiv till detta. De säger att det är ”oklart vilka konsekvenser konventionen får i termer av migrationsflöden”. Bakom denna formulering får man väl anta att det finns en djup rädsla hos Sverigedemokraterna för att arbetskraftsinvandringen skulle öka kraftigt och att Sydkorea formligen skulle översvämmas av svenska företagare, ingenjörer och industriarbetare som med sin kunskap, kompetens och företagsamhet bidrar till att utveckla det sydkoreanska samhället och till att öka det sydkoreanska välståndet. Det är väl det Sverigedemokraterna är rädda för? Eller är det möjligen tvärtom? Ja, det är väl så det är.

Sverigedemokraterna vill isolera Sverige, men utan utbyte över gränserna och utan influenser som sprids mellan olika länder ser vi ingen utveckling eller välståndökning.

Om David Lång fick som han ville skulle väl Sverige närmast likna det andra Korea – Nordkorea. Där kan vi se, studera och konstatera de tragiska effekter som isolationism leder till. Vi kan konstatera att man där har hamnat exceptionellt långt efter utvecklingsmässigt. I Nordkorea

har tiden närmast stått still sedan de isolerade sig. Fattigdomen är svår och utbredd. Där ser vi isoleringens sanna och tragiska ansikte.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 23 §.)

Prot. 2013/14:119
4 juni

*Konvention om
social trygghet mellan
Sverige och Sydkorea*

16 § Riksrevisionens rapport om förvaltningen av förvalsalternativet i premiepensionssystemet

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU16

Riksrevisionens rapport om förvaltningen av förvalsalternativet i premiepensionssystemet (skr. 2013/14:109)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 23 §.)

17 § Riksrevisionens årsredovisning 2013

Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU35

Riksrevisionens årsredovisning 2013 (redog. 2013/14:RR1)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 23 §.)

18 § Regeringens förvaltningspolitik

*Regeringens
förvaltningspolitik*

Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU37

Regeringens förvaltningspolitik (skr. 2013/14:155)
föredrogs.

Anf. 71 STAFFAN ANGER (M):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande FiU37. Tyvärr strök sig min socialdemokratiska kollega i debatten, men jag vill ändå passa på att informera kammaren om regeringens förvaltningspolitik.

Fru talman! Sveriges offentliga institutioner håller vid internationella jämförelser en mycket hög nivå i fråga om förtroende och effektivitet. Intressant är att Sverige är ett av de få länder där förtroendet för regeringen har ökat under de senaste krisåren.

Viljan att gemensamt finansiera den offentliga sektorn förutsätter att företagen och medborgarna litar på att skattemedel används på ett ansvarsfullt och effektivt sätt samt att regler och lagar efterlevs. Viktigt är

att statsförvaltningen är rättssäker och effektiv med service och kvalitet för medborgarna och att den bidrar till Sveriges utveckling.

Myndigheternas fristående ställning och goda befogenheter i fråga om hur de egna uppgifterna ska lösas medför många fördelar för medborgarna i Sverige. Man kan också konstatera att vid internationella jämförelser bedöms förekomsten av korruption vara mycket låg i Sverige, vilket naturligtvis är mycket bra.

Myndigheternas arbete med service på lokal nivå kan dock förbättras. Samtjänstlagen utgör här ett viktigt stöd för myndigheterna för att upprätthålla och etablera lokal närvaro och service på ett bra sätt. Det nät av servicekontor som utvecklats i Sverige bygger på samverkan mellan bland andra Skatteverket, Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan, vilket är utmärkt.

Fru talman! Arbetet med att förenkla för företagen är en viktig målsättning för regeringen och bedrivs brett inom olika områden. Målsättningen är att spara 25 miljarder kronor eller 25 procent av den offentliga sektorns kostnader från 2006 och framåt, och arbetet har framskridit väl. Förenklingsarbetet förstärktes också genom införandet av Regelrådet år 2008 samt beslut om en ny förordning avseende arbetet med konsekvensutredningar.

Regeringen har även förbättrat användandet av data som finns hos kommunala och statliga myndigheter – en viktig samhällsgemensam resurs av stort värde för medborgarna och företagen. Regeringen fortsätter att med förbättrad service och effektiv verksamhet lösa frågor genom gemensamma digitala lösningar.

Myndigheternas digitala omställning är mycket viktig i statsförvaltningens förnyelsearbete. Regeringen räknar med besparingar över nio år på 3,2 miljarder kronor genom att myndigheter med fler än 50 anställda från och med den 1 januari 2014 ska hantera sina beställningar av varor och tjänster elektroniskt. Nästan 60 procent av myndigheterna bedriver i dag förvaltningsgemensamma utvecklingsinsatser.

Fru talman! E-delegationen tillsattes 2009 för att bättre styra och koordinera det taktiska arbetet med e-förvaltning inom den offentliga sektorn. Genom att koncentrera och standardisera statens administrativa stödverksamhet i Statens servicecenter kan stora driftfördelar uppnås. Målet är att 25 procent av statsförvaltningens anställda ska vara anslutna till Statens servicecenters tjänster vid utgången av 2015. Vid utgången av 2013 var totalt 121 myndigheter anslutna till något av dessa tjänsteområden, vilket motsvarar 18 procent av statsförvaltningen mätt i antalet anställda.

Fru talman! Den offentliga upphandlingen utgör en mycket stor del av vår bnp och är viktig för svensk ekonomi. Upphandlingen måste vara effektiv. Upphandlingsstödet har också förstärkts av regeringen. Att lägga upphandlingsstödet på Konkurrensverket innebär att myndigheterna får en bred och samlad kompetens på upphandlingsområdet. Detta stöd ska vara tillgängligt från den 1 juli i år.

Allmänhetens förtroende för staten och statsförvaltningen bygger enligt regeringen bland annat på att utnämningmakten utövas omsorgsfullt. Här har det skett en nyorientering i och med den nya regeringen.

Regeringens ambition är att andelen utannonserade befattningar ska vara mycket hög. Sedan slutet av 2007 och fram till årsskiftet 2013/14 är

andelen utannonserade chefsbefattningar 70 procent. Det har också lett till att fler kvinnor anställs som myndighetschefer, vilket naturligtvis är utmärkt.

Regeringen har sedan hösten 2006 genomfört ett omfattande arbete för att förbättra effektiviteten och skapa en ändamålsenlig myndighetsorganisation. Som resultat har fler än 100 organisationsförändringar genomförts, och sammantaget har antalet myndigheter minskat från 438 till 372. Detta effektiviseringsarbete fortsätter.

Den svenska förvaltningen ger i internationellt perspektiv vid handen att de offentliga utgifterna i relation till bnp är förhållandevis höga i Sverige. Sverige har också en hög andel offentligt anställda jämfört med många OECD-länder. Den svenska modellen ger myndigheterna mandat att inom sina respektive områden utveckla innovativa lösningar.

En väl fungerande offentlig förvaltning är av avgörande betydelse för samhällsekonomin och den ekonomiska tillväxten. Länder med en väl fungerande förvaltning kombinerad med sunda offentliga finanser, vilket vi har här i Sverige, har bättre förutsättningar att klara sig igenom kriser – precis som vi har gjort här i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 23 §.)

19 § Vissa vägtrafikfrågor

Trafikutskottets betänkande 2013/14:TU13
Vissa vägtrafikfrågor (prop. 2013/14:181)
föredrogs.

Anf. 72 LEIF PETTERSSON (S):

Fru talman! Till Alliansens stora glädje är jag faktiskt här i dag. Det var ju inte så förra gången.

Nu ska vi alltså diskutera några vägfrågor. Man kan alltid fundera på vad det är.

En av de viktigare frågorna vi ska diskutera i dag är en fossiloberoende fordonsflotta. Det kan nästan låta som en ouppnåelig dröm, ett Shangri-la som hägrar i framtiden men som väldigt få tror är möjligt. Med dagens regeringspolitik är jag rädd för att en fossiloberoende fordonsflotta blir just ett Shangri-la, något ouppnåeligt. Det är jag eftersom de åtgärder regeringen lägger fram förslag på här i riksdagen eller vidtar på egen hand inte på långa vägar räcker för att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta år 2030.

Ta bara den tunga lastbilstrafiken som exempel. Trafikverket förutspår en ökning av lastbilstrafiken i vårt land med 50 procent fram till år 2030. Vilka åtgärder vidtas då för att se till att utsläppen från den tunga trafiken minskar? Svaret är tyvärr inga alls. Inga nya stora satsningar görs på järnvägens viktigaste transportkorridorer för gods – Bergslagsbanan väster om Väneren, Botniska korridoren med Norrbotniabanan med flera satsningar. Inga nya initiativ tas på forskningens område som leder till att fler lastbilar kan drivas fossiloberoende.

Prot. 2013/14:119
4 juni

*Regeringens
förvaltningspolitik*

Vissa vägtrafikfrågor

Det enda i den vägen man gör är att bygga några kilometer experimentväg för eldriven tung lastbilstrafik. Det kan tyckas bra, men vilka fordon ska användas – dubbla motorer eller bara elmotorer? Med dubbla motorer minskar lastkapaciteten med motsvarande vad motorn väger. Med enbart elmotorer blir bilen endast användbar på några mil väg i Sverige. Det är ett dilemma i sammanhanget. Forskningen får väl visa hur man kan åstadkomma någonting där, men det ligger långt fram i tiden – långt bortom 2030 – att se någon nytta och bärighet i de förslagen.

En annan av paradgrenarna som regeringen försökt sig på är den så kallade supermiljöbilspremien. Lindrigt sagt har detta inte varit någon succé. Ytterst få supermiljöbilar rullar i dag på våra vägar. Dessutom är de bilar som rullar tveksamma ur trafiksäkerhetssynpunkt. De krocktester som görs inom Euro NCAP-systemet gäller nämligen inte som kriterier för om premien ska betalas ut. Det innebär bland annat att dessa bilar inte kan köpas av staten, som ställer krav på fem stjärnor i det krocktest som Euro NCAP utför.

Fru talman! Detta duger inte. Nu måste vi samla oss för att åstadkomma ett genombrott i dessa frågor. Det kan vi göra genom att bifalla vår reservation 2 och tillsätta en utredning som skyndsamt tar fram åtgärder som alla goda krafter kan ställa sig bakom. Jag yrkar alltså bifall till reservation 2.

Fru talman! Sedan vill jag yrka bifall till reservation 7. Med längre och tyngre fordon skulle vi kunna låta bli att använda miljontals liter med diesel. Det skulle vara ett stort bidrag till att få ned utsläppen från den tunga trafiken. Men, säger vän av ordning, blir inte detta en konkurrent till tåget? För oss är det inte riktigt så. Järnväg går inte till de flesta platser i Sverige. Här kommer lastbilen att behövas även i framtiden. Genom att då få ned antalet lastbilar som behövs för transportarbetet ökar vi trafiksäkerheten, och i det korta perspektivet sparar vi dessutom på miljön genom att vi kan frakta fler ton per liter bränsle. Erfarenheter från andra länder visar dessutom att fyllnadsgraden på lastbilarna ökar när man ökar totalvikt och längd – åter något som är bra för miljön och minskar antalet lastbilar.

En annan effekt av detta skulle dessutom bli att vi kan bidra till socialt acceptabla villkor för chaufförerna. Om vi höjer lastgränsen och längden på våra fordon kommer det inte att bli lönsamt att konkurrera med dumpade löner och sociala villkor som inte är sjysta. De som jobbar med dessa metoder kommer inte att kunna investera i de fordon som krävs. De konkurreras ut, och vi slipper dessutom miljömässigt undermåliga fordon.

Missförstå mig nu inte. Vi vill satsa mer på järnvägen. Den behöver byggas ut för att vi ska klara utsläppsmålen. Om detta får inga tvivel råda.

Fru talman! Så kommer jag till bilbesiktningen. Här skulle det vara enkelt att säga: Vad var det vi sade? Men det är ju ingen tröst i bedrövelsen. Det blev höjda priser. De har stigit med 13 procent medan konsumentprisindex har stigit med mindre än 1 procent. Det blev ett privat monopol på myndighetstjänster – inte flera företag som konkurrerar. Hur det blir med besiktningen av tunga fordon när de privata aktörerna, som ägs av riskkapitalbolag, måste investera i nya anläggningar är skrivet i

stjärnorna. Någon teknikutveckling hos de företag som köpt anläggningar syns inte till, detta enligt Transportstyrelsens rapport.

Hur kommer bilbesiktningen i Sverige egentligen att se ut i framtiden? Bilarnas teknik och säkerhetssystem utvecklas och ska kontrolleras. Avgasreningen på både personbilar och tunga fordon kräver alltmer av dem som ska kontrollera dem. Det finns dessutom uppgifter som tyder på att de nya besiktningsföretagen släpper igenom fordon som inte ska ut på våra vägar. Allt detta måste klaras av och åtgärdas för att vi ska få en säker bilbesiktning i Sverige.

Men vad var då att vänta? När det företag som köper måste låna pengar av säljaren för att kunna genomföra köpet finns inga ekonomiska muskler, eller någon vilja för den delen, att driva verksamheten framåt. Känslan av att man köpt för att suga ut vinster och sedan sälja är uppenbar. Mönstret känns igen från andra privatiseringar som Alliansen gjort sig skyldig till. Riskkapitalbolagens handlingslinje går igen.

Vårt krav på regeringen är nu att fortsätta försäljningar inom denna sektor stoppas. Detta ska ske i vänta på en utredning som visar hur vi ska komma tillbaka till en situation inom bilbesiktningen som är säker, likvärdig över hela landet, prismässigt acceptabel och där investeringar för framtiden görs. Jag vill med viss emfas yrka bifall till utskottets förslag när det gäller avsnittet om fordonsbesiktning.

(Applåder)

Anf. 73 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Betänkandet TU13 behandlar propositionen 2013/14:181 och två följdmotioner samt 61 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden.

Propositionen gör efterlängttade förändringar i den så kallade pumplagen som innebär att vi höjer gränsen för skyldigheten att ha alternativa bränslen till 1 500 kubikmeter motorbränsle per år från tidigare 1 000 kubikmeter. Detta innebär att fler av våra mindre mackar frångår skyldigheten att ha alternativa bränslen, vilket gör att vi räddar många mackar på landsbygden och ger möjlighet till fler mackar att starta. Därmed har vi tagit bort skadeverkan av den så kallade pumplagen. Vi ger också möjlighet till dispenser på längre tid än tidigare och permanentar därmed också dispensererna från det fjärde steget i pumplagen.

Vi har nu lyssnat på mackägare och människor som bor på landsbygden. Många har sett ett stort problem när den lilla macken tidigare oftast blev tvungen att stänga – man hade liten försäljning och lönsamhet men tvingades ändå installera ett alternativt drivmedel. Många valde då i stället att lägga ned sina mackar. Med dessa ändringar i lagen har nu fler mackar börjat se dagens ljus ute på landsbygden igen.

Fru talman! Både Miljöpartiet och Vänstern motsätter sig detta förslag och vill att även de små mackarna ska fortsätta tvingas installera alternativa bränslen. Nu är det ju allmänt känt att Miljöpartiets vänner och väljare finns mest i storstäderna. De åker tunnelbana och struntar uppenbarligen helt i om landsbygdens folk har några bensenmackar eller inte.

En annan fråga som tas upp i betänkandet är miljöbilar och hur vi har minskat utsläppen. Trafikanalys kan konstatera att utsläppen har minskat och är nere på en lägre nivå än 1990, vilket tydligt visar att regeringens politik ger resultat. Arbetet med en fossiloberoende fordonsflotta är nu

ute på remiss för att sedan kunna bearbetas vidare. Vi har nu energieffektivare bilar, och biodiesel och de förnybara drivmedlen har ökat. Nedläggningen av förmånsvärdet för miljöbilar har förlängts, och demoanläggningar har byggts för att man ska komma vidare när det gäller elektrifiering av våra vägar. EU-direktiv tas nu fram för att varje land ska redovisa planer på hur gas- och elinfrastrukturen ska byggas ut, och krav på standarder för detta gör att det är viktigt att vi nu går i takt med övriga Europa i denna fråga.

Fru talman! Arbete pågår alltså på alla områden för att uppfylla kraven på en fossiloberoende fordonsflotta till 2030, men i stället för att nu jobba i den riktning som utredningen föreslår vill oppositionen i en reservation tillsätta ytterligare en utredning. Vi behöver inte fler utredningar, utan vi behöver fortsätta arbetet framåt.

Miljöpartiet och Vänstern vill i sin reservation att Sverige ska förbjuda försäljning av fossilbränslebilar efter 2020. Det är en tydlig signal till våra fordonstillverkare i landet att om V och MP får bestämma får man inte sälja bilar som på något sätt är beroende av fossilbränsle efter 2020. Detta kommer att hota våra jobb i Sverige. De vill också att vi ska sänka hastigheterna ytterligare på våra vägar för att spara bränsle.

Fru talman! Även användning av dubbdäck tas upp i betänkandet. Det är viktigt att slå fast att dubbdäck är nödvändiga i Sverige och en förutsättning för att kunna ta sig fram i delar av Sverige vintertid. De höjer också trafiksäkerheten och minskar därmed antalet olyckor och trafikskador.

Fru talman! Miljöpartiet föreslår i en reservation i betänkandet helt häpnadsväckande att kommuner ska ha rätt att ta ut parkeringsavgifter på privatmark, och man vill också minska antalet parkeringsplatser för bilar – allt i ivern att göra det svårare för landets bilister. Som jag sade tidigare: Miljöpartiets väljare bor i storstäderna och gillar inte bilar. Alliansen säger självklart nej till detta förslag.

Fru talman! En annan fråga som tas upp i betänkandet är tillåtna längder och tyngder på lastbilar i Sverige. I Sverige har vi sedan länge haft tillåtelse att köra med längre lastbilar än i övriga EU. I stället för EU-standardens 18,75 meter får lastbilar i Sverige vara 25,25 meter långa och ha en bruttovikt på 60 ton. Detta är mycket bra då det ökar möjligheten att få med mer last per lastbil och därmed både ökar konkurrensförmågan för våra företag och minskar miljöbelastningen med ca 20 procent.

I Sverige jobbar man nu med förslag om att öka längden till ca 30 meter och tillåta bruttovikter upp till 90 ton. På vissa vägar i Sverige genomförs ett försök med projektet En trave till. Nu ser man över möjligheterna att lastbilar med en bruttovikt på upp till 74 ton ska kunna trafikera stora delar av det allmänna vägnätet. Det uppdraget ska redovisas till departementet senast den 15 augusti i år.

Fru talman! Socialdemokraterna tycker också att vi ska arbeta vidare med förslagen som rör tyngre och längre lastbilar, vilket är mycket bra. Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår att vi inte ska underlätta för en utveckling till längre och tyngre lastbilar. I stället föreslår man att Sverige endast ska tillåta de av EU fastslagna längderna och tyngderna. Det skulle försvåra för de svenska företagen, hota deras konkurrenskraft och äventyra många svenska arbetstillfällen. De vill också säga helt nej till

74-tonsutredningen. De vill avskaffa projektet och möjligheten att lasta en trave till. Miljöpartiet och Vänsterns lastbils- och miljöfientliga politik skulle allvarligt hota många arbetstillfällen i våra basindustrier i Sverige. Dessutom skulle lättare och kortare lastbilar öka miljöutsläppen.

Fru talman! Min fråga till Miljöpartiet och Vänstern blir i dag: Kan ni sätta er i en socialdemokratiskt ledd regering om man vill ha längre och tyngre lastbilar? Kommer ni då att vika ned er och acceptera längre och tyngre lastbilar eller kommer ni att säga nej? Det svaret vill jag gärna ha. Det är bra om landets väljare får veta innan valet.

I dag lägger Miljöpartiet och Vänstern fram en reservation om att de vill ta bort alla dessa undantag som Sverige har så att längre och tyngre lastbilar kan köras i Sverige. Jag vill ha ett enkelt svar: Ja eller nej till längre och tyngre lastbilar?

Fru talman! En annan fråga som tas upp i betänkandet och som har blivit ett tillkännagivande till regeringen gäller fordonsbesiktningen och Svensk Bilprovning.

Sedan den 1 juli 2010 har det funnits möjlighet för flera aktörer att utföra fordonsbesiktning. Detta har medfört att det i dag finns i huvudsak tre aktörer på marknaden, nämligen Svensk Bilprovning med ungefär 34 procent, Opus Bilprovning med ungefär 30 procent och Besikta Bilprovning med ungefär 25 procent av marknaden. Samtliga kontrolleras av Swedac så att de uppfyller de krav på regelefterlevnad som ställs på besiktningensföretag och så att de är oberoende och har ett allmänt gott anseende.

Oppositionen påstår att det inte är säkerställt att alla får en likvärdig service i hela landet, trots att antalet stationer har ökat. Oppositionen säger också att omregleringen inte har lett till önskad prispress på besiktningpriserna. Det stämmer. Priserna är ungefär som tidigare. Men det har blivit fler besiktningstationer och längre öppettider.

Tidigare fanns ingen konkurrens och ingen prispress. Det fanns ett bolag, och det fanns ingen valmöjlighet. Dessutom bestämde riksdagen hur mycket besiktningen skulle kosta.

Socialdemokraterna sade att priset skulle gå upp om marknaden av- eller omreglerades, precis som i Finland när marknaden öppnades för fler aktörer. Detta skedde inte. Priset är i stort sett detsamma i dag som tidigare.

Socialdemokraterna sade också tidigare att stationer kommer att läggas ned. Även det var felaktigt. I stort sett alla stationer finns kvar i dag. Jag tror att det är två stationer som har försvunnit. Det har i stället tillkommit fler stationer, och antalet har ökat från 190 till 334 runt om i landet.

Socialdemokraterna sade också tidigare i debatten att tillgängligheten kommer att minska. Även det var helt fel eftersom många stationer i dag har extraöppet för att möta kundernas behov.

Fru talman! Sammanfattningsvis kan jag konstatera att det Socialdemokraterna och övriga oppositionen varnade för och skrämde oss med aldrig har inträffat. Men i detta betänkande har Socialdemokraterna bytt taktik. Nu kritiserar man omregleringen med att det inte har blivit billigare att åka till besiktningstationen. Nu vill oppositionen att priserna ska sänkas i stället och tycker att konkurrensen inte har gjort tillräckligt för att pressa priserna. Det är konsten att försöka ha två motstridiga uppfatt-

ningar samtidigt. Först ville man inte ha konkurrens, och man ville inte ha fler aktörer på marknaden. Nu vill man ha både konkurrens och prispress.

Beskriv gärna för mig hur ni resonerar när ni byter från en ståndpunkt och sedan, när det inte blir som ni har sagt, byter ståndpunkt igen och intar den andra sidans ståndpunkt.

Fru talman! En annan del i tillkännagivandet innebär att förbjuda Besikta Bilprovning att styra över sitt eget bolag, vilket är helt unikt. Besikta ägs i dag av bland annat Motormännens Riksförbund, Svenska Bussbranschens Riksförbund, Svenska Taxiförbundet och Sveriges Åkeriföretag. Oppositionen vill nu gå in och styra deras ägande, vilket är helt märkligt. Man anser att Besikta ska stanna kvar hos de nuvarande åtta ägarna. Hur kan ni styra detta? Är det flera privata bolag som ni i Socialdemokraterna har tänkt att styra över? Kuba och Kina skulle bli imponeerade av era idéer.

Slutligen vill oppositionen utreda hur försäljningen gick till, vilket redan görs kontinuerligt. Dessa uppgifter finns redan. Fram till dess att utredningen är färdigställd vill man inte sälja ut mer av Svensk Bilprovning. Men efter utredningen är man tydligen i Socialdemokraterna beredd att sälja resten av Svensk Bilprovning. Eller hur ska vi tolka majoritetstexten i betänkandet? Detta säger vi i Alliansen blankt nej till.

Vi i Alliansen har uppnått det vi ville. Vi har fått fler stationer, fler aktörer, längre öppettider, större utbud av tjänster, ökad tillgänglighet – till ett i stort sett oförändrat pris på besiktningarna.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet utom under punkt 9.

I detta anförande instämde Annelie Enochson (KD).

Anf. 74 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag vill först rätta mig själv från mitt anförande. Jag yrkar bifall till reservation 10, inte reservation 7. Jag blandade ihop punkten under förslag till beslut och reservationen.

Utsläppen från de tunga fordonen, Sten Bergheden, har ökat med 25 procent de senaste åren. Men det ser inte du som något problem. Du talar i stället om att utsläppen från personbilar har minskat. Jo, det har de gjort, men man har inte minskat utsläppen lika mycket som det skulle krävas för att nå fram till en fossiloberoende fordonsflotta år 2030.

För ett antal år sedan, när de alternativa bränslena infördes, gick efter ett tag 25 procent av Sveriges bilar på alternativa bränslen. Det var etanol för de flesta. I dag är det 5 procent. Det ser Sten Bergheden som en framgång. Han stod nyss i talarstolen och talade om de stora framgångarna som man har uppnått med politiken. Jag kallar det tillbakagång – till och med kräftgång.

Sedan var det frågan om längre och tyngre fordon. Varför har det inte lagts fram några förslag? Varför sitter regeringen och segdrar den frågan? Frågan har varit känd länge. Fordonen är till och med utslitna, och nya måste införskaffas för att fortsätta försöken. Där är regeringen återigen saktfärdig. Det har inte kommit några förslag på området från regeringen.

Sten Bergheden säger att förslag ska komma någon gång i augusti. Jovisst, det får vi se då.

Sedan var det frågan om besiktning. Var har antalet stationer ökat? Vet Sten Bergheden det? I Kiruna, Gällivare, Storuman? Svaret på frågan är nej. Det statliga monopolet har ersatts med ett privat monopol. Sådan är verkligheten.

Anf. 75 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Låt oss börja med frågan om en fossiloberoende fordonsflotta. Regeringen jobbar med frågan. Utredningen är ute på remiss. Det är väl rimligt att vänta in svaren från remissinstanserna innan nästa steg tas. Ni föreslår att en ny utredning ska tillsättas. Skulle det snabba upp tempot något i processen genom att tillsätta ytterligare en utredning när det finns en utredning på bordet som vi kan jobba efter?

Sedan var det en fråga om varför det inte har hänt mer när det gäller tyngre fordon. Vi har tagit ett steg mot elektrifiering. Fordonsbranschen jobbar stenhårt för att minska utsläppen. Vi jobbar för längre och tyngre fordon. Vi i Alliansen är överens om att vi vill ha längre och tyngre fordon. Har Leif Pettersson förhandlat med sina tänkta allianskamrater vid ett eventuellt regeringsskifte?

Kom tillbaka när du har förhandlat, Leif, och tala om vad ert resultat blev i stället för att kritisera Alliansen för att vi inte gör något. Vi är överens om att införa längre och tyngre fordon. Ni är inte ens överens om vad ni är överens om.

Anf. 76 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tackar för att Sten Bergheden redan i förskott har tagit ut vår seger i valet. Det är trevligt. Jag hoppas att du sätter dig i opposition sedan.

Jag ska återgå till frågan om bilbesiktningen – jag hann inte riktigt bli färdig med den. Det Transportstyrelsens rapport visar, att det skett en ökning av priset med 13 procent, kallar Sten Bergheden ungefär samma sak. Samtidigt har konsumentprisindex i Sverige ökat med mindre än 0,1 procent. Varför har man då höjt priset med 13 procent? Jo, därför att man ska tjäna mer pengar naturligtvis. Vinsterna är viktigare för de här företagen än en bra besiktning.

Sedan kanske det finns undantag, visst. Några av de här företagen kanske kommer att bedriva en seriös och bra verksamhet, men det återstår att se. Det återstår också att se hur man förhåller sig till behovet av nya, tunga och stora investeringar för besiktning av tyngre fordon som nu är på ingående, Euro 6 och kanske till och med Euro 7. Det återstår att se vad som händer med bilbesiktningen av tunga fordon i Sverige.

Jag är tämligen säker på att vi kommer att se en minskning av antalet bilbesiktningstillfällen. Redan i dag är det några av de anläggningar som Opus har köpt som inte kan ta emot tunga fordon därför att de är för höga. Bland annat i min hemstad Boden är det på det viset.

När det gäller utsläppen från de tunga fordonen kan ni inte blunda för det faktum att de har ökat med 25 procent. Ni kan inte prata bort det med att ni har en utredning. Var finns förslagen när det gäller att minska utsläppen från de tunga fordonen? Den enda vägen är faktiskt att satsa mer på järnväg och se till att en del av godset transporteras på annat sätt än med lastbil. Men det vill Sten Bergheden inte ta i ens med tång.

Anf. 77 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! När det till att börja med gäller bilbesiktningen har antalet stationer, som jag sade i mitt anförande, ökat, tvärtemot vad Socialdemokraterna och oppositionen sade när vi avreglerade marknaden. Antalet besiktningsställen i Sverige har ökat från 190 till 334. Det är en rätt markant ökning, och det har säkert ökat tillgängligheten i många delar av landet. I min hemort har vi i alla fall inte fått några förändringar, utan det ligger kvar på samma nivå som tidigare.

Dessutom har priset ökat med 30 kronor under tidsperioden 2002–2013. Normalpriset i dag är 350 kronor för en bilbesiktning, och förboken du den ligger priset på 330 kronor.

Du är skyldig mig svaret, Leif Pettersson: Har ni tänkt återreglera den här marknaden? Har ni tänkt gå in och styra över Besikta? Får de hantera sitt bolag själva, eller tänker Socialdemokraterna i regeringsställning gå in och styra deras verksamhet? Det tycker jag att du borde ha svarat på i ditt anförande. Du kanske kan få ytterligare två minuter så att du kan gå upp och förklara detta.

När det gäller lastbilarna jobbar vi med att ta fram elektrifiering av lastbilar och även en bättre fordonsutveckling. Men vad har ni för förslag? Det är precis så som du säger här, Leif, att ni har tänkt lägga en så pass hög skatt på lastbilar att ni kan finansiera en utbyggnad av järnvägen och hoppas att det är lösningen för Sverige.

Detta är det stora hotet mot Sverige, och det är det resultat ni kommer att få fram när ni har suttit i förhandlingar med Miljöpartiet och Vänstern, om oturen skulle vara framme i september. Det kommer att kosta landsbygden, våra företag och utvecklingen i Sverige minst 4 miljarder, plus dessutom alla bränsleskatter. Det är ert förslag. Ni har tänkt ta bort lastbilarna från Sverige.

Anf. 78 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Transportsektorn är en av de största utmaningarna i arbetet med att minska Sveriges klimatpåverkan. Tyvärr är den långt ifrån att nå både svenska och internationella klimatmål. Utsläpp från inrikes transporter står för ungefär en tredjedel av Sveriges totala klimatutsläpp, och av dessa står vägtrafiken för den största delen. Om Sverige ska nå sina klimatmål krävs stora insatser och många olika åtgärder för att minska vägtrafikens koldioxidutsläpp och bryta bil- och fossilberoendet.

Genom Miljöpartiets ställningstaganden i frågorna i detta betänkande löper en grön tråd. Vi tänker långsiktigt, och vår politik syftar konsekvent till en grön omställning som gynnar miljön och människors hälsa och möjligheter att försörja sig och driva företag, både i stad och på landsbygd. Vi vill se långsiktiga spelregler som underlättar för enskilda medborgare och näringsliv att delta i denna omställning. Regeringen, däremot, backar in i framtiden, talar nog om fossiloberoende och klimatmål men driver i praktiken, tyvärr, en politik som motverkar målen.

Det finns mycket att säga om försummad järnvägspolitik och så vidare, men i dag är det ju vägtrafiken vi diskuterar, så jag fokuserar naturligtvis på den.

Förnybara drivmedel är en angelägen del av ett hållbart transportsystem, och det är nödvändigt att satsa på sådana. Tyvärr har regeringens

politik lett till att försäljningen av förnybara drivmedel och fordon som främst drivs med sådana har minskat, och det är inte hållbart.

Var man än bor i Sverige måste man ha samma grundläggande förutsättningar. Men de regionala skillnaderna i Sverige ökar på ett alarmrande sätt på många fronter. Tillgång till förnybara drivmedel är en fråga som är särskilt viktig på landsbygden, där bilen ofta är svår att ersätta.

Vår politik går ut på att både inhemsk produktion av förnybara drivmedel, som kan ge många jobb på landsbygden, och efterfrågan ska öka. Då måste naturligtvis distributionsinfrastrukturen hänga med. Det måste helt enkelt finnas tankställen inom rimliga avstånd för att det ska fungera för människor. I detta läge väljer regeringen i stället att minska tillgängligheten genom att föreslå att ytterligare 500 tankställen ska undantas från kravet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Det skulle alltså innebära att över hälften av tankställena skulle undantas. Hur går det ihop med regeringens ambition om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och att stimulera en grön omställning genom att ta vara på landsbygdens potential?

Det är inte bara vi i Miljöpartiet som är kritiska, utan även Statens energimyndighet och Jordbruksverket har avstyrkt förslaget att undanta alla säljställen som säljer mindre än 1 500 kubikmeter bensin eller diesel från kravet att erbjuda ett förnybart drivmedel.

Regeringen vill också öka möjligheten till dispenser. Vi vill behålla möjligheten till dispens, dock inte mer än tre år, för vi vill hålla trycket uppe för en förbättrad distribution av förnybara drivmedel och ge tryggare villkor för investerare i produktion av sådana drivmedel samt möjlighet till anpassning till ändrade marknadsförhållanden.

Vidare föreslår vi tillsammans med Vänsterpartiet flera åtgärder för att göra fordonsflottan fossiloberoende. Det behövs en utredning om lämpliga styrmedel för teknikstöd för förnybar energi som är tidsbegränsade men tillräckligt långvariga för att ge incitament till utveckling, med uppföljning och översyn med två till fyra års mellanrum.

Vi behöver förbättra infrastrukturen för plug in-hybrider och elbilar för att få fart på marknaden, som nu går trögt. Infrastrukturen för laddning måste förbättras. Inte minst behövs fler snabbbladdningsstationer. Vi vill också ha ett särskilt mackstöd för att intensifiera utbyggnaden av infrastruktur för både biogasfordon och laddinfrastruktur, särskilt längs de stora stråken.

Det behövs verkligen också ett slutdatum för försäljning av bilar som endast går på fossila drivmedel, om det ska hända någonting. Sverige kan inte på egen hand besluta om ett sådant förbud, så vi vill att Sverige ska driva frågan på EU-nivå. Det är ett viktigt incitament för att någonting verkligen ska hända.

Jag vill slutligen nämna ett enkelt och effektivt sätt att minska klimatpåverkan från vägtrafiken som däremot inte är särskilt svårt att besluta om, nämligen sänkt hastighet på vägarna. Det ger inte bara minskade utsläpp av koldioxid, utan det sparar också liv. Det är 90 procents risk att dö för den oskyddade trafikant som blir påkörd av en bil som kör i 50 kilometer i timmen, medan risken bara är ungefär 10 procent för den som blir påkörd av en bil som kör i 30 kilometer i timmen. Vi anser av båda dessa skäl att bashastigheten i tätorter bör sänkas till 30 kilometer i timmen.

Fru talman! Det är allvarligt att regeringen driver en politik för längre och tyngre lastbilar på våra vägar. Det innebär att lastbilstrafiken gynnas i förhållande till klimatvänliga transportmedel, vilket riskerar att öka transportsektorns utsläpp av koldioxid. Genom att underlätta för vägtransporter riskeras järnvägens konkurrenskraft. Om det blir billigare och enklare att köra gods på väg riskerar hela järnvägssystem att konkurreras ut. Det krävs ett systemtänk här. Det är lite svårare än vad Sten Berg-heden framställer det hela.

Vi är i ett läge då gods verkligen behöver flyttas från vägtransporter till järnväg. Vi tänker på hela systemet, och därför anser vi att Sveriges undantag från EU-reglerna för längre och tyngre lastbilar bör avskaffas – utom för timmerbilar i områden där järnväg saknas. Där kan vi tycka att det är okej.

Fru talman! Jag går vidare till frågan om bilpooler. Det är en riktig vinna–vinna-lösning. Den som är med i en bilpool får i princip fördelarna med bilägande och slipper nackdelarna. När flera delar på en bil blir det billigare, och fler får råd att köra bil när de verkligen behöver. Det är en möjlighet för människor med låg inkomst att få den frihet andra, mer välbeställda, tar för given.

Totalt sett måste bilresandet minska, men det finns de som verkligen skulle behöva få köra mer. Jag tänker till exempel på en ensamstående, lågavlönad mamma som inte har råd med egen bil och kan behöva stor-handla; hon skulle kunna gå med i en bilpool och då få nyttja bil till en betydligt lägre kostnad. Hon skulle ha nytta av det här.

Tidskrävande och stressande underhåll av en egen bil kan man också slippa om man är med i en bilpool, och vi är nog många som varken kan eller vill hålla på och meka själva. Det blir alltså möjligt att till en rimlig kostnad få tillgång till en nyare bil med högre säkerhet och bättre mil-jöprestanda, vilket man kanske annars inte hade haft råd med.

Miljövinsten är självklar: Den som är med i bilpool i stället för att ha egen bil kör mindre. Även på ett annat sätt är bilpooler en smart lösning, särskilt i storstäder där det är ont om utrymme. Med färre bilar blir det nämligen mer plats för människor och annat. En trevligare, mänskligare och säkrare stad för bilpoolsmedlemmar och alla andra som bor och rör sig i en stad med färre bilar – det vore något! Därför vill jag yrka bifall till reservation 6, punkt 4 om bilpooler.

Det är bra att utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta har föreslagit åtgärder för att främja bilpooler, och jag ser fram emot dess förslag när behandlingen är klar. Vi i MP vill dock tillsammans med S och V att riksdagen redan nu ska ta beslut om att kommuner bör ges möjlighet att reservera parkeringsplatser på gatumark för bilpooler. Det får de inte göra i dag, för det krävs bland annat att man i trafikförordningen definierar vad en bilpool är – vilket inte är så enkelt. Det är synd att allianspartierna inte vill påbörja arbetet med definitionen och parkeringsfrågan nu. Varför ska vi förlora tid? När utredningen sedan är klar kan vi ju ta ställning till övriga förslag den kommer fram till.

Ja, vi tycker att kommuner bör få ta ut parkeringsavgifter också på privat mark, exempelvis vid externa köpcentrum och arbetsplatser. Avgifterna skulle kunna öronmärkas för kollektivtrafiksatsningar och därmed styra om resenärer till miljövänligare transportslag. För att kommu-

nera ska få tillämpa marknadsanpassade och miljöstyrande parkeringsavgifter krävs dock en lagändring, och det är därför vi föreslår en sådan.

I tätbebyggda städer behövs också åtgärder för att minska luftföroreningar orsakade av biltrafik. I dag har kommuner möjlighet att införa miljözoner där användningen av tunga lastbilar begränsas. MP och V vill att kommunerna även ska få möjlighet att reglera användningen av personbilar och lätta lastbilar med höga hälsovådliga utsläpp, till exempel bilar som saknar katalysator. Vi vill alltså att regeringen ska underlätta för kommuner att inrätta miljözoner där endast avgasfria och lågbullrande fordon tillåts. Det vore ännu ett sätt att göra våra städer både mer hälsosamma och trevliga att leva och vistas i.

Slutligen – jag talar redan på övertid – vill jag helt kort understryka vikten av att fler av Svensk Bilprovnings besiktningstationer inte säljs ut förrän det är utrett vilka följer den redan gjorda utförsäljningen har fått. Jag behöver dock inte upprepa det Leif Pettersson redogjorde för.

Anf. 79 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Jag förväntar mig faktiskt ett svar – jag ställde några frågor angående att det i vänsteroppositionen här i landet är så stor skillnad när det gäller hur man ser på lastbilar. Det vore bra att få någon form av ställningstagande här.

Om oturen skulle vara framme för svenska företag och svensk tillväxt och ni går in i en regeringsförhandling i september, skulle ni då gå från den förhandlingen och ha vikt er i den här frågan? Jag tror att det vore bra om åkerinäringen och svenska företag fick reda på det. Många tror nämligen att ni kommer att vika er när det gäller längre och tyngre lastbilar, så det vore bra att veta var ni kommer att stå efter en sådan diskussion.

Du tog upp längre och tyngre lastbilar samt EU-standard, Annika Lillemets. Ser du ingen miljövinst i att vi kan köra längre och tyngre lastbilar i Sverige? Skulle det inte vara en fördel? De som jobbar med det här har tagit fram att det kan röra sig om upp till 20 procent i lägre utsläpp.

När det gäller parkeringarna tog du upp att du tycker att kommunen ska ha rätt att ta ut parkeringsavgift på privata tomtmarker. Hur ser du på detta – finns det något mer du tycker att man kan inskränka när det gäller svensk äganderätt? Man skulle kanske kunna ta ut avgifter inom något mer som företag eller annat äger här i landet, kommunalt eller på annat sätt.

Sedan skulle jag gärna vilja höra hur ni ser på den skrivning ni själva har gjort i betänkandet. Hur ska ni styra besiktarna så att de inte förändrar sin ägarstruktur eller gör andra förändringar i sina besiktningsgrejer? Ni skriver i betänkandet att ni ska titta över den biten. Hur ska ni från Miljöpartiet, Vänstern och Socialdemokraterna i så fall styra det?

Anf. 80 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Fru talman! Det var många frågor. Låt oss börja med regeringsförhandlingar, eller rättare sagt: Låt oss börja med regeringsförhandlingar när vi har haft valet och vet hur det har gått! Det skulle vara fullständigt tokigt att stå här och föregripa vad som händer.

Det vi kommer att göra i Miljöpartiet är självklart att söka så stort stöd som möjligt för vår gröna politik. Ju fler som röstar på oss, desto

större chans har vi naturligtvis att få genomslag för vår politik. Det hoppas jag också att vi kommer att få. I det fall vi nu inte skulle få den stora lyckan att få egen – ensam – majoritet som miljöparti kommer vi naturligtvis att få förhandla med andra partier, precis som alla andra regeringar får göra. Så är det med den saken. Jag hoppas helt enkelt på starkt grönt stöd och tänker inte föregripa några regeringsförhandlingar. Det ser vi som sagt fram emot i höst i stället.

När det gäller längre och tyngre lastbilar är det lätt att gå i fällan här. Det är klart att man kan se en miljövinst på en enskild lastbil. Om man bara tänker på enskilda lastbilar kan man alltså luras att tro det, men det gäller att tänka på hela systemen. Gör man det lättare och billigare att transportera gods på lastbil, vilket man gör om man tillåter de längre och tyngre fordonen, är det ett hot mot hela järnvägssystemet. Man riskerar att slå ut det.

Det är inte bara vi som har de farhågorna, utan det har framkommit också från forskare. Man måste se det här i ett systemperspektiv. Det är viktigt att kunna höja blicken här och tänka på det. Vi säger också att vi kan tänka oss undantag där det inte finns järnväg.

Man ska även tänka på trafiksäkerheten. Att ha 30 meter långa lastbilar på vägarna på landsbygden är inte särskilt lyckat.

Anf. 81 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Jag fick inget svar i den delen, men det är rätt allvarligt. Här pågår nämligen projektet En trave till, och vi håller på att titta över 74 ton och diskutera om vi kan införa det i Sverige. Vi undersöker möjligheten att gå vidare med elektrifiering av lastbilar för att underlätta minskningar av miljöutsläppen.

Allt detta sätter ni er nu emot i Miljöpartiets reservation. Ni är emot tyngre lastbilar, ni är emot längre lastbilar och ni är emot att vi ska ha de undantag som kan förbättra för svenska företags konkurrenskraft. Även om du inte vågar uttala något sådant, Annika Lillemets, är jag rätt övertygad om att ni om ni går in i en regeringsförhandling inte kommer att gå löst från den. Då kommer ni nog nämligen inte att delta i regeringsförslaget. Någoting kommer ni alltså att få med er. Det kvittar nästan vad det blir; det kommer ändå att bli väldigt dyrt för svenska företag och för åkerinäringen i Sverige.

Jag fick inget svar på frågan hur man ser på styrningen av Besikta. Ni skriver i reservationen att ni anser att de ska behålla sin struktur på de besiktningstationer som finns. Hur kan ni från politiskt håll gå in och styra över ett privat företag och hur det bedriver sin verksamhet? Följdfrågan är ju om ni kommer att tillämpa detta på fler områden. Kommer ni att gå in och peka med hela handen och säga att staten kommer att gå in och styra över utvecklingen i ett företag även om det är ett privat företag? Är det någonting ni kommer att applicera på fler företag i Sverige? I så fall är det ju bra om väljarna får reda på det före valet.

Anf. 82 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Fru talman! Ja, det var en mängd frågor, och vi får se vad jag hinner svara på två minuter.

Jag vill be Sten Bergheden att lyfta blicken och se: Vad är de stora utmaningarna för svenskar, för svenska väljare, för hela världen och för

kommande generationer? Det är klimatfrågan. Vi har stora problem med vägtrafikens klimatpåverkan och annan klimatpåverkan.

Vi har en seriös politik. Jag har räknat upp ett antal olika större och mindre åtgärder som vi är beredda att vidta genast. Då har jag inte ens talat om våra satsningar på järnvägen och allt annat som vi vill göra som inte handlar direkt om vägtrafik.

Sten Bergheden verkar tycka att det stora hotet mot Sverige är att lastbilstrafiken skulle behöva betala för klimatpåverkan genom någon form av lastbilsskatt eller kilometerskatt, som man har i många andra europeiska länder. Det skulle dessutom göra konkurrensen mellan svenska och utländska åkare mer sund och rättvis.

Det viktiga perspektivet är vad vi kan göra för att rädda klimatet, minska våra utsläpp och säkra framtiden. Det är det som kommer att ge människor jobb i framtiden. Vi vill ha en omställning så att man kan jobba med till exempel förnybara drivmedel och producera det på landsbygden. Det är det som det handlar om. Det är det vi kommer att driva. Vi ser hela bilden. Det kommer vi att driva i valet och förhoppningsvis i regeringsförhandlingar.

Jag vädjar till Sten Bergheden att se till systemeffekterna. Ser ni inga problem med att de längre och tyngre lastbilarna riskerar att tränga ut hela järnvägssystem? Har ni diskuterat eller funderat på det? Vi får ta det vid ett annat tillfälle, men jag ber Sten Bergheden att reflektera över det och ta det till sig och inte gå på den enkla, första tanken.

Vi får återkomma till övrig diskussion vid ett annat tillfälle, för nu är min talartid slut.

Anf. 83 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets ställningstaganden i betänkandet förutom under punkt 9, som handlar om fordonsbesiktning, och avslag på samtliga reservationer förutom reservation 13, som bland andra Folkpartiet står bakom.

Detta betänkande handlar till att börja med om lättnad i lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel, den så kallade pump-lagen, som enligt förslaget ska träda i kraft den 1 augusti 2014.

Sten Bergheden har föredömligt beskrivit orsaksförhållandena, vad som egentligen har hänt och vilka riskerna är med den så kallade pump-lagen.

Folkpartiets slutsats är att detta är ett väl avvägt förslag som ger en balans, där lagens grundläggande syfte är att tillgängligheten till förnybara drivmedel ska öka. Det är naturligtvis ett väldigt bra syfte – där kan vi vara överens.

Men om vi talar om tillgänglighet i glesbygden är alternativet att inte ha någon drivmedelsförsäljning alls. Det är därför det har getts ett otal dispenser när det gäller pumplagen. Man kan säga att det här är mer en anpassning till den dispensituation som gäller i dag. Det grundläggande syftet med lagen är naturligtvis bra, men när alternativet är att glesbygden blir av med tillgängligheten till drivmedel över huvud taget får man faktiskt se till att ha en balans.

Fru talman! Om jag då går över till frågan om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 är det en av våra absolut största utmaningar, som kräver ett stort spektrum av åtgärder.

Om vi ser på rapporten från Trafikanalys är det glädjande att konstatera att utsläppen av koldioxid från inrikes transporter för första gången nu beräknas vara något lägre än 1990. Det är naturligtvis olika för olika fordonsslag.

Det handlar alltså om energieffektivare fordon – det är en viktig faktor – och en ökad andel förnybara drivmedel, främst biodiesel. Den mesta mängden biodiesel säljs inte som ren biodiesel, utan den säljs med en inblandning. Det finns ett oljebolag som har upp till 35 procents inblandning av biodiesel, så där används förnybara bränslen i stor omfattning.

Vi måste naturligtvis blicka framåt, framför allt vidta rätt åtgärder och även tänka kostnadseffektivt. Där tror jag inte att det finns några motstående synpunkter.

Den utredning om en fossiloberoende fordonsflotta som regeringen tillsatte i juli 2012, och som redovisades i december 2013, visar på ett stort antal möjligheter att ta ställning till.

Redan i direktiven handlade det om att hållbara, förnybara drivmedel och el ska öka sin andel parallellt med att fordonens energieffektivitet ökar, och tillsammans minskar det koldioxidutsläppen. Det var hela utredningens syfte.

Bland förslagen kan nämnas ett ganska stort antal förslag om ekonomiska styrmedel för effektivare fordon, biodrivmedel och inte minst elektrifiering. Här pågår remissbehandling.

Fru talman! När det gäller elektrifierade vägar vill jag framhålla det intressanta regeringsuppdraget till Trafikverket att bygga upp och finansiera samarbetsprojekt mellan näringsliv, akademi och myndigheter.

Jag blir förvånad när Leif Pettersson närmast förlöjligar detta, förminskar den utveckling som pågår och menar att det inte är lösningen. Det är klart att en stor del av lösningen finns här.

I det nummer av tidningen Byggindustrin som kom för cirka en vecka sedan beskriver man de fyra projekt som nu håller på att förprojekteras med stöd från Trafikverket. De finns i Göteborg, Arlanda, Gävle och Södertälje. Man jobbar med olika tekniska lösningar.

Det är nämligen så, Leif Pettersson, att man måste börja någonstans. Man kan inte säga att det inte går, för då sitter vi fast. El är då en stor del av lösningen.

Målet är till och med så högt uppsatt att två av dessa projekt ska kunna vara i gång som demonstrationsobjekt redan 2015. Det finns 100 miljoner avsatta i offentliga medel för att få i gång detta.

Påståendet att alliansregeringen inte satsar på detta blir närmast ett märkligt påstående.

Ordföranden i Näringslivets Transportråd uttrycker det så här i tidningen Byggindustrin: Att kombinera lastbilens flexibilitet med järnvägens låga koldioxidutsläpp är tilltalande. Det kan vi bara hålla med om.

Det pågår också ett viktigt arbete på EU-nivå, som vi i trafikutskottet har varit i kontakt med, med bland annat laddstationer och standardisering. Det är naturligtvis också en viktig del när det gäller elektrifieringen av fordonsparken.

Om jag uppfattade det rätt tyckte Leif Pettersson att det här var ett dåligt förslag. Det kan han ju alltid kritisera om han får tillfälle.

Fru talman! Då passar det bra att övergå till att säga något om möjligheten för tyngre och längre lastbilar. Redan Kapacitetsutredningen uttryckte att det lättaste och bästa sättet att få ökad kapacitet på kort sikt är att utnyttja den befintliga infrastrukturen bättre. Ett sätt är att ha längre och tyngre lastbilar.

Det är ett arbete som Socialdemokraterna efterlyser i sin reservation. Det verkar som att Socialdemokraterna inte har uppfattat att detta arbete pågår. Då kan jag upplysa om att Transportstyrelsen har ett regeringsuppdrag att identifiera de delar av trafiknätet där det går att köra med lastbilar på 74 ton. Det arbetet pågår, och det ska redovisas så snart som den 15 augusti i år. Jag vet inte om det ingår i tillkännagivandet, men jag hoppas att det gör det.

Som har nämnts här har Miljöpartiet och Vänsterpartiet en helt motsatt åsikt i detta fall. De vill inte tillåta arbetet med att optimera lastbilstrafiken, och det betyder väl i förlängningen att de vill förbjuda det. Allting talar för att det både gynnar miljön och ger ökad tillgänglighet och bättre kapacitet. Det ska naturligtvis inte ses som ett motsatsförhållande till järnväg, och även till sjöfart i förlängningen, utan man optimerar varje trafikslag.

Här pågår också ett EU-arbete kring detta. Det handlar om gränsöverskridande transporter, kanske främst mellan Sverige och Finland, som båda nu har undantag för åtminstone längd.

Fru talman! Så till den numera årliga diskussionen om fordonsbesiktning. För drygt ett år sedan när vi diskuterade detta, i maj 2013, fanns det en reservation om ett totalt förstatligande av besiktningens verksamhet så att den närmast skulle vara mer reglerad än den var före 2010. I år har Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet enat sig om en majoritetstext som utmynnar i ett tillkännagivande om att en utredning ska göras om konsekvenserna av försäljningen av AB Svensk Bilprovningens besiktningstationer och hur det har påverkat priser och tillgängligheten på fordonsbesiktningensmarknaden.

I grunden tycker jag att det ett mycket märkligt krav. Här har vi ett väldigt gott exempel på hur man genomför en omreglering och redan från början skapar ett uppföljningssystem för Transportstyrelsen.

I fjol diskuterade vi rapporten *Fordonsbesiktningensmarknaden 2012*, och i år diskuterar vi rapporten för 2013. Jag frågade redan på utskottet vad den nu föreslagna utredningen ska tillföra för någonting. Är inte rapporterna från Transportstyrelsen tillräckligt dystra så att man måste få fram någonting ännu dystrare? Jag vill påstå att det är en stor hederlighet i rapporterna.

Ni kan väl i oppositionen hålla med om att det här är ett föredömligt sätt att arbeta på när man gör en omreglering? Det finns andra områden där vi omreglerar, och jag tycker att vi kan säga att det är en bra arbetsmetod.

Det som den samlade oppositionen skriver i sin text är rent spekulativa och hypotetiska påståenden. Det ifrågasätts till exempel om de nya aktörerna verkligen ser långsiktigt på sina åtaganden. Vidare ifrågasätts om aktörerna är beredda att investera i sina besiktningstationer. Sedan konstateras det att – lyssna nu – om vissa besiktningstationer skulle sluta att besiktiga tunga fordon skulle det innebära ett stort slag mot åkerier och bussbolag. Man kan sätta in hur många om som helst och beskriva en

verklighet som inte finns och sedan angripa den verkligheten. Det är naturligtvis ett politiskt trick, men det är ganska oärligt i sammanhanget.

När jag tar del av Transportstyrelsens rapport över utvecklingen 2013 kan jag inte alls läsa in denna dystra bild.

I rapporten *Fordonsbesiktningensmarknaden 2013* har man tagit upp och gjort en jämförelse med Danmark, som 2004 privatiserade sin fordonsbesiktningensmarknad. När vi ser utvecklingen i Danmark borde vi rimligen vara ganska glada att se att det finns utvecklingspotential. Det måste gälla även för Sverige. Danmark hade 2004 *ett* företag med 125 stationer. I dag finns det 162 företag med 419 stationer. Det är klart att över tid kommer det att hända något även på den svenska marknaden.

Konkurrensen har ökat. Den geografiska tillgängligheten har ökat. I Sverige har antalet besiktningstationer för lätta fordon bara under 2013 ökat från 270 till 314. Totalt har det ökat från 190 till 334 fram till nu. Jag kan inte se annat än att det här måste vara ganska bra, eller hur?

Besiktningens kvaliteten är likvärdig, vilket visar att certifieringen av besiktningstekniker fungerar. I det sammanhanget kan jag tycka att det är lite märkligt, Leif Pettersson, att i riksdagens talarstol påstå att det finns vissa bolag som släpper igenom fordon som inte skulle vara godkända. Det står inte i Transportstyrelsens rapport, men det kanske är en hörsägen. Kanske vi kan få höra varifrån påståendet kommer?

Den farhåga som framfördes vid omregleringen var att glesbygden skulle bli den stora förloraren. Så är inte fallet vare sig tillgänglighetsmässigt eller prismässigt.

Jag tycker att det är speciellt intressant att lyfta fram besiktningföretaget Clear Car AB, som har under 1 procents andel av marknaden. Men de har en affärsidé, en etableringsstrategi, att etablera besiktningstationer på orter som inte haft sådana förut. Jag tror inte att Forshaga, Kil, Vingåker, Kumla och Sjöbo tycker att det är dåligt med omreglering.

I detta anförande instämde Annelie Enochson (KD).

Anf. 84 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Låt mig inledningsvis yrka bifall till förslaget i betänkandet så när som på punkten och avsnittet om fordonsbesiktning, det vill säga punkt 9, och avslag på samtliga reservationer utom nr 13, alltså i likhet med ledamoten Tysklind.

Frågan om bilbesiktning har debatterats här i riksdagen tidigare, senast 2012. Då konstaterades att fordonsbesiktning *visst* kan utföras av en mångfald aktörer på en marknad och att det hela *visst* kan utformas på ett sätt som gynnar konsumenterna samtidigt som högt ställda krav på trafiksäkerhet och miljökontroll uppfylls. Jag, Centerpartiet och Alliansen är alltså av den uppfattningen.

Fru talman! I sammanhanget är det rätt häpnadsväckande uppgifter som ledamoten Leif Pettersson från Socialdemokraterna nyss tillkännagav från denna talarstol, att bilbesiktningföretag i vårt land släpper igenom bilar med godkännande som egentligen inte borde bli godkända. Är det på det sättet är det ett lagbrott, och i så fall borde tillsynsmyndigheten Swedac omedelbart agera. Jag tycker, fru talman, att den som påstår något sådant från riksdagens talarstol borde kunna verifiera det och på något vis agera i kraft av riksdagsledamot. Det är ett hot mot den lag-

stiftning som Leif Pettersson med flera har varit med om att stifta i Sveriges riksdag. Det är ett mycket allvarligt påstående.

Det är ett stort ansvar, vilket Tysklind nämnde, att omreglera en marknad och gå från ett statligt monopol till en mångfald. Det kräver en väldig omsorg.

Det är mot den bakgrunden som riksdagen har beslutat att den statliga myndigheten Transportstyrelsen ska kontrollera att fordonsbesiktningens marknaden fungerar väl med avseende på trafiksäkerhet, miljö, prisutveckling, teknikutveckling och så vidare.

Transportstyrelsen följer utvecklingen och återrapporterar marknadsutvecklingen till regeringen med väldigt täta intervall. Transportstyrelsen lämnar årligen en rapport om fordonsbesiktningen. På Transportstyrelsens hemsida kan den som har intresse följa utvecklingen av hela fordonsbesiktningens marknaden. Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, gjorde år 2013 en uppföljning av effekterna av omregleringen inom bilprovningen.

Fru talman! Mot bakgrund av Transportstyrelsens årliga och VTI:s särskilda undersökning blir man väldigt frågande till den nya utredning som en utskottsmajoritet bestående av socialdemokrater, sverigedemokrater, vänsterpartister och miljöpartister vill genomföra. Det är det enda konkreta som finns i den snömosiga text som utgör majoritetstext av S, SD, V och MP i denna del av betänkandet. Det enda man orkade ena sig om är att ytterligare vilja utreda det som redan är utrett på längden och tvären.

Varför gör man på detta viset? Är det därför att Transportstyrelsens grundliga granskande inte stöder den hypotes av jämmer och elände som majoriteten S, SD, MP och V predikar? Det blev inte så hemskt som ni sade, så låt oss mäta en gång till och kanske er eländeshypotes får stöd. Är det detta som driver majoriteten i denna fråga?

Man har årligen sedan omregleringen predikat utifrån ett eländesscenario. Då är det självklart bekymmersamt för utskottsmajoriteten i den här frågan att Transportstyrelsens årliga rapporter visar

- att den geografiska tillgängligheten till besiktning av lätta fordon har ökat med nästan 16 procent
- att det sker nyetableringar i kommuner som tidigare saknat besiktningstation
- att antalet besiktningstationer för lätta fordon ökat sedan besiktningens marknaden avreglerades
- att de företag som har trätt in på marknaden för besiktning av lätta fordon håller en likvärdig besiktningens kvalitet på sina förrättningar.

Detta framgår alltså av den årliga kontroll som riksdag och regering ålagt Transportstyrelsen att utföra. Verkligheten sådan den beskrivs av statliga Transportstyrelsen är självklart återreglerarnas värsta fiende.

Men hur var det då med prisutvecklingen? Det har väl blivit förskräckligt dyrt att besiktiga sin bil eller mc efter att det blivit fler stationer att välja på? Till min stora förvåning – säkert även till andras förvåning – drar utskottsmajoriteten in Finland i den svenska debatten. Det man hade trott skulle ske i Sverige, en kraftig prisökning, skedde inte.

Dock har det skett i Finland, där man haft en tuffare prisutveckling. Vi har säkert anledning att diskutera Finland en och annan gång här i kammaren, fru talman, men att använda det som skedde i Finland som evidens för det som inte skedde i Sverige är bara ytterligare ett kvalitets-exempel på betänkandetexten just i detta avsnitt. Verkligheten är den – återigen enligt Transportstyrelsens rapport – att de farhågor som fanns inför omregleringen om högre priser i glesbygd där konkurrensen är låg liksom ett minskat utbud av besiktningstationer inte har besannats.

Det är givetvis bra att också vänsterpartierna i kammaren vurmar för att hela landet ska leva och ha tillgång till bilbesiktningar. Låt oss därför glädjas åt att utskottet i sin helhet är enigt i synen på en annan fråga som behandlas i betänkandet och som har ännu större betydelse för att hela landet ska leva. Jag citerar ur betänkandet: ”Utskottet noterar med tillfredsställelse att den statliga medelstillelningen till enskilda vägar fortfarande ligger på historiskt höga nivåer.” Allianspolitiken gör skillnad.

I detta anförande instämde Annelie Enochson (KD).

Anf. 85 TONY WIKLANDER (SD):

Fru talman! Det är ibland en fördel att komma långt ned på talarlistan; det mesta är då redan avverkat. Jag börjar med att yrka bifall till reservation nr 4, som handlar om en fossiloberoende fordonsflotta. Vi vill slå det slag vi kan för närvarande för utvecklingen av elbilar. Vi tycker att infrastrukturen för elbilar måste bli bättre om vi någonsin ska få någon fräs på den utvecklingen. I övrigt står jag givetvis bakom de ytterligare reservationer som SD har, men för tids vinnande nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation 4 under punkt 2.

Jag vill gärna deklarerar för Sverigedemokraternas räkning att vi står bakom och accepterar tyngre lastbilar. Vi följer också med största spänning utvecklingen av eldrivna lastbilar. Jag har pratat med dem som håller på med det här, och jag ska vid första tillfälle på plats ta del av hur detta går. Vad gäller de tyngre lastbilarna får man därvidlag inte glömma att vägarna också måste ha en viss anpassning. Det gäller i första hand skogslänen vad jag förstår, särskilt där järnväg inte existerar. Det gäller också gruvnäringen, där man glädjande nog redan har satt i gång med att förbättra och förstärka vägarna.

Den fråga som uppenbarligen är kontroversiell här i dag är fordonsbesiktningen. Jag kan väl säga att jag personligen var en av dem som bedömde detta vara en av de sämre av regeringens utförsäljningar, och det säger inte så lite. Den ifrågasätts nu med rätta. Jag ansåg vid införandet – och jag anser det än i dag – att detta är myndighetsutövning som inte bör kombineras med vinstintresse. Det finns andra delar av samhället där man aldrig hade accepterat att så skett.

Orsaken till vårt ställningstagande framgår av utskottets ställningstagande och vad bland annat Leif Pettersson redan framfört. Utskottet konstaterar att omregleringen av fordonsbesiktningmarknaden inte har lett till förväntade pressade priser eller högre kvalitet.

Transportstyrelsens rapport visar att besiktningmarknaden i stort fungerar på samma sätt som före omregleringen. Dock har snittpriset ökat betydligt. Alla konkurrensivrare borde väl sträva efter att göra det bättre för konsumenterna. I det här fallet förväntade man sig bättre till-

gänglighet. Man hade även förväntat sig sänkta priser. Det blev ingenting med det.

Vad jag också tycker är synnerligen allvarligt är att man inte kan se någon teknikutveckling inom branschen. På min lilla hemort har det dykt upp en ny besiktningcentral. Jag tror att det är Mekonomen som ska driva den. Men lastbilarna får åka någon annanstans, för den delen har man inte tagit åt sig. Här är det bara att hänvisa till förslaget i utskottets betänkande, vilket jag yrkar bifall till.

Jag skulle kunna säga mycket mer och läsa ur texterna, men det är redan gjort. En del anser att det är snömos. Det tycker inte jag.

Anf. 86 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Sverigedemokraternas företrädare i riksdagens trafikutskott, Tony Wiklander.

Transportstyrelsen säger i sin rapport, som jag tycker att vi kan förlita oss på, fru talman, att den geografiska tillgängligheten till besiktning av lätta fordon har ökat med nästan 16 procent, att det sker nyetableringar i kommuner som tidigare saknat besiktningstationer för fordon, att antalet besiktningstationer för lätta fordon har ökat från ca 190 till 334 sedan besiktningmarknaden avreglerades och att de företag som har etablerat sig håller god klass. Såvitt jag bedömer det har servicen till företagare, bilägare och motorcykelägare i vårt land ökat. Vi har längre öppettider och fler platser, detta till priset av en kostnadsökning på ungefär 30 kronor.

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Tony Wiklander som företrädare för Sverigedemokraterna: Finns det fler samhällsområden än fordonsbesiktningen som Sverigedemokraterna vill återreglera och förstatliga? Borde vi inte klippa till med apoteken också av samma skäl?

Anf. 87 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Fru talman! Det var väl Åkesson som använde ordet ”snömos” för en stund sedan. Att nu börja föra in apoteksväsendet när vi diskuterar bilbesiktningen är lite långsökt, tycker jag.

Jag har inte klagat på tillgängligheten när det gäller besiktning. Det är mycket möjligt att den har blivit bättre. Jag har inte behövt använda den på några år, men det sägs att den har blivit det. Men vad var utvecklingen av det här? Allt som står i utskottets betänkande är inte snömos. Jag tycker faktiskt att det är fakta om hur utvecklingen har varit.

Någon klagar också på att vi begär en utredning om det. Ni blir upprörda över att vi då krånglar till det och begär det som redan är på gång. Att begära en utredning är ett sätt att granska de saker som har framkommit, vilket också framkommer av utskottets ställningstagande. Det är en sak att de som är föräldrar till den här så kallade reformen gör en utredning, men man kanske inte kan förvänta sig att de gör något annat än omhuldar sitt barn. Jag tror inte att en sådan utredning får den dignitet som vi efterfrågar.

Anf. 88 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Låt mig vara tydlig, Tony Wiklander. Snömos avsåg den del av betänkandet som är författad av en utskottsmajoritet bestående av

Sverigedemokraterna, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I övrigt är det en utmärkt betänkandetext.

Sverigedemokraterna brukar framhäva betydelsen av och tillmäta sig ansvaret för offentliga medel. Likväl argumenterar Wiklander för att vi utöver den myndighetsutövning som statliga Transportstyrelsen årligen utövar på besiktningsväsendet ska avsätta utredningsresurser. Det tycker jag är slöseri.

När det gäller föräldraskap är Alliansen och Centerpartiet föräldrar till den politik som innebär att vi i dag har ett mycket större utbud och en mycket större tillgänglighet till bil- och fordonsbesiktning i vårt land än vi hade på den gamla monopoltiden. Tillsynen sker på ett korrekt vis genom den statliga myndigheten Swedac, och myndighetsutövningen sker genom statliga Transportstyrelsen. Swedac har ett tillsynsuppdrag för att kontrollera att de som utför fordonsbesiktning gör det på ett sådant sätt att inga fordon i ett skick som är sämre eller farligt för trafiksäkerheten rullar ut från någon besiktningshall någonstans i vårt land, oavsett vem som äger och driver besiktningshallen. Har även Tony Wiklander hört samma uppgifter som Leif Pettersson tidigare refererade till om att kvaliteten på besiktningen inte är korrekt?

Anf. 89 TONY WIKLANDER (SD) replik:

Fru talman! Jag får tacka Anders Åkesson för svaret att snömos handlar om den utredning som vi i oppositionen har ställt oss bakom. Min uppfostran förbjuder mig att gå vidare i just den frågan, men vi kan ta det en annan gång.

Du ska däremot få ett klart svar angående avregleringar. Ja, Sverigedemokraterna omprövar gärna fler avregleringar. Centern, som ju får nöja sig med att bara hålla med och existera i dag, får gärna ta åt sig det.

Anf. 90 BENGT BERG (V):

Fru talman! *Vissa vägtrafikfrågor* och funderingar kring fordon och hur vi hanterar vår miljö är givetvis viktiga saker. Mycket har sagts, och jag ska tillfoga ett litet bidrag.

Förutom vägtrafiken och fordonen handlar det om två viktiga saker, nämligen miljön och den geografiska jämlikheten. Det handlar om hur vi genom en omställning till förnybara drivmedel ska kunna hejda den olycksbådande klimatförändringen.

Vi har ett gemensamt partipolitiskt gränsöverskridande ansvar för detta. Genom att fortsätta samma huvudlösa klimatpolitik som hittills sågar vi långsamt av den gren på världsträdet Yggdrasil som vi alla sitter på tillsammans.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1, där Vänsterpartiet tillsammans med Miljöpartiet yrkar avslag på regeringens förslag i § 3 om att ändra säljställenas försäljningsvolym till 1 500 kubikmeter per år. Detta regeringsförslag skulle säkert minska Trafikverkets hantering av dispensärenden, men det skulle näppeligen främja miljön om förnybara drivmedel blir alltför svåra att nå på den svenska landsbygden. För Vänsterpartiet är det ett viktigt argument att de samhällsliga villkoren på landsbygden ska göra det möjligt för folk att fortsätta sina liv, sin verksamhet och sin utveckling där.

Genom den senaste järnvägsskandalen med försvunna järnvägsmiljarder har landsbygdens kommunikationer åter hamnat i en ännu djupare skugga. Och Trafikverkets Gunnar Malm ursäktar sig nästan med att det nu gäller att prioritera. Det gäller att prioritera platser och områden där flest människor finns, och det är inte på landsbygden.

Fru talman! Oavsett var i landet vi bor måste vi kunna begära samma grundläggande förutsättningar för kommunikation och transport. God landsbygdsutveckling äger också en oerhörd framtidspotential på miljöområdet. Här utgör lanthandeln och de små bensinstationerna viktiga nav, både för det sociala livet och för sysselsättningen.

Regeringens förslag om att minska antalet gröna mackar som tillhandahåller förnybara drivmedel är att stirra sig blind i backspeglarna i stället för att möta framtidens nödvändiga krav och utmaningar. När vi i Sverige behöver mångdubbelt fler tankställen med förnybara bränslen låter regeringen vårt fossilberoende fortsätta som om ingenting hade hänt sedan 2005, då den så kallade pumplagen kom till.

Fru talman! Låt mig också ta upp en annan fråga som har behandlats och diskuterats i trafikutskottet. Det handlar förstas om fordonsbesiktningen som alliansregeringen lät konkurrensutsätta i början av denna mandatperiod. Fordonsbesiktningen regleras i en fordonslag och i en fordonsförordning.

Vad blev resultatet? Hur gick det? Vänsterpartiet ser med stor tillfredsställelse på att trafikutskottets majoritet ställer sig bakom kravet på att regeringen snarast genomför en utredning om hur utförsäljningen av Svensk Bilprovnings besiktningstationer påverkat priser och tillgänglighet på den öppna marknaden. Ytterligare försäljning av besiktningstationer bör inte göras förrän denna utredning presenterats.

Det förtjänar att påpekas att en framtida fordonsbesiktning ska garanteras i hela landet och att besiktningstationerna ska ligga inom rimliga avstånd från där folk finns och bor.

Än en gång: Hela Sverige ska leva, inte bara på sommarlovet utan året runt.

Jag yrkar bifall till reservation 1 och 4.

Anf. 91 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Det är inte ofta som jag begär ordet igen, men nu vill jag ge Leif Pettersson en chans till. Leif Pettersson sade ungefär så här i debatten: Jag har hört att vissa bolag godkänner fordon som ej borde godkännas. Var menar Leif Pettersson att han har hört detta?

Tydligt har tillsynsmyndigheterna inte upptäckt det. Det blir lite oseriöst att stå och påstå en sådan sak i riksdagens talarstol och inte kunna verifiera uppgiften.

Än en gång: Vad finns det för belägg för detta påstående?

Jag har ytterligare en fråga som jag kan ge Leif Pettersson en chans att svara på när jag ändå är uppe i talarstolen: Är den satsning som nu görs på elektrifiering av den tunga trafiken bra eller dålig? Per Bonde- mark, ordförande i Näringslivets transportråd, uttrycker sig så här i tidningen Byggindustrin: Att kombinera lastbilens flexibilitet med järnvägens låga koldioxidutsläpp är tilltalande. Kan Leif Pettersson instämma i det uttalandet? Är det dåligt att det nu satsas 1 miljon per projekt från Trafikverket för att projektera fyra pilotprojekt och demonstrationspro-

jekt, varav två ska starta redan 2015, och att det finns 100 miljoner avsatta till detta i offentliga medel? Är det bra eller dåligt, Leif Pettersson?
Nu har jag gett honom chansen att svara en gång till på dessa frågor.

I detta anförande instämde Annelie Enochson (KD).

Anf. 92 BENGT BERG (V):

Herr talman! Jag ber om ursäkt – jag blev så exalterad av mitt eget anförande att jag yrkade bifall till fel reservation. Jag yrkade bifall till reservation 6 i stället för reservation 4. Jag beklagar detta.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 23 §.)

20 § Landsbygdspolitik

Miljö- och jordbruksutskottets utlåtande 2013/14: MJU17
Landsbygdspolitik (skr. 2013/14:158)
föredrogs.

Anf. 93 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Vi debatterar i dag miljö- och jordbruksutskottet betänkande MJU17 *Landsbygdspolitik*. Vi socialdemokrater står bakom samtliga reservationer, men för tids vinnande yrkar vi bifall endast till reservation 1.

Herr talman! Den svenska landsbygden har så många mervärden: vacker natur, välmående djur, gynnsamma produktionsförutsättningar, välutbildade lantbrukare och en god biologisk mångfald. Kort sagt är Sverige ett bra landsbygdsland som i allt väsentligt torde vara världsledande i så mycket mer.

Samtidigt tonar en helt annan bild fram när verkligheten ska analyseras. Sedan alliansregeringen tillträdde har 15 000 jobb försvunnit från landsbygden. Livsmedelsexporten har förvisso ökat, men huvuddelen av ökningen består av vidareförädlad lax från Norge. Landsbygdsministern har gjort många resor runt i landet för att tala sig varm för svensk mat. Det är bra, och jag är glad för att hans parti numera fullt ut står upp för ursprungsmärkning även av processat kött efter mycket tjat från oss socialdemokrater.

Vi har en också en tuff import–export-situation som påverkar landsbygden i allt väsentligt. 50 procent av det som hamnar på tallrikarna i Sverige är importerat. Jag är en varm vän av frihandel, men visst känns det som att regeringen i sina ambitioner med Matlandet har missat i verklighetsanalysen. Regeringen vill fördubbla livsmedelsexporten – fördubbla! Tror verkligen ens den mest optimistiskt marknadsliberala moderat att marknadskrafterna kommer att lösa detta utan en handlingskraftig regering? Det tror inte jag.

Herr talman! Hur ska vi över huvud taget nå dessa fantastiska framgångar grundade i den svenska landsbygden när finansministern förutspår det svenska produktionsjordbrukets nedläggning? Vad är det som

ska produceras på landsbygden i form av livsmedel för att uppnå de milt uttryckt ambitiösa målen i visionen om Matlandet Sverige? Är det möjliga flodpärlmusslor eller kanske lax som har lekt ända upp i Sävarån? Vi kanske ska leasa in utländska jordbrukare som får odla den svenska marken medan markägarna förtjänar levebrödet på arrendeavgifter? Men då lär regeringens stödparti SD visa sitt klara ogillande.

När det dominerande partiet i den borgerliga regeringen, Moderaterna, skapar en livsmedelsstrategi är det en bekännelse under galgen. Inte ens den ledande M-riksdagsledamoten i miljö- och jordbruksutskottet tror på den produkten. En efter en har de övriga stödpartierna i den borgerliga regeringen ställt sig i kö för att skapa egna livsmedelsstrategier. Kristdemokraterna, Centern och Folkpartiet – alla kräver numera liknande strategier. Det märkliga är att för inte alltför länge sedan var Matlandet Sverige den borgerliga regeringens livsmedelsstrategi. Matlandet var livsmedelsstrategin. Det skulle ge svaren på alla de utestående frågorna kring en levande landsbygd och en livskraftig livsmedelsproduktion i Sverige.

Vad har hänt sedan dess? Har verkligen de ivrigaste förespråkarna tvingats till korset – förlåt, KD! – för att inse den bistra sanningen, den syrliga upplösningen, eller om ni så vill känna den bittra eftersmaken av Matlandets negativa effekter? Återigen förlåt – jag tar tillbaka! Jag menar *uteblivna* effekter.

När Matlandet utvärderades av regeringens egen utredare Kontigo var målen långt ifrån tillgodosedda. I 11 av 17 av mål rubricerades målfyllnelsen som oklar utveckling och ännu ej uppnådda mål. När det väl har skrivits om att målen är på väg att uppfyllas kan till exempel följande noteras: Ökad lönsamhet för branschen är målet, och Kontigos kommentar är att målet är relevant men Matlandets påverkan rimligen begränsad.

Vidare konstaterar Kontigo följande: Vilka problem ska Matlandet lösa? Vilka outnyttjade möjligheter ska man ta tag i? Kontigo menar att Matlandet också öppet behöver adressera och förhålla sig till några av de motsättningar eller intressekonflikter som vi identifierar mellan olika aktörer och grupperingar i Matsverige.

Ett av huvudmålen i Matlandetvisionen är att 20 000 nya jobb ska skapas till 2020. Under den borgerliga regeringens tid har 15 000 jobb försvunnit från landsbygden. Det saknas alltså 35 000 jobb för att ekvationen ska gå ihop. Det innebär att landsbygdsministerns uttalade mål kräver att det från och med i dag fram till 2020 skapas ca 5 000 nya jobb varje år på landsbygden för att Matlandets vision ska uppfyllas. Det motsvarar typ 13–14 jobb om dagen varje dag fram till 2020. Vilket branschstöd ska regeringen erbjuda landsbygden för detta? Krogmomsen är ju bekant för oss alla.

Det finns en annan del som förvånar mig mycket. Hur kan det komma sig att den borgerliga regeringen har så precisa mål som att 20 000 nya jobb ska skapas när den samtidigt över huvud taget inte kan precisera ett mål för hur mycket den offentliga sektorn ska köpa in av ekologisk mat och för hur mycket ekologiskt odlad mark som ska finnas i Sverige 2020? Den frågan har vi ställt från oppositionen flera gånger, och vi får fortfarande inga svar. Det är mycket märkligt.

Matlandet har inklusive det riktade, skattesubventionerade branschstödet till krogar och restauranger kostat skattebetalarna drygt 6,1 miljarder kr – jag sade *inklusive* det riktade branschstödet till krogar och restauranger. Till detta ska läggas att huvuddelen av krogarna och restaurangerna finns i storstäderna, där det råder lägst ungdomsarbetslöshet. Hur mycket av dessa pengar har använts för att utveckla landsbygden? Jag vet inte.

Om vi skulle förstärka detta ännu mer kan vi också ta med sänkningen av ungdomsarbetsgivaravgifterna. Det är ett generellt stöd, men det har ändå tillsammans med krogmomsen kostat skattebetalarna ungefär 20 miljarder kronor av statliga medel. Men restauranger och krogar, som är viktigt huvudfokus i Matlandet, har påverkats tack vare dessa subventioner eftersom till exempel snabbmatskedjor i många stycken har som affärsidé att anställa yngre vuxna under 26 år.

Nåja, det visar på den splittring som regeringspartierna så tydligt markerar inom landsbygdspolitiken. Moderaterna styr, och övriga borgerliga partier rättar in sig i ledet. För att det nu inte ska råda någon tvekan om vad vi vill har jag radat upp ett antal förslag som Socialdemokraterna står bakom.

Herr talman! Vi vill se till att följande görs:

- Vi vill skapa organisationen Svensk Mat som samägd med näringen kan stimulera till ökad konkurrenskraft.
- Vi vill ge mer pengar till forskning i de gröna näringarna.
- Vi vill arbeta för mer information om matens ursprung och innehåll.
- Informationen ska bli mer läsbar och begriplig.
- Information och kunskap om matens hälsoeffekter måste stärkas.
- Ett nytt system som visar matens hälsovärde ska tas fram.
- Saltinnehåll ska märkas på förpackningen.
- Azofärgämnen och transfetter bör förbjudas.
- Livsmedel fria från tillsatser ska märkas.
- Det ska vara lagkrav på barnmatens nyttighet.
- Vi vill använda offentlig upphandling av mat som ett redskap för större klimatansvar och miljöansvar.
- Statlig upphandling av mat ska inriktas på minskad miljö- och klimatpåverkan.
- 30 procent av den offentliga sektorns matinköp ska vara ekologiska 2020.
- Miljöstyrningsrådet ska vara kvar och utvecklas.
- Vi vill främja branschöverenskommelser om reklam för ohälsosam mat riktad till barn.
- Vi vill öka konkurrensen i livsmedelssektorn.

- Information ska finnas om ursprung och tillsatser i mat som serveras på restauranger, sjukhus, skolor och äldreboenden.
- Fusk med beteckningar måste stoppas.
- Sverige behöver en plan för att halvera mängden slängd mat.
- Vi behöver speciellt granska varför det slängs så mycket bröd och frukt.
- Märkningen med bäst-före-datum bör ses över.
- Anslagen till landsbygdsprogrammet ska ökas för att kompensera neddragningen av EU-stöd.
- Landsbygdsprogrammet ska göras mer modernt och framtidsinriktat.
- Småskalig livsmedelsförädling ska stödjas genom Eldrimner i Jämtland.
- Ekostödet i landsbygdsprogrammet ska öka.
- Vi vill sätta ett mål att den ekologiskt certifierade odlingen ska vara 30 procent av den odlade arean 2020.
- Lantbrukare som producerar biogas ska få ersättning för de metangasutsläpp som de förhindrar.
- Vi vill stimulera till mer odling av proteingrödor i Sverige.
- EU:s medlemsländer bör ges större möjlighet att säga nej till odling av GMO-grödor på sitt territorium.

Herr talman! Slutligen konstaterar jag att Matlandet har gjort en positiv sak för Sverige. Vi talar om mat, och det är bra. Men Matlandet i dess nuvarande form är i sina delar utopisk. Vilka problem ska Matlandet lösa? Vilka outnyttjade möjligheter ska man ta tag i?

Kontigo menar att Matlandet också öppet behöver adressera och förhålla sig till några av de motsättningar eller intressekonflikter som vi identifierar mellan olika aktörer och grupperingar i Matsverige.

Det sista tänker vi socialdemokrater ta fasta på om vi vinner valet. Vi vill skapa en organisation som vi har gett arbetsnamnet Svensk Mat. Vi vill bjuda in intresseorganisationer och näringslivet att delta som delägare. Syftet är en samordnad kraftsamling för att ge stöd och stimulans till effektivisering och till utveckling och lansering av varumärken som har svensk livsmedelsproduktion som råvara. Det kan handla om utveckling av pilotanläggningar för innovationer, hjälp för företag att samordna sin verksamhet, utveckling av byggtekniker som ger billigare investeringar utan att djurskyddskraven försämrats och utbildning om hur nya varumärken kan lanseras.

(Applåder)

Anf. 94 KEW NORDQVIST (MP):

Herr talman! Vi debatterar nu miljö- och jordbruksutskottets betänkande 17 om landsbygdspolitik. Jag börjar med att yrka bifall till reser-

vation 4 om förvaltning av gemensamma resurser, så att jag inte glömer bort det.

Det främsta redskapet för en aktiv landsbygdspolitik är landsbygdsprogrammet. Här vill vi, i likhet med de flesta andra, styra över pengar från pelare 1, det vill säga gårdsstöd, till pelare 2, miljöersättningar.

När regeringen nu skär ned på landsbygdsprogrammet tillskjuter vi medel. I vårt budgetförslag handlar det om 558 miljoner kronor mer än vad regeringen satsar. Vi menar att varje skattekrona ska ge miljönytta eller djurvälstånd. Bonden får därmed ersättning för sitt arbete i stället för ett stöd.

Vi i Miljöpartiet vurmar speciellt för det ekologiska lantbruket. Vi vill att 30 procent av jordbruksarealen ska vara ekologisk till 2020. Vi vill att 50 procent av den offentliga konsumtionen ska vara ekologisk till 2020. Här menar vi att staten har ett speciellt ansvar att gå före i de verksamheter som staten styr i sina verk, i försvaret, i fängelser med mera.

Låt mig ta ett exempel på vad vi menar att man kan genomföra ute på landsbygden. Vi tycker att det är hög tid att öka tillverkningen av fordonbränslen i Sverige, snarare än att vara beroende av en allt dyrare oljeimport från diverse stater med tveksamma regeringar.

I alliansregeringens budget för 2014 satsar man tyvärr endast 24 miljoner per år på biogas, vilket räcker till endast ett pilotprojekt i Skåne. Miljöpartiet vill i likhet med Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, ha ett rikstäckande stöd till gårdar som producerar biogas. Där är vi beredda att satsa 140 miljoner kronor per år i ett så kallat metanreduceringsstöd och dessutom göra en satsning på 50 miljoner kronor per år som främjar utbyggnaden av biogasmackor. Det är alltså 190 miljoner kronor per år. Dessa satsningar på biogas skapar jobb på den svenska landsbygden.

Vi tycker att det är glädjande att landsbygdens frågor kommer upp på agendan, både här i riksdagen och i debatten utanför detta hus.

Jag ska ta upp en annan fråga som handlar om att flera miljöpartister har tagit upp frågan om förvaltning av gemensamma resurser i en motion som behandlas i detta betänkande. Det gäller att det är angeläget att se över vilka allmänningar i Sverige, utöver atmosfären, som skulle behöva förvaltas långsiktigt och hållbart utifrån samma principer som allmänintresse. Mineraler och hav är exempel på viktiga gemensamma naturresurser. Det behövs en kartläggning av dessa tillgångar, det vill säga hur var och en av dem bäst förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt och hur eventuell avkastning av dem bör fördelas på ett rättvist sätt.

Det handlar såväl om att begränsa utsläpp av skadliga ämnen som att inte överutnyttja resurser. Det kan också handla om att avstå från att exploatera en resurs. Här tycker vi att det fossila kolet, oljan och gasen ska stanna kvar i jordskorpan. När hänsyn tas till alla inblandades intressen framstår inte skövling av urskog för kortsiktig vinst åt aktieägare i ett skogsbolag eller mineralbrytning som ödelägger en bygd så att lokalbefolkningen inte längre kan försörja sig på jordbruk, turism och liknande som ett ansvarsfullt alternativ, vare sig ekonomiskt, socialt eller ekologiskt. Det är just här som landsbygdsperspektivet kommer in. För att vara konkret gäller det exempelvis planerad exploatering vid Norra Kärr i Gränna, Gállok i Jokkmokk eller Ojnare på Gotland men även planerad frackning, alltså gasutvinning under tryck med tillsats av kemikalier, i

Vättern utanför Motala. Detta tycker vi är exempel på aktiviteter som motverkar en sund landsbygdspolitik.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till reservation 4. (Applåder)

Anf. 95 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Nu debatterar vi miljö- och jordbruksutskottets betänkande 17 om landsbygdspolitik. Givetvis står partiet bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 3.

Sverigedemokraterna vinner nu mark överallt i samhällets alla delar. Om detta vittnar inte minst EU-valet. I några kommuner blev vi största parti, och i hela 163 kommuner blev vi topp tre och ett av de tre största partierna.

Det man också tydligt kan se är att vi har en relativt stor övervikt av andelen väljare på mindre orter jämfört med storstad.

Nu är detta förvisso ett EU-val, men jag tror mig ändå kunna säga att stödet för oss i Sverigedemokraterna är betydligt större på landsbygd och på mindre orter, vilket i mångt och mycket kan bero på en växande konfliktlinje mellan stad och landsbygd, och jag tycker mig kunna se ett allt större landsbygdsförakt.

Sverigedemokraterna har under mandatperioden gått i främsta ledet för att försvara många av landsbygdsnäringarna gentemot vad jag skulle vilja betrakta som storstadspolitik. Inte minst från Bryssel kommer enorma mängder detaljregleringar som långt ifrån alltid är anpassade till svenska förhållanden, och då inte minst till glesbygdsförhållanden.

Herr talman! På landsbygden finns det sällan en fungerande kollektivtrafik, utan man behöver egna fortskaffningsmedel. Vidare behöver man givetvis en hel rad andra saker för att kunna bo kvar i sina förfäders bygder, till exempel tankställen, postkontor, mataffär och så vidare. Då duger det inte att föra en storstadspolitik i form av pumplagen och ständigt höjda bensinpriser.

Bor man i Stockholm kan givetvis tunnelbanan för många vara ett fullgott alternativ för att ta sig till arbetet, men i glesbygd finns det inte någon möjlighet att få en fungerande kollektivtrafik som kan ersätta bilen. Med den politik som man i dag i första hand från vänsterhåll driver i svensk politik riskerar deltagande i samhället, framför allt i glesbygd, att bli en klassfråga. Det blir helt enkelt för dyrt att köra bil. Det är en utveckling som jag ser med oro på.

Något annat man behöver på landsbygden är självklart jobb. Man behöver arbetstillfällen och möjlighet att driva företag. En av de reservationer som Sverigedemokraterna har i detta betänkande handlar om slaktavfall. Detta är ett typexempel på hur EU:s byråkrater detaljreglerar sönder svensk glesbygd.

Att det regleras hur man hanterar slaktavfall är givetvis bra, för att undvika sjukdomsutbrott och andra tråkigheter. Men när man applicerar exakt samma lagstiftning i hela EU och i hela Sverige kan det gå snett, och det menar jag att det också har gjort.

Det finns nu, i alla fall vad jag förstått, en trend där det växer upp nya små slakterier anpassade för småskalig produktion, även om det på sina håll är långt ifrån tillräckligt. För att denna utveckling ska kunna fortgå

är det naturligtvis otroligt viktigt att minska på regelkrånglet och betungande paragrafer, framför allt när det inte kan motiveras genom en rationell riskbedömning.

I ett tidigare betänkande som vi debatterade för ett tag sedan – som då hade djurskydd som huvudinriktning – pläderade jag och Sverigedemokraterna för att tillåta slakt medan djuren befinner sig på bete i sin in-vanda miljö. Detta är ett bra och humant sätt att slakta på, men det handlar minst lika mycket om att småjordbruk ska klara av att överleva i den hårda konkurrensen.

Samma utgångspunkt gäller såklart även med reservationen om slaktavfall. Man kan inte alltid kräva att storjordbrukets regelverk ska gälla på det småskaliga, och man bör inte heller göra det, om det inte finns starka skäl för det. Enligt mig föreligger inga sådana skäl i detta fall.

Som sammanfattning kan man konstatera att när det gäller både slakt på gården och till exempel nedgrävning av slaktavfall sätter EU:s stelbenta byråkrati krokben för det småskaliga jordbruket i svensk glesbygd. Det är i alla fall det som regeringen skyller på, att det är EU:s fel. Kanske kan regeringen göra mer i Bryssel, jag vet inte.

En annan reservation från Sverigedemokraterna i detta betänkande handlar om betesresursinventering, vilket är ytterligare ett förslag som går lite grann i samma anda. Det vi efterfrågar är alltså en inventering av de betesresurser som finns utnyttjade i Sverige för att kunna kartlägga värdet av skogsbete, fjällbete och skärgårdsbete.

Att i större utsträckning bruka utmarksbete skulle kunna generera nya jobb i glesbygd och inom de gröna näringarna. Att ha djur på de mycket stora arealerna utmarksbete som finns i Sverige skulle även kunna ge positiva effekter på till exempel biologisk mångfald. Många av de rödlis-tade arterna av till exempel kärlväxter, svampar, insekter och så vidare är beroende av skogsbete, fjällbete och skärgårdsbete.

De svenska lantraserna, som i ett par fall är utrotningshotade, är speciellt anpassade för utmarksbetet. Det finns alltså många vinster i att på olika sätt stötta denna näringsverksamhet.

Herr talman! Till sist vill jag säga några ord om vår reservation gällande några rennäringensfrågor.

Det finns de som vill få vår kritik mot gällande lagstiftning om rennäringen till att vi skulle ha något emot samer eller samisk kultur. Detta kunde dock inte vara mer felaktigt. Vi ser det snarare som oerhört viktigt att understödja och bevara samernas identitet och kulturyttringar.

Vi anser att den samiska minoriteten, den samiska kulturen och samernas ursprungliga levnadssätt är en naturlig och skyddsvärd del av Sverige. Det är ett levande kulturarv som vi gärna stärker på olika sätt, inte minst genom höjda anslag till Sametinget.

Dock tror jag inte att det finns någon här i kammaren som, med handen på hjärtat, kan säga att den lagstiftning som gäller rennäringen är särskilt bra. Vi har nämligen en situation där en person kan fördelas framför en annan, enbart på grund av etnicitet. Alltså gäller inte likhet inför lagen. Detta gäller inte bara mellan samer och icke-samer, utan de särskilda rättigheterna återfinns också inom den grupp som kallar sig för samer.

Vi har tidigare under mandatperioden röstat för en reservation som gör gällande att regeringen bör göra en översyn av rennärlagslagen i syfte att garantera alla medborgare likhet inför lagen, oavsett börd och etnisk tillhörighet. Man kan ju tycka att detta vore en självklarhet i ett land som kallar sig för rättsstat, men så ser det faktiskt inte ut i dag. I den aktuella reservationen för dagen föreslås att samefonden bör ombildas till fjällfond.

Fjällfonderna bör vidare på ett demokratiskt sätt förvalta och dela ut medel till alla som bor i de så kallade renbetesområdena, oavsett etnisk identitet och näring. Fjällfonderna ska ha lokal förankring och bestå av ledamöter från olika näringar och etniciteter.

På samma sätt vill vi att rennärlagsdelegationerna bör ombildas till fjälldelegationer och att andra ursprungliga näringar och kulturer ska jämföras med rennärlagen när det gäller rättigheter och skyldigheter.

Detta är känsliga och komplicerade frågor, men för mig är det solklart att allt inte står rätt till, och då kan det vara bra att ta upp dessa åsikter och uppfattningar till diskussion. Det handlar alltså inte om vare sig att vi vill förhindra rennärlagen eller att vi skulle ha någon udd riktad mot samerna. Det handlar enbart om att lyfta upp debatten på bordet och förhoppningsvis kunna komma framåt med tanke på de som känner sig förfördelade uppe i fjällmarkerna.

Anf. 96 CHRISTER AKEJ (M):

Herr talman! Vi debatterar nu ett betänkande om landsbygdsfrågor som innehåller dels motioner från allmänna motionstiden, dels regeringens skrivelse utifrån Riksrevisionens rapport om landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013.

Jag har själv i hela mitt liv bott på den skånska landsbygden på Österlen. Till för några år sedan drev jag också aktivt mitt lantbruk. Landsbygden ligger därför mig varmt om hjärtat, och jag kämpar för en levande landsbygd med livskraftiga företag.

Vårt land har omdanats rejält under det senaste seklet. Förr bodde merparten av invånarna på landsbygden, men efterhand har folk lämnat landsbygden och flyttat in till tätorterna. Samhället har förändrats, och vi har gått från bondesamhälle till industrisamhälle och nu till tjänstesamhälle.

Företag koncentrerar sin verksamhet för att bli mera konkurrenskraftiga och kostnadseffektiva. Detta har märkts tydligt inom lantbruket där det har skett en omfattande strukturrationalisering. År 1932 fanns i vårt land 428 600 lantbruksföretag, och 28 procent av dessa hade mindre än 2 hektar åkermark. År 2010 fanns det 71 100 lantbruksföretag, och blott 5 procent av dessa hade en areal mindre än 2 hektar. År 1927 var medelarealen 8,7 hektar, och 2010 hade siffran ökat till 37 hektar.

Konsekvensen av detta har blivit att färre har sin utkomst från lantbruket. Antalet sysselsatta inom lantbruket sjönk kraftigt under 50- och 60-talen i samband med en kraftig mekanisering och strukturrationalisering inom jordbruket. I början av 50-talet var nästan en miljon sysselsatta inom lantbruket i vårt land. År 2010 var siffran 177 000.

Herr talman! Omdaning av landsbygden är en svår utmaning, men det gäller att inte ge upp. På landsbygden finns fina och lugna boendemiljöer nära naturen och långt från storstadens stress. Dessutom är kost-

nadsläget oftast lägre på landsbygden, vilket gör att man kan skaffa en rymligare bostad till lägre kostnad. Det finns då utrymme att i stället prioritera annat i sin livsföring. Det gäller därför att skapa förutsättningar för att fler ska kunna bo och utöva en verksamhet på landsbygden.

All kraft måste sättas in för att stimulera och uppmuntra till verksamhet som ger en levande landsbygd. Det finns många saker att göra. Sannolikt är det rimligt att på landsbygden främst fokusera på mera småskalig verksamhet där man kan bygga upp olika nischer. Det gäller därför att skapa förutsättningar för just detta.

Regelverken måste vara enkla så att det är lätt att starta och driva företag. Den som satsar på företagande måste känna uppmuntran och stöd från samhället. Regelverken ska vara tydliga och enkla. Regeringen har jobbat mycket med frågan om regelförenklingar, och det finns en tydlig målsättning. Vidare får skattesystemet inte vara utformat så att det på ett onödigt sätt belastar företagen. Våra företag ska kunna konkurrera på lika villkor gentemot sina konkurrenter i andra länder. Därför har det varit viktigt att ta bort förmögenhetsskatten, sänka bolagsskatten och arbetsgivaravgiften och dessutom ta bort handelsgodskatten för lantbrukarna.

Regeringen har stärkt landsbygden med 2,2 miljarder kronor årligen genom sänkta inkomstskatter, sänkta arbetsgivaravgifter, djurvälståndssättning och sänkt slakteriavgift. Tillsynen från det offentliga inom olika sektorer som miljö och djur får heller inte onödigt belasta företagen. Det är viktigt att tillsynen är utformad så att den som sköter sig och bedriver en verksamhet med hög kvalitet uppmuntras. Tillsynen ska fokuseras på områden där det finns problem, och åtgärder måste sättas in.

Herr talman! Ett viktigt område för en fungerande landsbygd är en väl utbyggd infrastruktur. Regeringen tar nu rejäla tag och satsar historiskt mycket, 522 miljarder, på utbyggnad och underhåll av infrastrukturen under kommande planperiod. Till detta kommer satsningar på speciella projekt i kommuner och landsting. En levande landsbygd förutsätter att det är lätt att transportera såväl personer som gods dit och därifrån. Det ska vara lätt att arbetspendla till närliggande orter. Det måste gå att bo på landsbygden och jobba på annat ställe. En väl fungerande kollektivtrafik är ett stort plus för landsbygden. Det kommer inte att vara möjligt att överallt erbjuda kollektivtrafik, utan man kommer på landsbygden att vara beroende av bil och lastbil för sina transporter. Det är därför viktigt att de inte straffbeskattas. Vi säger bestämt nej till en ny lastbils-skatt, och vi motsätter oss kraftiga höjningar av drivmedelsskatterna.

En annan infrastruktur, bredbandet, är helt avgörande för ett boende på landsbygden. Regeringen gör nu rejäla satsningar i landsbygdsprogrammet just för att stödja utbyggnaden av bredband. Stöden för detta kommer att fördubblas.

Allmänt innehåller landsbygdsprogrammet ett antal viktiga områden för utveckling av landsbygden. Det kommande landsbygdsprogrammet har ökat med nästan 1 miljard till totalt drygt 36 miljarder, detta tack vare en rejält ökad satsning från regeringen. EU minskar sitt engagemang, och då har regeringen valt att gå in och med råge täcka upp den minskningen. Regeringen svarar nu för 57 procent av programmets finansiering.

Utöver en fördubblad satsning på bredband innehåller landsbygdsprogrammet också stöd till ökad service på landsbygden, såsom handel och mackar. År 2005 fattade riksdagen beslut om att alla mackar oavsett storlek skulle erbjuda alternativt bränsle. Följden av det blev en mackdöd på landsbygden då de mindre mackarna inte klarade av det utan i stället valde att stänga. Nu har regeringen gjort en ändring och lättat på kraven.

I landsbygdsprogrammet finns ett investeringsstöd till om-, ny- och tillbyggnad av stallar för nöt, svin, får, höns, kycklingar och getter. Det finns också en djurvälståndspeng inte bara till sugor med 1 000 kronor, som tidigare, utan även till kor med 220 kronor och tackor med 300 kronor. Vidare innehåller landsbygdsprogrammet stöd till ekologiskt jordbruk samt satsningar på natur- och kulturmiljöer, idrottsanläggningar, matupplevelser och rekreation.

Herr talman! Matlandet Sverige har haft som målsättning att skapa ökad sysselsättning, nya företag, ökad export, god mat, fler upplevelser och ökad turism på landsbygden. Satsningarna har gjort att 9 000 fler i dag jobbar inom dessa områden. En viktig del är reexporten, alltså att förädla importerade livsmedel som sedan exporteras igen. På landsbygden har flera butiker med småskalig livsmedelsförsäljning startats. På så sätt kortas vägen mellan producent och konsument, och konsumenten får en färskare produkt som inte behöver några tillsatser för att hålla sig.

Vi moderater vill tillåta gårdsförsäljning av öl och vin. Den lokala produktionen av öl och vin ökar, och vi ser det som naturligt att producenter i vårt land i likhet med producenter i andra EU-länder får sälja sina produkter hemma på gården. Livsmedelsindustrin är den fjärde största tillverkningsindustrin i vårt land. Antalet företag inom sektorn ökar samtidigt som de större företagen genom rationaliseringar minskar antalet anställda. Det innebär att vi får en utveckling mot en förhållandevis större andel små företag inom sektorn, alltså ökad småskalighet.

Då det gäller att uppmuntra lokal produktion och närodlat har det offentliga och handeln en viktig roll. Det offentliga är en stor uppköpare och måste i sina upphandlingar av livsmedel ställa samma krav som de som gäller för produktionen av livsmedel i Sverige. Lagen om offentlig upphandling, LOU, ger nu större möjligheter för det offentliga att ställa precisa krav. Upphandlingarna får heller inte göras för stora så att enbart stora företag kan vara med och konkurrera.

Handeln har en viktig uppgift att marknadsföra och fokusera mer på svenskproducerade livsmedel. Här spelar märkningen en viktig roll så att konsumenten får veta var olika livsmedel producerats och under vilka betingelser. Därmed kan konsumenten själv lättare avgöra vad han eller hon vill köpa.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet i dess helhet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 97 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Det är valår i år, Christer Akej. Jag hörde det på ditt anförande, och det känns bra. Det var go i det. Och det säger jag inte på något skojfriskt sätt, utan jag menar det. Du är engagerad, och det gläder mig. Vi har ju haft många diskussioner även tidigare, du och jag.

Jag har två frågor. Behöver Moderaterna en egen livsmedelsstrategi? Kommer den svenska matexporten att fördubblas fram till 2020?

Anf. 98 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Herr talman! Beträffande livsmedelsstrategin tror jag att det är viktigt att vi lyfter upp den frågan och ser var möjligheterna finns för att vi ska kunna öka livsmedelproduktionen. Vi är väl alla överens om att mer än bara varannan tugga som vi äter ska komma från svenska producenter. Vi vill öka mängden. Vi vill ta ett helhetsgrepp om frågan och se på vilka olika sätt vi kan agera.

Det finns många olika sätt, icke minst har vi dem jag nämnde i mitt anförande. Vi måste titta på skattelagstiftningen och regelverket, och vi måste se över frågan hur våra producenter kan konkurrera på samma villkor som de som gäller i andra länder. Det är viktiga förutsättningar för att vi ska kunna öka den inhemska produktionen. Vi måste också få med det offentliga, som är en stor upphandlare, så att de ställer krav som motsvarar dem som gäller för svenskproducerade livsmedel. Dessutom har vi handeln gentemot den privata konsumenten som måste lyfta fram de svenskproducerade livsmedlen och kanske marknadsföra dem på ett kraftfullare sätt.

Regeringen har tagit initiativ och haft överläggningar med hela kedjan från jord till bord just för att få hela kedjan med på att lyfta fram det svenskproducerade. Glädjande nog har handeln ställt upp på det.

Vi har nog aldrig upplevt att man så mycket i vårt land har diskuterat just livsmedel och livsmedelsproduktion som nu. Det är viktigt, och det är otroligt glädjande.

Anf. 99 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Jag fick inte svar på frågan om den svenska matexporten kommer att fördubblas fram till 2020. Jag har sett och läst den moderata livsmedelsstrategin. Är den Alliansens gemensamma, eller är den Moderaternas?

Anf. 100 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Herr talman! Jag trodde egentligen att det skulle vara en onödig fråga för dig att ställa, Pyry. Du vet att vi agerar enat i Alliansen. Vi är ett tydligt regeringsalternativ. Du lever inte riktigt i samma lycka. På din sida står partierna var för sig.

Det är viktigt att ni mer berättar för väljarna vad som kommer att gälla efter valet. Vilken politik är det som kommer att styra landet i det fall olyckan är framme och det blir ett regeringsskifte? Det är viktigt. Väljarna vet inte i dag hur det kommer att landa.

Däremot är Alliansen tydlig och har presenterat ett enat förslag. Alla partier står givetvis bakom alla punkter i Alliansens valprogram.

Anf. 101 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Denna vår har landsbygdsfrågorna varit mycket heta. EU:s landsbygdsprogram är nu inne i slutfasen inför beslut och godkännande av kommissionen. Riksrevisionen har presenterat en granskning. Landsbygdsriksdagen, som nyligen gick av stapeln, samlade partiledare

och landsbygdsföreträdare från samtliga partier till en stor avslutande debatt. Olika partier har på olika sätt lyft fram landsbygdsfrågorna i rapporter och dokument. Folkpartiet skrev och presenterade bland annat rapporten *Framtidsbygden* i samband med landsbygdsriksdagen.

Under slutskedet i valrörelsen inför valet till EU-parlamentet kom rena landsbygdsfrågor och jordbruksfrågor att dominera. Det handlar om djurskydd, livsmedel och säkra livsmedel. Folkpartiet och regeringen är av uppfattningen att EU:s gemensamma jordbrukspolitik borde reformeras mycket kraftigare än vad som nu sker. Vi vill att direktstöden ska fasas ut och att vi ska fokusera miljöersättningar inom pelare 2, det vill säga landsbygdsprogrammet.

Herr talman! Jag välkomnar att vi sätter fokus på landsbygden och också den granskning och utvärdering som Riksrevisionen har genomfört. Det är viktigt att granska hur gemensamma skattemedel förvaltas och att vi tar de synpunkter och rekommendationer som har kommit fram på största allvar.

Folkpartiet och regeringen välkomnar därför de breda insatser för att stödja näringslivet som nu görs. Det görs till exempel genom den mastodontstora bredbandssatsningen, och ett nytt system som på ett bättre sätt ska identifiera vilka investeringar och projekt som har bäst förutsättningar att uppnå målsättningarna kommer att införas.

Miljöinsatser och betalning för kollektiva nyttigheter är primärt. Det är särskilt insatser för att bevara den biologiska mångfalden och att uppfylla miljökvalitetsmålen som vi hela tiden ska ha i åtanke. Det är centralt för oss.

Vi delar därför Riksrevisionens uppfattning att ersättningsgrunden ska vila på vilken miljönytta som uppnås. Det var också någonting som Kew Nordqvist lyfte upp i sitt anförande. Därför står det inskrivet att ”anteutvärdering av miljönyttan” införs. Vi ska kunna veta i förhand vilken miljönytta som avses med de gjorda insatserna. Vi kan också konstatera att 60 procent av programmets budget nu läggs på miljöåtgärder. Det anser jag vara ett starkt miljöfokus.

Herr talman! Regeringen har helt nyligen beslutat om de svenska prioriteringarna. Det handlar i landsbygdsprogrammet om konkurrenskraft, jobb, miljö och djurvälstånd. Trots att vi nu vet om att det skedde en EU-minskning kompenserade regeringen denna minskning fullt ut genom att tillföra ytterligare 2,8 finansierade miljarder under programperioden 2014–2018. Det är en finansierad nettoförstärkning. Det är viktigt att påpeka. Under året tillförs 400 miljoner i vårbudgeten, som är väl bekant i denna kammare.

EU bidrar med 15 miljarder av de totalt 36 miljarderna till landsbygdsprogrammet. Den nationella finansieringen är hela 20,5 miljarder. Därutöver finns en övrig offentlig finansiering på drygt 700 miljoner. Dessutom är 3,25 miljarder öronmärkta till bredbandssatsningar under programperioden. Det är ganska ovanligt, eftersom regeringen inte brukar vilja öronmärka olika poster. Men det har man gjort i det här fallet. En öronmärkning sker också av 700 miljoner till lokal service.

Herr talman! Ett positivt genombrott skedde genom möjligheten att samordna de fyra fonderna. Det låter som en teknikalitet, men det betyder oerhört mycket. När vi slår samman fonderna och vi kan arbeta över gränserna handlar det inte enbart om 36 miljarder utan om 65 miljarder

som vi har möjlighet att kunna satsa på olika kloka saker. Det handlar om utvecklingsfonden, socialfonden, jordbruksfonden och havs- och fiskerifonden.

Herr talman! Det var oerhört intressant att se det stora engagemanget under EU-valrörelsen inför valet till EU-parlamentet för djursorg och antibiotikafrågor. Det kom att dominera debatten, som jag nämnde tidigare. Det är viktigt att de frågorna nu följs upp i EU-parlamentet i Bryssel och att vi också driver frågorna vidare. Det är viktigt att vi fortsätter att slå vakt om den goda djursorgen, den svenska primärproduktionen och förädling av råvarorna för att vi ska kunna möjliggöra en levande landsbygd, fler företag och ökade exportintäkter.

Jag nämnde tidigare bredbandssatsningar. Kommunikationer men också utbildningssatsningar är viktiga för fortsatta jobb på landsbygden. Där är Matlandet Sverige en viktig del i hela arbetet. Vi har från vårt partis håll, från Folkpartiets sida, förordat en nationell livsmedelsstrategi. Jag vet att det delas av många partier. Det är nödvändigt att bryta den nedåtgående trenden där produktionskurvan har kommit ned till ett kritiskt läge.

Vi behöver stärka den svenska livsmedelsbranschens konkurrensvillkor. Nu har vi utmärkta underlag. Vi har en plattform som heter Matlandet Sverige och Konkurrentutredningen. Utifrån det kan vi arbeta vidare med lagen om offentlig upphandling. Vi måste också se till att vi tar vara på innovationer och att vi hela tiden lyfter fram frågorna.

Avslutningsvis: De här frågorna och många andra tas upp i Folkpartiets landsbygdsprogram. Där lyfts också andra frågor upp som sällan är uppe till debatt här i kammaren. Det handlar om värdet av musik, värdet av kultursatsningar som ett kitt och som en möjlighet att tycka om, att trivas och att också dras till landsbygden. Kollektivtrafikkort kan betyda mycket – för människor som lever och bor på landsbygden men också för att kunna dra turister till olika delar av Sverige.

Med detta, herr talman, vill jag betona vikten av att se möjligheterna på landsbygden, möta utmaningarna och tro på framtiden. Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

(forts. 24 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.50 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då fråga om hänvisning av motion skulle avgöras och votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

Motion

Sveriges försvar i skuggan av Ukraina av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) föredrogs.

Anf. 102 TALMANNEN:

Jimmie Åkesson med flera (SD) har med hänvisning till 3 kap. 13 § riksdagsordningen gett in motion 2013/14:SD483 *Sveriges försvar i skuggan av Ukraina*.

Motionärerna begär tillkännagivanden om dels att värnplikten ska återaktiveras, dels att beredskapskrediten ska utnyttjas för att täcka behov av material i försvaret.

Den händelse som åberopas till stöd för att motionen ska få väckas är att omvärldsläget, mot bakgrund av utvecklingen i Ukraina, har ändrats och att det föreligger förutsättningar och skäl att aktivera värnplikten och att ta beredskapskrediten i anspråk.

Enligt 3 kap. 13 § riksdagsordningen får motioner med anledning av en händelse av större vikt väckas av minst tio ledamöter, om händelsen inte kunnat förutses eller beaktas under den allmänna motionstiden eller någon annan motionstid. I förarbetena framhålls bestämmelsens undantagskaraktär, och praxis har varit restriktiv.

Efter att ha samrått med samtliga gruppledare gör jag bedömningen att den av motionärerna åberopade händelsen inte utgör någon sådan händelse som medger motionsrätt. Det föreligger således enligt 2 kap. 9 § riksdagsordningen hinder mot att hänvisa motionen till utskott för beredning. Motionen ska då läggas till handlingarna utan vidare åtgärd.

Anf. 103 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Jag yrkar att motionen hänvisas till utskott.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut om begäran om hänvisning av motion

Sveriges försvar i skuggan av Ukraina (SD)

Under överläggningen hade Björn Söder (SD) yrkat att kammaren skulle begära att motionen hänvisades till utskott.

Ett bifall till Björn Söders yrkande skulle enligt 2 kap. 9 § riksdagsordningen innebära att frågan om motionens hänvisning till utskott skulle överlämnas till konstitutionsutskottet för avgörande.

Votering:

278 för avslag

18 för bifall

53 frånvarande

Kammaren avslog yrkandet om begäran om hänvisning av motionen till utskott.

Partivis fördelning av rösterna:
För avslag: 95 S, 91 M, 19 MP, 20 FP, 19 C, 17 V, 17 KD
För bifall: 18 SD
Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Motionen lades till handlingarna.

22 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 28 maj

UU12 Sveriges politik för global utveckling

Punkt 1 (Skrivelse 2013/14:154 Genomförandet av samstämmighetspolitiken för utveckling)

1. utskottet
2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

165 för utskottet
131 för res. 1
53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 KD
För res. 1: 95 S, 19 MP, 17 V
Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 4 (Den globala utmaningen migrationsströmmar)

1. utskottet
2. res. 5 (MP)
3. res. 6 (SD)

Förberedande votering:

21 för res. 5
18 för res. 6
256 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Johan Pehrson (FP) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

260 för utskottet
19 för res. 5
17 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 91 M, 20 FP, 19 C, 1 SD, 17 V, 17 KD
För res. 5: 19 MP
Avstod: 17 SD
Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU21 Frihandelsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru å andra sidan

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU22 Avtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU23 Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU24 Associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Centralamerika, å andra sidan

Kammaren biföll utskottets förslag.

23 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde**CU32 Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov***Punkt 1* (Regeringens lagförslag)

1. utskottet

2. res. 1 (MP)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

19 för res. 1

17 för res. 2

259 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

258 för utskottet

19 för res. 1

18 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 91 M, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 KD

För res. 1: 19 MP

Avstod: 1 S, 17 V

Frånvarande: 18 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Utvärdering av lagändringarna)

1. utskottet

2. res. 5 (S)

3. res. 7 (SD)

Förberedande votering:

94 för res. 5

18 för res. 7

184 avstod

53 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

147 för utskottet

94 för res. 5

54 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 20 FP, 19 C, 17 KD

För res. 5: 94 S

Avstod: 19 MP, 18 SD, 17 V

Frånvarande: 18 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

JuU34 Ansvaret för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU39 Sveriges tillträde till överenskommelser inom FN om bekämpande av terrorism

Punkt 1 (Sveriges tillträde till protokollet till konventionen för bekämpande av brott mot sjöfartens säkerhet)

I denna punkt hade endast yrkats bifall till utskottets förslag till beslut. Förslaget innebar dock att förvaltningsuppgifter som innebar myndighetsutövning skulle överlåtas till en annan stat. Beslutet måste därför fattas enligt den ordning som föreskrivits i 10 kap. 6 och 8 §§ riksdagsordningen. Det betydde att beslutet måste fattas antingen genom att *minst tre fjärdedelar* av de röstande och *mer än hälften* av riksdagens ledamöter röstade ja eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Utskottet hade föreslagit att lagförslaget skulle antas direkt med ett enda beslut. Beslutet skulle enligt riksdagsordningen fattas genom omröstning med omedelbar rösträkning.

Votering:

295 för bifall

54 frånvarande

Talmanen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstade ja. Kammaren hade således bifallit utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 95 S, 91 M, 18 MP, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 V, 17 KD

Frånvarande: 17 S, 16 M, 7 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

SoU27 Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård

Punkt 1 (Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

278 för utskottet

18 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 91 M, 19 MP, 20 FP, 19 C, 17 V, 17 KD

För res. 1: 18 SD

Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 2 (Nationellt riskbedömningsinstrument)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

278 för utskottet

18 för res. 2

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 91 M, 19 MP, 20 FP, 19 C, 17 V, 17 KD

För res. 2: 18 SD

Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU19 Tid för undervisning

Punkt 1 (Lagförslaget i fråga om lärares stöd och särskilt stöd)

Yrkanden:

1. utskottet

2. utskottets förslag till beslut med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. 2013/14:Ub9 (V)

Votering:

278 för utskottet

18 för mot.

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 91 M, 18 MP, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 KD

För mot.: 1 MP, 17 V

Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 3 (Ökade lärarbefogenheter)

1. utskottet
2. res. 1 (MP)

Votering:

277 för utskottet

19 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 91 M, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 V, 17 KD

För res. 1: 19 MP

Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU21 Vissa skollagsfrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU26 Förenklingar i aktiebolagslagen

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU28 Märkning av textilprodukter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU21 Särskilt ömmande omständigheter

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

278 för utskottet

18 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 91 M, 19 MP, 20 FP, 19 C, 17 V, 17 KD

För res. 1: 18 SD

Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 2 (Utvärdering m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (S, V)

Votering:

184 för utskottet

112 för res. 2

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 19 MP, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 KD

För res. 2: 95 S, 17 V

Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

SfU10 Konvention om social trygghet mellan Sverige och Sydkorea

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

277 för utskottet

18 för res.

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 91 M, 19 MP, 20 FP, 19 C, 17 V, 17 KD

För res.: 18 SD

Frånvarande: 18 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Prot. 2013/14:119

4 juni

SfU16 Riksrevisionens rapport om förvaltningen av förvalsalternativet i premiepensionssystemet

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU35 Riksrevisionens årsredovisning 2013

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU37 Regeringens förvaltningspolitik

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU13 Vissa vägtrafikfrågor*Punkt 1* (Lättnad i lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel)

1. utskottet

2. res. 1 (MP, V)

Votering:

259 för utskottet

36 för res. 1

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 90 M, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 KD

För res. 1: 19 MP, 17 V

Frånvarande: 17 S, 17 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 2 (Främjande av en fossiloberoende fordonsflotta)

1. utskottet

2. res. 2 (S)

3. res. 4 (SD)

Förberedande votering:

99 för res. 2

18 för res. 4

179 avstod

53 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Andreas Norlén (M) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:
147 för utskottet
95 för res. 2
54 avstod
53 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 M, 20 FP, 19 C, 17 KD
För res. 2: 95 S
Avstod: 19 MP, 18 SD, 17 V
Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 4 (Bilpooler)

1. utskottet
2. res. 6 (S, MP, V)
Votering:
164 för utskottet
132 för res. 6
53 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 M, 19 FP, 19 C, 18 SD, 17 KD
För res. 6: 95 S, 19 MP, 1 FP, 17 V
Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Punkt 7 (Lastbilars längd och vikt)

1. utskottet
2. res. 10 (S)
Votering:
183 för utskottet
96 för res. 10
17 avstod
53 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 M, 18 MP, 20 FP, 19 C, 18 SD, 17 KD
För res. 10: 95 S, 1 MP
Avstod: 17 V
Frånvarande: 17 S, 16 M, 6 MP, 4 FP, 4 C, 2 SD, 2 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Landsbygdspolitik

24 § (forts. från 20 §) **Landsbygdspolitik** (forts. MJU17)

Anf. 104 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Jag kommer att ställa samma frågor till Anita som jag ställde till Christer: Finns det en egen folkpartistisk livsmedelsstrategi? Och anser Folkpartiet att den svenska livsmedelsexporten kommer att fördubblas till år 2020?

Anf. 105 ANNE MARIE BRODÉN (M) replik:

Herr talman! Pyry Niemi frågar om det finns en egen folkpartistisk livsmedelsstrategi. Vi har inte formerat någon sådan strategi än. Men det finns en ambition och en vilja, och det uttryckte jag från talarstolen. Vi har däremot gemensamma plattformar, så vi har en bra grund att stå på. Matlandet Sverige, Konkurrensutredningen och lagen om offentlig upphandling är de tre plattformarna, och därifrån har vi all möjlighet att bygga vidare på en strategi. I den strategin finns det några viktiga parametrar som måste vara de mest överhängande, nämligen att man tydligt markerar hur vi ska kunna bryta den nedåtgående trenden. Här finns sedan allt från odling till riktlinjer. Hur den kommer att utformas är det för tidigt att säga. Där är vi inte än.

Jag känner ett stort stöd i de här frågorna. Många har också fört fram dessa tankar och denna vision. Inte minst i LRF-sammanhang har man lyft fram detta med livsmedelsstrategi. Det handlar om en plan för hur vi går vidare.

Den andra frågan som ställdes är en 10 000-kronorsfråga. Också här får jag svara att vi har ambitioner och visioner. Om politiken ger förutsättningar – staten ska ge förutsättningar – är det människor, de kreativa entreprenörerna som tillskapar arbete.

Anf. 106 ROGER TIEFENSEE (C):

Herr talman, ledamöter och åhörare! Vi debatterar ett betänkande som behandlar dels regeringens skrivelse utifrån Riksrevisionens rapport om det svenska landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013, dels 22 motionsyrkanden om landsbygdspolitik från motionsperioden 2013.

Samtidigt som riksdagen har behandlat betänkandet i utskottet har regeringen parallellt jobbat med att ta fram ett förslag till ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020. Debatten blir lite som att kasta jästen i ugnen efter brödet, men den är likafullt viktig att föra. Den kritik som har framkommit i Riksrevisionens rapport har regeringen tagit till sig och mött i utformningen av det nya landsbygdsprogrammet. De åtgärder som finns i förslaget till nytt landsbygdsprogram är klart rationellare, bättre, effektivare och använder skattebetalarnas pengar på ett bättre sätt.

Herr talman! Som Centerpartist är jag stolt över att regeringen fyllt i och plussat på den neddragning som EU gjorde på det svenska landsbygdsprogrammet efter förhandlingen om långtidsbudgeten förra året. I tilläggsbudgeten i år lägger regeringen på ytterligare 400 miljoner för innevarande år och finansierar en förlängning av nivåhöjningen för hela programperioden. Det innebär 2,8 miljarder ytterligare till landsbygdsprogrammet. Det gör att det landsbygdsprogram som startar i år omfattar drygt 36 miljarder vid periodens start. Det ska jämföras med det landsbygdsprogram som startade 2007 som omfattade drygt 35 miljarder vid den programperiodens start.

Som ett exempel har nivåhöjningen skapat ett utrymme för en fördubbling av anslagen till bredband från 1,6 miljarder under förra programperioden till 3,25 miljarder under den kommande programperioden. Det har också inneburit ett utrymme för en ökning av anslagen till kommersiell service till 700 miljoner kronor under programperioden.

Herr talman! Det är intressant att notera att Socialdemokraterna i sin reservation, som de yrkar bifall till här, nämner de två områdena, det vill säga bredband och stöd till kommersiell service. Vi kan konstatera att de slår in öppna dörrar. Det Socialdemokraterna lyfter fram i sin reservation är precis vad regeringen genomför och har lagt fram idéer om i förslaget till nytt landsbygdsprogram.

I höstas, herr talman, snörde Stefan Löfven på sig lackskorna och åkte till en gård strax utanför Stockholms city för att marknadsföra att Socialdemokraterna tillförde 371 miljoner kronor, precis det belopp EU dragit ned på i landsbygdsprogrammet.

När regeringen nu lägger till 400 miljoner kronor i tilläggsbudgeten hörs det inte så mycket från Socialdemokraterna. Jag tror att lackskorna fortfarande sitter på, men det är tyst från Socialdemokraterna om vad man vill göra. Jag har inte uppfattat det som att man går emot anslagsökningen i tilläggsbudgeten, men det är höljt i dunkel hur det socialdemokratiska landsbygdsprogrammet ser ut för åren 2015 och framåt eftersom Socialdemokraterna lade fram en – notera – ettårig budget förra hösten. Det var en budget som bland annat innebar att man sade nej till ett ytterligare jobbskatteavdrag, som man nu säger ja till. Højningarna av arbetsgivaravgiften för unga, som Pyry Niemi nämnde, och højningarna av restaurangmomsen ska räcka till mycket. Jag tror att de pengarna har beräknats många gånger om. Det skulle vara intressant att få en garanti från Pyry Niemi att det inte blir några neddragningar på landsbygdsprogrammet, att det finns pengar i Socialdemokraternas alternativ till landsbygdsprogram för bredband och för kommersiell service, precis som det lyftes fram i ord i Socialdemokraternas reservation men som det inte finns täckning för – än, vad jag vet – i Socialdemokraternas budgetalternativ.

Herr talman! Den andra viktiga delen av landsbygdsprogrammet gäller miljöersättningar. De omfattar 60 procent av det nya föreslagna landsbygdsprogrammets budget. De skapar viktiga förutsättningar för exempelvis djurhållning med betande djur och djurvälståndersättningar. Sverige ställer högre krav i djurskyddslagen, och det innebär en konkurrensnackdel för våra bönder och djurhållare. Det kompenseras med djurvälståndersättningar. Det har tidigare funnits en så kallad suggpeng. I förslaget finns nu djurvälståndersättningar för kor – en kopeng – och för får.

Andra ersättningar som finns bland miljöersättningarna är ersättning för ekologisk odling och ekologiskt lantbruk samt ersättningar för att minska näringsläckaget. Projektet Greppa näringen har stöttats av den typen av ersättningar i det tidigare landsbygdsprogrammet. Projektet är en stor framgång. Den typen av aktiva åtgärder är en bättre metod än att lägga skatt på växtnäring, som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet förordar. Det görs för att finansiera højningen i höstas, som i dagsläget egentligen är en sänkning, av pengarna till landsbygdsprogrammet. 300 miljoner kronor tas från den konventionella bonden, och sedan läggs 371 miljoner kronor till landsbygdsprogrammet. Det är ett onödigt sätt att underblåsa en konflikt som jag inte tycker behöver finnas mellan det konventionella och det ekologiska lantbruket – men ändå görs det. Både det ekologiska och det konventionella behöver växa.

Herr talman! Just behovet av en ökad produktion av såväl konventionellt producerade som ekologiskt producerade livsmedel är en viktig utgångspunkt för mig och Centerpartiet i en livsmedelsstrategi. Grunden till en sådan livsmedelsstrategi finns lagd i Matlandet Sverige. Förutsättningarna för ökad produktion av livsmedel tas nu fram av Konkurrenskraftsutredningen. Att forma en livsmedelsstrategi är nästa steg.

En livsmedelsstrategi behöver sätta in livsmedelsproduktionen i ett samhällsperspektiv. Det handlar om att sluta kretsloppen. Vi har vid andra tillfällen än när miljö- och jordbruksutskottet sammanträder diskuterat hur vi kan återföra näringsämnen. Det handlar om att vi behöver hitta metoder för att sluta kretsloppen på gårdarna och sluta kretsloppen i samhället. Där är biogas och biogödsel en viktig del.

En annan viktig del är att vi kan skapa förutsättningar för en fossiloberoende livsmedelsproduktion. Jag besökte för två veckor sedan tre gårdar i Östergötland som har drivit ett projekt för fossiloberoende lantbruk. De gårdarna kan producera sina egna drivmedel genom att odla raps.

Kew Nordqvist har varit uppe i talarstolen, och han var också med på seminariet som följde efter gårdsbesöken. Kew kom lite luftlandsatt in på seminariet. Hela förmiddagen handlade om hur man utan att konvertera en traktor kunde använda dieselmotorn för att köra traktorn på RME. Kew var fokuserad på att det inte finns traktorer som går på biogas. Nej, det är kanske inte det stora problemet. Men det som framkom var att Kew Nordqvist och Miljöpartiet uppenbarligen ser en motsättning mellan å ena sidan livsmedelsproduktion på åkermark och å andra sidan att producera drivmedel på åkermark. Man kom på det sättet fram till samma slutsats som Josef Fransson och Sverigedemokraterna brukar göra i sådana debatter, nämligen att se en motsättning mellan livsmedelsproduktion och drivmedelsproduktion från åkermark.

Vi ska ha klart för oss att det här är en motsättning som har tagits fram av den starka oljelobbyn. Jag tycker att det är synd att Sverigedemokraterna och Miljöpartiet låter sig anamma motsättningen. Den behöver inte finnas.

Svenskt lantbruk och gröna näringar kan producera både mat och drivmedel. Vi har åkermark som inte används, som ligger i träda eller används väldigt extensivt. Vi har åkermark som vi kan ta i bruk för att både producera mer livsmedel och producera drivmedel för det svenska lantbruket och transportnäringen över huvud taget.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget till beslut och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 107 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Jag lovade de borgerliga partierna att jag skulle begära replik på samtliga i dag, så jag vidhåller mitt löfte.

Jag skulle vilja börja med att säga att det är bättre att ha lackskor i ladugården än att gå omkring och bedriva landsbygdspolitik iförd pumps på Stureplan.

Jag har två frågor. Den första handlar om livsmedelsstrategi. Har Centern en egen livsmedelsstrategi? Den andra frågan är: Anser Roger

Tiefensee att det är viktigt med både ekologisk och konventionell odling?
Varför är det så svårt att sätta ett mål för ekologisk odling?

Anf. 108 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Pyry Niemi för repliken, som kanske togs av nöd eftersom han hade gett ett sådant löfte.

Centerpartiet, precis som andra allianspartier, har tittat på respektive partis ingång till en nationell livsmedelsstrategi. Konkurrenskraftsutredningen ger förutsättningarna. Matlandet Sverige har lagt basen. Sedan har vi inte diskuterat ihop oss om exakt hur en livsmedelsstrategi ska se ut, och det tror jag inte att man har gjort på den rödgröna sidan heller. Men jag gläder mig åt att det verkar finnas en bred enighet om att vi ska ha en livsmedelsstrategi. Sedan spretar det rätt rejält mellan alla olika partier när det gäller vad en sådan ska innehålla. Jag tycker att en sådan ska innehålla mål för ökad produktion totalt sett och mål för ökad ekologisk produktion.

Jag tycker att det är fel att göra som man gjorde under den socialdemokratiska regeringens tid, att bara sätta mål för ekologisk produktion. Jag har förstått att Socialdemokraterna på sin kongress har sagt nej till att utpeka åkermark som ett riksintresse och skydda åkermark på det sättet. Om ni bara sätter ett mål för ekologisk produktion och dessutom är lite tveksamma till om man ska skydda åkermark kan det bli så att ni vill uppnå ert mål för ekologisk produktion, andel av arealen, genom att minska den totalt odlade arealen i Sverige. Det är ungefär som när ni försökte uppnå målet om öppen arbetslöshet genom att förtidspensionera bort människor från arbetskraften. Det tycker inte jag är en bra strategi. Tycker du det?

Anf. 109 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Jag ställde en enkel fråga men fick inte svar på den. Jag ställer den igen: Varför vill ni inte sätta ett procentmål för ekologisk odling och produktion?

Anf. 110 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Mitt svar kanske var långt, men vi vill sätta ett procentmål. Vi har inte slagit fast det. Vi vill sätta ett mål för att öka den totala produktionen, och vi vill sätta ett mål för att öka den ekologiska produktionen. Men vi vill inte enbart, som jag uppfattar att Socialdemokraterna fortfarande förfäktar och som jag tror är en felaktig strategi, fokusera på mål för ekologisk odling. Om man inte står upp ordentligt för skyddet av åkermarken kan man uppnå ett sådant mål genom att minska den totalt odlade åkermarken. Då har vi inte vunnit någonting när det gäller en hållbar livsmedelsförsörjning.

Anf. 111 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! Vi funderade på om vi skulle hinna med detta ärende före voteringen. Då sade jag: Jag får väl då gå upp och sätta knorr på debatten. Men nu tänker jag lägga till några ytterligare kommentarer i ämnet.

Vi debatterar landsbygdspolitik. Landsbygdspolitik är mycket mer än jordbrukspolitik. Landsbygdspolitik är egentligen ett ämne som vi inte skulle behöva debattera här i kammaren, men nu behöver vi det. Jag tror att det bland annat beror på det som Piry Niemi, undertecknad och några till har sagt: Sverige är större än storstan. Men vi har glömt det i denna kammare på vissa punkter. Vi glömmet det i andra diskussioner och sammanhang.

Herr talman! Jag tror att vi som politiska företrädare i det här rummet har att rannsaka hur vi hanterar frågor så att vi landsbygdssäkrar de beslut vi fattar. Handlar det om infrastruktur? Jag kom in här i salen under föregående utskottsdebatt, trafikutskottets, och konstaterade att det nästan lät som i den här debatten. Det är glädjande, men vi behöver en helhetsdiskussion. Vi behöver diskutera service på landsbygden. Allt detta ryms naturligtvis i landsbygdsprogrammet, som är ett medel som vi använder för att nå detta.

Betänkandet i dag handlar i mångt och mycket om den utvärdering som Riksrevisionen har gjort, regeringens svar på denna och ett antal motioner i ämnet. Samtidigt har vi, som några tidigare talare konstaterat, passerat det här stadiet och gått in i ett nytt landsbygdsprogram, eller i alla fall skissat fram ett sådant för att nu i princip kunna skicka det till Bryssel för att stadfästas. Då är jag oerhört glad över att kunna konstatera att alliansregeringen har satsat mer resurser än någonsin i landsbygdsprogrammet.

Resurser har också satsats på att se till att det finns en infrastruktur som fungerar för landsbygdens företagare – en infrastruktur som betyder att vi ska kunna kommunicera via bredband. Bredband är viktigare än grusväg, har jag lärt mig på de senaste mötena ute i bygdegårdar och i andra sammanhang. Det är satsningar på att stödja den kommersiella servicen som vi så väl behöver.

Som kristdemokrat kan jag konstatera att det här är väldigt vällovligt och rätt. Men jag tror, herr talman, att med en alliansregering även nästa period kommer vi att ta ytterligare steg för att se till att annan verksamhet och vår egen myndighetsutövning skärps så att alla människor i Sverige har ett rimligt tillträde till den kommersiella servicen. Landsbygdsbor är vana vid att sköta saker själva och att använda sitt eget självförtroende för att lösa problem, men vi måste naturligtvis ge de förutsättningar som är möjliga.

Herr talman! Jag blir lite förundrad över det som bland annat Roger Tiefensee har berört, nämligen vad vi ska använda våra landsbygdsprodukter till. Jag kan mycket väl tänka mig att vi ska producera drivmedel av det som kommer från vår åker så länge som vi inte behöver åkern till någonting annat. Framför allt, herr talman, vill jag inte se att vi bygger på den åkermark som vi så väl behöver till annan verksamhet förrän det är absolut nödvändigt att ta den i bruk för byggande, och det är ytterst sällan så är fallet.

Landsbygdsprogrammet för den kommande perioden är nu på väg fram. Men som vanligt gör Brysselbesluten att det blir lite snabbstart och därmed lite segt med utbetalningarna. Det är en konstig logik, men så fungerar systemet. Det ska gå fort när programmet väl ska skrivas, men det hinner liksom inte startas upp i tid.

Landsbygdsprogrammet innehåller satsningar på djurvälståndssättningar till våra lantbrukare och på ersättningar för den miljönytta de gör. Här ges också möjlighet att få resurser – stöd är inget bra ord i sammanhanget – baserat på företagets omsättning, för att kunna generationsväxla så att unga lantbrukare ska kunna komma i gång med en verksamhet i en av de mest kapitalintensiva verksamheter vi har.

Herr talman! I den här debatten har också frågan berörts vad vi säger om livsmedelsstrategi, och jag vet att Pyry Niemi har lovat att ta replik på oss alla i dag. Jag kan konstatera att en livsmedelsstrategi är av godo. Men – en fråga som flera har ställt – vad lägger vi då i detta? Jag säger som kristdemokrat att vi har ett moraliskt ansvar att producera livsmedel i Sverige, inte minst utifrån den debatt vi kommer att ha här i kammaren i morgon, herr talman, om klimatförändringar i vår värld som gör att vi kommer att ha behov av att producera livsmedel i Sverige, inte bara för vår egen skull utan också för andras skull.

Vi har behov av en livsmedelsstrategi för att bygga vidare på det Sverige – det nya matlandet har satt i gång. Det är intressant att lyssna på och analysera det Pyry Niemi säger och samtidigt ha Landsbygdsdepartementets hemsida uppe. Det ligger där en informationsbroschyr om Sverige – det nya matlandet, och jag rekommenderar alla lyssnare och andra att gå in och titta. Ni kan då konstatera att ni hittar vartenda ord Pyry Niemi använde vad gäller vad som behövs, vilka strategier som ska genomföras, hur det ska göras och vad som är nödvändigt. Det finns redan där. Vi ska dock naturligtvis dra lärdom av de utvärderingar som är gjorda för att göra detta ännu bättre.

Både jag och den S-kollega som skulle ha stått här men som på grund av hälsan inte kunde komma – han ersattes av Pyry Niemi – konstaterade härommorgonen att det som just nu görs är att vi i Sverige – det nya matlandet har satsat på skolmaten. Det sjöngs i det sammanhanget idel lovord över vad satsningen har gjort och vad den möjliggör när det gäller myndighetssamverkan och samverkan mellan kommunala upphandlare, måltidsansvarig personal i kommuner, Livsmedelsverket och så vidare. Det är inte så mycket pengar i kronor och ören räknat, men det är tillräckligt mycket resurser för att vara ett smörjmedel när det gäller att få en betydande förändring i den offentliga maten.

Nästa steg i det sammanhanget ska bli väldigt intressant att följa, herr talman. Man konstaterade nämligen att det nu inte bara gäller kvaliteten på maten som sådan utan också kvaliteten i det sammanhang där vi äter. Vi vet alla skillnaden mellan att i lugn och ro få sitta i en matsal och äta en god bit mat i goda vänners lag och att få samma mat serverad i en matsal där det slamras och levs om så att man knappt hör vad grannen säger.

Herr talman! Det visar alltså att Sverige – det nya matlandet är på rätt väg och att det är ett viktigt instrument i att så småningom bygga upp en bredare struktur som tar hänsyn till att Sverige ska bli betydligt bättre på att exportera bland annat det som utskottet hade fördelen att äta sig rejält mätt på häromdagen. Miljö- och jordbruksutskottet får ju göra en och annan trevlig studieresa i vårt land, och eftersom vi var i Västerbotten kan en del räkna ut att vi där åt mycket god ost – som naturligtvis ska bli en exportvara. I detta ska Sverige – det nya matlandet och en livsmedelsstrategi användas som ett redskap.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner, herr talman.
(Applåder)

Prot. 2013/14:119
4 juni

Landsbygdspolitik

Anf. 112 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Eftersom jag bara hade två repliker ville jag tydligt konstatera att vi när det gäller Miljömålsberedningen har ett särskilt yttrande som kommer att finnas där. Vi delar beredningens ambition att skydda stadsnära jordbruksmark. Jag vill bara tala om det för Roger Tiefensee, så att han inte behöver fara omkring och sväva i ovisshet i den frågeställningen.

Sedan vill jag gå tillbaka till det här med livsmedelsstrategin. Jag har sparat den till sist. Jag vill säga att Bengt-Anders ändå är en hedersknyffel på det sättet att han verkligen har stått upp i den här frågan. Jag har från Christer Akej fått höra att Alliansen har en samsyn när det gäller att en livsmedelsstrategi behövs, jag har från Folkpartiet fått höra att det finns ett frö till en livsmedelsstrategi och jag har från Centern fått höra att det finns en livsmedelsstrategi. Nu ska jag citera Bengt-Anders Johansson, ur tidningen Land:

”Bengt-Anders Johansson (M) förklarar varför moderaterna inte tror på en livsmedelsstrategi för Sverige. ’Jag ser EU som ett livsmedelsområde, inte Sverige. Om vi bör göra en strategi ska det i så fall vara inom EU.’”

Jag ställer då frågan till Irene Oskarsson: Är det så att Alliansen har en samsyn när det gäller frågan om det behövs en livsmedelsstrategi, eller har de olika partierna inom Alliansen olika uppfattningar i frågan om livsmedelsstrategin?

Sedan ställer jag även frågan: Tycker Irene Oskarsson att det behövs ett mål för ekologisk produktion, och hur stor ska den i så fall vara?

Anf. 113 IRENE OSKARSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag ska se om jag klarar av att bemöta detta; annars får vi fortsätta i nästa replikskifte.

Jag studsar för begreppet ”stadsnära jordbruk”, herr talman. För mig handlar det om skydd av åkermark i de sammanhang där det är bebyggelse det handlar om. Om Pyry Niemi ursäktar kan jag konstatera att det i min hemkommun inte finns någon stad, och i flera av våra grannkommuner finns det inte heller några städer. Det är möjligtvis så att vår käre miljöpartistiske kollega kan konstatera att han i Tranås kommun har stadsnära bebyggelse han kan behöva skydda ibland.

Ska jag bli lite mer seriös kan jag dock säga att det naturligtvis handlar om skydd av åkermark utifrån helt andra premisser. Det handlar om att vara tydlig där byggnation ska ske, vilket kan ske i helt andra miljöer än stadssammanhang. Där har beredningen – och Alliansen, utifrån lite olika utgångspunkter – kommit fram till en, tycker jag, bra skrivning i det som så småningom kommer att presenteras från Miljömålsberedningen.

När det gäller en livsmedelsstrategi och var Moderaterna står borde Moderaterna få svara för sig själva. Jag kan dock konstatera att Pyry Niemi säkert kan gå vidare i den tidning han läste, eller möjligtvis i ATL,

och se att det finns andra moderata företrädare som har uttalat sig i sammanhanget, bland annat Ulf Berg.

För min del är det så, herr talman, att Roger Tiefensee, Anita Brodén och även Christer Akej har konstaterat att en livsmedelsstrategi är nödvändig. Vi lägger ännu lite olika värderingar i detta, och därför har jag i flera sammanhang värjt mig mot att vi ska skriva ordet "livsmedelsstrategi"; vi ska först definiera vad den ska innehålla. För mig är det viktigt att den innehåller produktion, avsättning, exportmarknad, villkor för företagande och så vidare. Det behöver alltså jobbas vidare med.

Jag säger återigen, herr talman, att Sverige – det nya matlandet är grundbulten i det arbete vi ska bygga vidare på.

Anf. 114 PYRY NIEMI (S) replik:

Herr talman! Då har vi nästa fråga: Varför vill Alliansen inte svara på frågan hur mycket ekologisk produktion, och även odling, som ska förekomma i Sverige?

Anf. 115 IRENE OSKARSSON (KD) replik:

Herr talman! Det är spännande att för en gångs skull få svara för hela Alliansen; det brukar nämligen vara så att man gärna vänder sig till andra företrädare än Kristdemokraterna.

Jag tror dock att jag *kan* svara för hela Alliansen och säga att vi i Sverige vill se en ökad livsmedelsproduktion från ett hållbart jordbruk. Det ska vara ett jordbruk som är så klimatsmart, effektivt och rationellt som bara är möjligt. Sedan är vi flera konsumenter som värdesätter de olika ekologiska märkningar som finns, alltså det vi i dagligt tal kallar ekologisk produktion. Utifrån ett sådant grundarbete kommer vi naturligtvis att se betydande ökning av ekologisk produktion, Pyry Niemi.

Hur stora ökningarna blir tror jag varken Pyry Niemi eller jag kan säga om vi så skulle använda procentsatser, krontal eller någon annan definition av hur mycket det ska vara värt eller hur stor volym som ska produceras. Det tror jag nämligen i så fall kommer att överstiga både det Pyry Niemi säger och det jag säger, för jag tror att vi om vi värdesätter den svenska livsmedelsproduktionen kommer att se en betydande ökning av densamma.

Då handlar det dock om att ha tilltro till de företag som jobbar med detta, ge dem förutsättningar att jobba klimatsmart och inte lägga mer bördor på dem utifrån det vi i dessa dagar kan läsa från de presumtiva kompisar Pyry Niemi ska regera tillsammans med – vilket jag hoppas inte blir verklighet.

Anf. 116 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag var lite långsam, men jag hade tänkt replikera på Roger när han började tala om etanol. Det är alltid trevligt, för det tycker jag är en viktig debatt.

Slutsatsen från Roger Tiefensee var att vi kan producera både mat och biodrivmedel här i Sverige. Frågan är: Är det rationellt, och är det verkligen miljövänligt? Jag får väl också passa på att säga till Roger att vi faktiskt lever i en global värld.

Subventionerna, alltså skattebefrielserna, kostar statskassan många miljarder per år. Nu vet jag inte riktigt vad som kommer att hända – om det blir kvotplikt eller inte – men det handlar ju om 3–5 miljarder i uteblivna skatteintäkter. Frågan är vad vi får för det. Det är nämligen inte så att dessa bränslen produceras i Sverige, utan den svenska etanolproduktionen är på dekis. I stället importerar vi amerikansk fuletanol, som det kallas i folkmun.

Skulle vi rent teoretiskt upp i 10 procent eget bränsle skulle vi behöva ta 27 procent av allt spannmål i anspråk, och alla oljeväxter – bara för att komma upp i 10 procent. Man måste någonstans inse att etanol och biodrivmedel från livsmedelsgrödor är en återvändsgränd. Till och med IPCC har nu börjat skriva mer kritiska formuleringar i sin rapport om detta.

Det är ju ganska intressant att man pekar på den förändrade markanvändningen. Den påverkar och tränger undan viktiga ekosystem, till exempel sydamerikansk regnskog, som annars skulle kunna fungera som kolsänka.

Vi vet också att etanol har drivit upp priserna på basala livsmedel för mindre bemedlade människor, bland annat i Sydamerika. Detta har alltså drabbat fattiga, särskilt när det är missväxt på sina håll i världen.

Till och med MP har nu insett problematiken, om jag har förstått saken rätt, och det är inte ofta som man gör det.

Anf. 117 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Tack, Josef Fransson, för att du tog tillfället i akt – trots att du vaknade lite sent – att ta upp en diskussion om ifall det finns någon motsättning mellan å ena sidan att odla livsmedel på åkermark och å andra sidan att odla drivmedel på åkermark.

Jag menar att Josef Fransson har fel syn. Det finns inte någon motsättning. I Sverige ligger kanske ett par hundra tusen hektar i träda. Ytterligare ett par hundra tusen hektar odlas väldigt extensivt. Därmed finns det i Sverige stora förutsättningar att odla mer både livsmedel och grödor som kan bli biodrivmedel.

Josef Fransson pratar om att skattebefrielsen på biodrivmedlen är en skattesubvention. Skattebefrielsen på biodrivmedel har införts utifrån att de är klimatneutrala. Det är ingen koldioxidskatt på biodrivmedel.

Då är min fråga: Är det Josef Franssons och Sverigedemokraternas linje att biodrivmedel ska beskattas på samma sätt som fossila drivmedel?

Anf. 118 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Biodrivmedlen är ju knappast klimatneutrala. Jag vill nog hävda att vi bygger upp en koldioxidskuld genom utökad markanvändning runt om i världen. Du pratar om hur det är lokalt i Sverige. Förvisso, där har du helt rätt. Det finns åkermark som skulle kunna tas i anspråk för odling av biodrivmedel. Men då måste det ske på marknadsmissig grund. Det ska inte vara tvingande.

Det var en artikelserie om dessa frågor där man påvisade klart och tydligt att till och med mekanikerna rekommenderar folk att tanka bensin bara för att inte förstöra sina bilmotorer. Hur miljövänligt är det att köra

sönder motorerna? De ska ju hålla i många år för att man ska slippa köpa ny bil stup i kvarten.

Jag köper verkligen inte resonemanget att biobränslen är klimatneutrala. Jag tror säkert att du känner till att man bygger upp en koldioxid-skuld genom den förändrade markanvändningen på ett globalt plan. Det kan sedan ta årtionden att betala igen den skulden. Det går ju åt en himla massa energi för att framställa biobränslen. Möjligen skulle man kunna tjäna något, men det ligger på marginalen. Det kommer fortfarande att ta väldigt lång tid innan man är där.

Det brukar annars vara väldigt bråttom med klimatfrågorna. Man måste göra någonting nu eller i morgon, för annars faller världen samman. Då återkommer jag till detta: Nu pratar alliansregeringen om kvotplikt och att människor ska tvingas att använda 10 procent – eller om den senaste siffran var 9 procent – biodrivmedel.

Tänk på alla de miljarder som det ändå kostar statskassan i uteblivna intäkter från de fossila drivmedlen! Tänk, vad de pengarna skulle kunna göra om de i stället satsades på forskning och utveckling, så att man kan få fram nästa generations miljövänliga färdssätt, till exempel elbilar eller vad det kan vara. Troligtvis ligger elbilarna närmast till hands. Tänk, vad de 3 eller 5 miljarderna varje år skulle kunna göra för svenska universitet och för svenska företag!

Anf. 119 ROGER TIEFENSEE (C) replik:

Herr talman! Du säger att du betraktar en skattebefrielse på biodrivmedel som en skattesubvention i storleksordningen 3 miljarder. Jag antar att ni vill likställa det med beskattning av fossila drivmedel.

Åk ut till bygdegårdarna, som du sade dig företräda i ditt inledningsanförande, och tala om det för människorna där. Tala om för de lantbrukare som vill producera både livsmedel och drivmedel att ni vill införa en skattechock och beskatta deras – som jag betraktar det – klimatneutrala bränslen! Jag föredrar att se de möjligheter som finns här i Sverige.

Precis som jag refererade till i mitt anförande har jag varit på studiebesök på tre gårdar i Östergötland. Där har man ersatt fossila bränslen med 95–98 procent biodrivmedel. De kör sina traktorer på RME, rapsmetylester, och det fungerar precis lika bra som diesel i en vanlig konventionell dieselmotor i en traktor, lastbil eller vad du vill.

Jag kan inte tolka det på annat sätt än att Josef Fransson vill förvägra till exempel ett åkeri att gå över till RME i sina lastbilar, vilket skulle vara en fördel för åkeriet. Varför vill inte Josef Fransson att de ska ges den möjligheten i stället för att utsättas för en skattechock?

Anf. 120 JOSEF FRANSSON (SD) replik:

Herr talman! Först och främst tror jag att vi får reda ut begreppen. När det gäller skattesubventionen är det två olika skatter på bensin, förutom moms. Det är dels en energiskatt, dels en koldioxidskatt. Energiskatten är ju subventionerad på biodrivmedlen nästan ned till noll, men den kanske har ökat lite på grund av EU-regler och så vidare. Jag tror att vi i runda slängar betalar 3 miljarder per år för denna subvention plus att vi går miste om de skatteintäkter som vi hade fått på bensin, om man hade kört på det. Då kommer vi upp i ännu högre belopp. Det beror på hur man väljer att räkna.

Men ta de pengarna och satsa dem på forskning om någonting som kan leda oss framåt. Det här är en återvändsgränd. Var och en måste ju begripa att vi inte har åkermark nog i hela Sverige för att ersätta de fossila bränslena. Det måste vara någonting annat som leder oss framåt.

Sedan om det är någon som vill använda sin åker till att producera etanol får det väl i så fall vara upp till den personen. Om det går att hitta en konsument som köper den produkten har jag inga problem med det.

Men det här är någonting som kommer uppifrån. Nu ska man tvinga alla Sveriges bilförare att hålla i etanol och biodrivmedel i tanken. Det är inte miljövänligt för fem öre. Det är möjligen miljövänligt om det produceras i Sverige, men det är sannoligen inte det som vi importerar.

Nu är svensk etanolproduktion på dekis, som jag sade tidigare. Det gör att vi i huvudsak importerar framför allt amerikansk majsetanol och också brasiliansk sockerrörsetanol.

Den här politiken är mycket problematisk. Jag tycker att den är huvudlös.

Anf. 121 CHRISTER AKEJ (M):

Herr talman! Jag tänkte beröra diskussionen om en livsmedelsstrategi, eftersom det är en fråga som har tagits upp här flera gånger.

Ett partis inställning till en livsmedelsstrategi är ju inget statiskt, utan det är givetvis någonting som man förhåller sig till i varje situation. Utifrån den livliga diskussion som har förts under den senaste tiden – vilket jag tycker är oerhört glädjande – om svensk livsmedelsproduktion vore det märkligt om man inte som parti ville ta ett helhetsgrepp om frågan i hela dess bredd och se på vad man kan göra från jord till bord.

Det är en mycket diskuterad fråga i samhället i dag just hur stor andel av de livsmedel som säljs i affärerna som ska komma från svensk produktion. Vi vill väl alla att det ska öka, och då måste man se hur man kan åstadkomma det. Det är många faktorer som inverkar, allt från skattelagstiftning till arbetsgivaravgifter, bolagsskatter, regler för offentlig upphandling och handelns inställning.

Ska man ta ett helhetsgrepp tror jag att det är bra med en livsmedelsstrategi. Därför har vi i Moderaterna valt att ställa upp på att man ska försöka lösa det den vägen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 juni.)

25 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2013/14:229 Särskilda regler för viss utbildning
med musikalisk inriktning

2013/14:Ub22 av Rossana Dinamarca m.fl. (V)

2013/14:Ub23 av Tina Ehn (MP)

med anledning av redog. 2013/14:RR4 Riksrevisionens redogörelse för
granskningen av årsredovisningen för staten 2013
2013/14:Fi16 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

Utrikesutskottets betänkanden
2013/14:UU20 Biståndspolitisk plattform
2013/14:UU3 Norden

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2013/14:MJU18 Avgifter för tillsyn enligt drivmedelslagen
2013/14:MJU20 Klimatpolitik
2013/14:MJU22 Ny lag om virkesmätning
2013/14:MJU24 Hushållning med havsområden

Konstitutionsutskottets betänkande
2013/14:KU40 Kommunal medfinansiering av viss forskningsinfrastruktur

26 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 3 juni

2013/14:652 Kortavgifter för småföretagare

av *Hans Hoff* (S)
till statsrådet Peter Norman (M)

2013/14:653 Trafikavtal avseende Gotlandstrafiken

av *Christer Engelhardt* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2013/14:654 Ökade sjukskrivningar

av *Christina Oskarsson* (S)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2013/14:655 Lång väntetid vid SIS-förfrågningar

av *Tomas Eneroth* (S)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2013/14:656 Fängslade kvinno- och människorättsaktivister i Egypten

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:657 Progressiv avskrivning

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:658 Fotboll och döda byggnadsarbetare

av *Anders Karlsson* (S)
till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till och med 6 §
anf. 29 (delvis),
av talmannen därefter till och med 14 § anf. 65 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 19 § anf. 90 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Anmälan om faktapromemoria	3
5 § Ärenden för hänvisning till utskott	3
6 § Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov	3
Civilutskottets betänkande 2013/14:CU32	3
Anf. 1 LARS ERIKSSON (S)	3
Anf. 2 JAN LINDHOLM (MP)	6
Anf. 3 MARKUS WIECHEL (SD)	9
Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (V)	10
Anf. 5 OSKAR ÖHOLM (M)	12
Anf. 6 NINA LUNDSTRÖM (FP)	15
Anf. 7 JAN LINDHOLM (MP) replik	17
Anf. 8 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik	18
Anf. 9 JAN LINDHOLM (MP) replik	18
Anf. 10 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik	19
Anf. 11 RICKARD NORDIN (C)	19
Anf. 12 ROLAND UTBULT (KD)	21
Anf. 13 JAN LINDHOLM (MP) replik	23
Anf. 14 ROLAND UTBULT (KD) replik	23
Anf. 15 JAN LINDHOLM (MP) replik	23
Anf. 16 ROLAND UTBULT (KD) replik	24
Anf. 17 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	24
Anf. 18 LARS ERIKSSON (S) replik	27
Anf. 19 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik	28
Anf. 20 LARS ERIKSSON (S) replik	28
Anf. 21 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik	29
Anf. 22 AMINEH KAKABAVEH (V) replik	29
Anf. 23 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik	30
Anf. 24 AMINEH KAKABAVEH (V) replik	30
Anf. 25 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik	31
Anf. 26 JAN LINDHOLM (MP) replik	31
Anf. 27 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik	32
Anf. 28 JAN LINDHOLM (MP) replik	32
Anf. 29 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD) replik	33
(Beslut fattades under 23 §.)	33
7 § Ansvar för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder	34
Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU34	34
(Beslut fattades under 23 §.)	34
8 § Sveriges tillträde till överenskommelser inom FN om bekämpande av terrorism	34
Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU39	34
Anf. 30 KRISTER HAMMARBERGH (M)	34

(Beslut fattades under 23 §.).....	35
9 § Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder	35
vid psykiatrisk tvångsvård	35
Socialutskottets betänkande 2013/14:SoU27	35
Anf. 31 PER RAMHORN (SD)	35
Anf. 32 MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (FP).....	36
(Beslut fattades under 23 §.).....	37
10 § Tid för undervisning.....	37
Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU19	37
Anf. 33 AGNETA LUTTROPP (MP).....	37
Anf. 34 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	39
Anf. 35 AGNETA LUTTROPP (MP) replik.....	41
Anf. 36 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	
replik.....	41
Anf. 37 AGNETA LUTTROPP (MP) replik.....	42
Anf. 38 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	
replik.....	42
Anf. 39 TINA ACKETOFT (FP)	42
Anf. 40 AGNETA LUTTROPP (MP) replik.....	44
Anf. 41 TINA ACKETOFT (FP) replik	45
Anf. 42 AGNETA LUTTROPP (MP) replik.....	45
Anf. 43 TINA ACKETOFT (FP) replik	45
Anf. 44 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C).....	46
Anf. 45 ROSSANA DINAMARCA (V)	47
Anf. 46 ANNIKA ECLUND (KD).....	48
Anf. 47 CECILIA DALMAN EEK (S)	49
(Beslut fattades under 23 §.).....	50
11 § Vissa skollagsfrågor	51
Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU21	51
(Beslut fattades under 23 §.).....	51
12 § Förenklingar i aktiebolagslagen	51
Civilutskottets betänkande 2013/14:CU26	51
(Beslut fattades under 23 §.).....	51
13 § Märkning av textilprodukter	51
Civilutskottets betänkande 2013/14:CU28	51
(Beslut fattades under 23 §.).....	51
14 § Särskilt ömmande omständigheter.....	51
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU21	51
Anf. 48 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....	51
Anf. 49 DAVID LÅNG (SD)	53
Anf. 50 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	54
Anf. 51 DAVID LÅNG (SD) replik	55
Anf. 52 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	55
Anf. 53 DAVID LÅNG (SD) replik	56
Anf. 54 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	56
Anf. 55 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	57
Anf. 56 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	59
Anf. 57 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	59

Anf. 58 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	60
Anf. 59 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	60
Anf. 60 MIKAEL CEDERBRATT (M).....	61
Anf. 61 DAVID LÅNG (SD) replik.....	62
Anf. 62 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	63
Anf. 63 DAVID LÅNG (SD) replik.....	63
Anf. 64 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	63
Anf. 65 MARIA FERM (MP)	64
Anf. 66 HANS BACKMAN (FP)	66
Anf. 67 EMMA HENRIKSSON (KD).....	68
Anf. 68 ABIR AL-SAHLANI (C).....	70
(Beslut fattades under 23 §.)	71
15 § Konvention om social trygghet mellan Sverige och Sydkorea.....	71
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU10	71
Anf. 69 DAVID LÅNG (SD).....	71
Anf. 70 GUNNAR AXÉN (M)	72
(Beslut fattades under 23 §.)	73
16 § Riksrevisionens rapport om förvaltningen av förvaltsalternativet i premiepensionssystemet.....	73
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU16	73
(Beslut fattades under 23 §.)	73
17 § Riksrevisionens årsredovisning 2013	73
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU35	73
(Beslut fattades under 23 §.)	73
18 § Regeringens förvaltningspolitik	73
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU37	73
Anf. 71 STAFFAN ANGER (M).....	73
(Beslut fattades under 23 §.)	75
19 § Vissa vägtrafikfrågor	75
Trafikutskottets betänkande 2013/14:TU13	75
Anf. 72 LEIF PETTERSSON (S).....	75
Anf. 73 STEN BERGHEDEN (M)	77
Anf. 74 LEIF PETTERSSON (S) replik	80
Anf. 75 STEN BERGHEDEN (M) replik	81
Anf. 76 LEIF PETTERSSON (S) replik	81
Anf. 77 STEN BERGHEDEN (M) replik	82
Anf. 78 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	82
Anf. 79 STEN BERGHEDEN (M) replik	85
Anf. 80 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	85
Anf. 81 STEN BERGHEDEN (M) replik	86
Anf. 82 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	86
Anf. 83 LARS TYSKLIND (FP)	87
Anf. 84 ANDERS ÅKESSON (C).....	90
Anf. 85 TONY WIKLANDER (SD).....	92
Anf. 86 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	93
Anf. 87 TONY WIKLANDER (SD) replik	93
Anf. 88 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	93

Anf. 89 TONY WIKLANDER (SD) replik.....	94
Anf. 90 BENGT BERG (V)	94
Anf. 91 LARS TYSKLIND (FP).....	95
Anf. 92 BENGT BERG (V)	96
(Beslut fattades under 23 §.).....	96
20 § Landsbygdspolitik.....	96
Miljö- och jordbruksutskottets utlåtande 2013/14:MJU17	96
Anf. 93 PYRY NIEMI (S).....	96
Anf. 94 KEW NORDQVIST (MP)	99
Anf. 95 JOSEF FRANSSON (SD).....	101
Anf. 96 CHRISTER AKEJ (M).....	103
Anf. 97 PYRY NIEMI (S) replik.....	105
Anf. 98 CHRISTER AKEJ (M) replik	106
Anf. 99 PYRY NIEMI (S) replik.....	106
Anf. 100 CHRISTER AKEJ (M) replik	106
Anf. 101 ANITA BRODÉN (FP).....	106
(forts. 24 §).....	108
Ajournering.....	108
Återupptagna förhandlingar	108
21 § Fråga om hänvisning av motion till utskott.....	109
Anf. 102 TALMANNEN.....	109
Anf. 103 BJÖRN SÖDER (SD)	109
Beslut om begäran om hänvisning av motion.....	109
Sveriges försvar i skuggan av Ukraina (SD)	109
22 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 28 maj	110
UU12 Sveriges politik för global utveckling.....	110
UU21 Frihandelsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru å andra sidan	111
UU22 Avtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Irak, å andra sidan.....	111
UU23 Ramavtal om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Mongoliet, å andra sidan.....	111
UU24 Associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Centralamerika, å andra sidan.....	111
23 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	111
CU32 Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov	111
JuU34 Ansvaret för vissa säkerhetsfrågor vid statsministerns tjänstebostäder	112
JuU39 Sveriges tillträde till överenskommelser inom FN om bekämpande av terrorism	112
SoU27 Elektronisk kommunikation och andra säkerhetsåtgärder vid psykiatrisk tvångsvård	113

UbU19 Tid för undervisning	113
UbU21 Vissa skollagsfrågor	114
CU26 Förenklingslagen i aktieförhållanden	114
CU28 Märkning av textilprodukter	114
SfU21 Särskilt ömmande omständigheter	114
SfU10 Konvention om social trygghet mellan Sverige och Sydkorea	115
SfU16 Riksrevisionens rapport om förvaltningen av förvaltsalternativet i premiepensionssystemet	115
FiU35 Riksrevisionens årsredovisning 2013	115
FiU37 Regeringens förvaltningspolitik	115
TU13 Vissa vägtrafikfrågor	115
24 § (forts. från 20 §) Landsbygdpolitik (forts. MJU17)	116
Anf. 104 PYRY NIEMI (S) replik	116
Anf. 105 ANNE MARIE BRODÉN (M) replik	117
Anf. 106 ROGER TIEFENSEE (C)	117
Anf. 107 PYRY NIEMI (S) replik	119
Anf. 108 ROGER TIEFENSEE (C) replik	120
Anf. 109 PYRY NIEMI (S) replik	120
Anf. 110 ROGER TIEFENSEE (C) replik	120
Anf. 111 IRENE OSKARSSON (KD)	120
Anf. 112 PYRY NIEMI (S) replik	123
Anf. 113 IRENE OSKARSSON (KD) replik	123
Anf. 114 PYRY NIEMI (S) replik	124
Anf. 115 IRENE OSKARSSON (KD) replik	124
Anf. 116 JOSEF FRANSSON (SD)	124
Anf. 117 ROGER TIEFENSEE (C) replik	125
Anf. 118 JOSEF FRANSSON (SD) replik	125
Anf. 119 ROGER TIEFENSEE (C) replik	126
Anf. 120 JOSEF FRANSSON (SD) replik	126
Anf. 121 CHRISTER AKEJ (M)	127
(Beslut skulle fattas den 10 juni.)	127
25 § Bordläggning	127
26 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	128
27 § Kammaren åtskildes kl. 17.09.	129

Tryck: Elanders, Vällingby 2014